

**UCHWAŁA NR XXXVIII/226/2017
RADY GMINY JELEŚNIA**

z dnia 30 sierpnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia na lata 2016–2025

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017 r., poz. 446 z późn zm.) oraz art 14 ust 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r., poz. 1023 z późn zm.) **Rada Gminy uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia na lata 2016 - 2025, w brzmieniu określonym jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr inż. Ryszard Nowak

**Gminny Program Rewitalizacji
dla Gminy Jeleśnia na lata 2016–2025**

Spis treści

1.	Diagnoza.....	4
1.1.	Diagnoza obejmująca kwestie społeczne	4
1.2.	Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze	27
1.3.	Diagnoza obejmująca kwestie środowiskowe	30
1.4.	Diagnoza obejmująca kwestie przestrzenno–funkcjonalne	39
1.5.	Diagnoza obejmująca kwestie dziedzictwa kulturowego	47
1.6.	Diagnoza obejmująca kwestie techniczne	49
2.	Podsumowanie diagnozy	52
3.	Pogłębiona diagnoza.....	57
4.1.	Korbiełów	58
4.2.	Krzyżówki	68
4.3.	Mutne.....	72
4.4.	Sopotnia Wielka	79
5.	Konsultacje społeczne	86
6.	Analiza badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Jeleśnia.....	90
7.	Wyniki badań ankietowych na terenie sołectwa Mutne.	92
7.1.	Analiza ankiet.....	92
7.2.	Wnioski z ankiet.....	101
7.3.	Analiza SWOT	102
8.	Wyniki badań ankietowych na terenie sołectwa Korbiełów.....	103
8.1.	Analiza ankiet.....	103
8.2.	Wnioski z ankiet.....	112
8.3.	Analiza SWOT	113
9.	Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu oraz dokumentami strategicznymi gminy.....	115
9.1.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	115
9.2.	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie. 117	
9.3.	Narodowy Program Rewitalizacji 2022	118
9.4.	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”	118
9.5.	Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 121	
9.6.	Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw śląskiego i małopolskiego do roku 2020.	124

9.7.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020	125
9.8.	Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia 2015 – 2020.....	125
9.9.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia i Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	126
9.10.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2013–2017	127
10.	Opis wizji i celów procesu rewitalizacji w Gminie Jeleśnia	128
10.1.	Wizja obszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji	128
10.2.	Opis celów rewitalizacji	129
11.	Lista podstawowych oraz dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	130
12.	Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	139
13.	Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia.	143
14.	Zarządzanie, monitoring i ewaluacja realizacji Programu	146
14.1.	Zarządzanie realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	146
14.2.	Monitoring.....	148
14.3.	Zgłaszanie zadań	149
14.4.	Zgłaszanie zmian.....	150
14.5.	Ewaluacja	151
15.	Określenie zmian w uchwałach Rady Gminy Jeleśnia	152
15.1.	Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	152
15.2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia 152	
15.3.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jeleśnia.	152
	Spis wykresów.....	153
	Spis tabel:	154

1. Diagnoza

W strukturze przestrzennej gminy wyróżniamy dziewięć zwartych zespołów osadniczych:

- Sołectwo Jeleśnia,
- Sołectwo Korbielów,
- Sołectwo Krzyżowa,
- Sołectwo Krzyżówki,
- Sołectwo Mutne,
- Sołectwo Pewel Wielka,
- Sołectwo Przyborów
- Sołectwo Sopotnia Wielka,
- Sołectwo Sopotnia Mała.

Pod względem powierzchni terytorium poszczególnych miejscowości jest bardzo zróżnicowane. Największą powierzchnię zajmuje miejscowość Sopotnia Wielka (3

- a) Przyborów – 3 065 ha
- b) Korbielów – 2 286 ha
- c) Sopotnia Mała – 2 242 ha
- d) Jeleśnia – 2 084 ha
- e) Pewel Wielka – 1 547 ha
- f) Krzyżowa – 1 168 ha
- g) Krzyżówki – 603 ha

1.1. Diagnoza obejmująca kwestie społeczne

Ludność Gminy

W roku 2014 obszar dziewięciu sołectw Gminy Jeleśnia zamieszkiwało 13 496 osób.

Z roku na rok liczba mieszkańców Gminy spada. W roku 2011 na terenie Gminy zamieszkiwało 13 673 mieszkańców, a 3 lata później liczba mieszkańców spadła aż o 177 osób (o 1,3%) kształtując się na poziomie 13 496 osób.

W strukturze ludności sołectw Jeleśnia, Korbielów, Krzyżowa i Mutne nieznacznie przeważają kobiety. W miejscowościach Pewel Wielka i Sopotnia Mała liczba kobiet jest taka sama jak liczba mężczyzn. W pozostałych trzech sołectwach – Krzyżówki, Przyborów i Sopotnia Wielka przeważają mężczyźni.

Liczbę ludności ogółem oraz w podziale na kobiety i mężczyzn w poszczególnych miejscowościach Gminy w latach 2011-2014 prezentuje tabela.

Tabela 1 Liczba ludności (kobiety, mężczyźni, ogółem) w miejscowościach Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014

	2011			2012			2013			2014		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem
Jeleśnia	2101	1991	4092	2092	1974	4066	2084	1969	4053	2079	1962	4041
Korbielów	590	556	1146	583	544	1127	582	549	1131	577	544	1121
Krzyżowa	747	697	1444	741	699	1440	747	694	1441	752	684	1436
Krzyżówki	136	142	278	134	141	275	130	139	269	131	139	270
Mutne	244	224	468	243	219	462	244	217	461	242	213	455
Pewel Wielka	761	767	1528	751	764	1515	754	768	1522	750	752	1502
Przyborów	880	924	1804	881	908	1789	882	909	1791	876	900	1776
Sopotnia Mała	615	611	1226	617	609	1226	607	611	1218	604	610	1214
Sopotnia Wielka	822	865	1687	816	863	1679	812	865	1677	817	864	1681
Razem	6896	6777	13673	6858	6721	13579	6842	6721	13563	6828	6668	13496

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Jeleśnia

Spadek liczby ludności obserwujemy we wszystkich miejscowościach Gminy. Na przestrzeni lat 2011-2014 w miejscowości Jeleśnia oraz Mutne obserwujemy ciągle spadki liczby ludności w stosunku do stanu z lat poprzednich. W pozostałych miejscowościach trend jest zmienny. Procentowe zestawienie zmiany ludności w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2 Zmiana liczby ludności w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014

Lp.	Sołectwo	2011 do 2012	2012 do 2013	2013 do 2014
1.	Jeleśnia	-0,64%	-0,32%	-0,30%
2.	Korbielów	-1,66%	0,35%	-0,88%
3.	Krzyżowa	-0,28%	0,07%	-0,35%
4.	Krzyżówki	-1,08%	-2,18%	0,37%
5.	Mutne	-1,28%	-0,22%	-1,30%
6.	Pewel Wielka	-0,85%	0,46%	-1,31%
7.	Przyborów	-0,83%	0,11%	-0,84%
8.	Sopotnia Mała	0,00%	-0,65%	-0,33%
9.	Sopotnia Wielka	-0,47%	-0,12%	0,24%

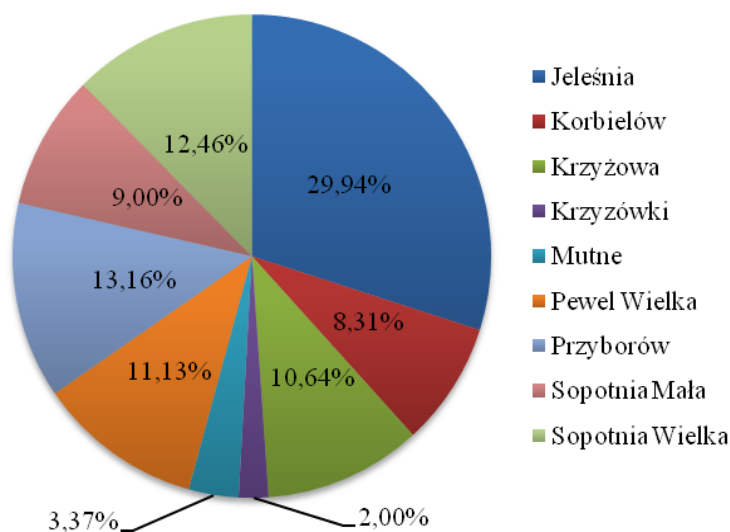
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Jeleśnia

Według stanu na 31.12.2014 najwięcej, bo prawie 30% mieszkańców Gminy zamieszkuje miejscowość Jeleśnia. Kolejne w kolejności są:

- a) Przyborów – 13,16%
- b) Sopotnia Wielka – 12,46%
- c) Pewel Wielka – 11,13
- d) Krzyżowa – 10,64%
- e) Sopotnia Mała – 9,00%
- f) Korbielów – 8,31%
- g) Mutne – 3,37%
- h) Krzyżówki – 2,00%

Wykres poniżej obrazuje procentowy rozkład ludności poszczególnych miejscowości w roku 2014. Rozkład ten pozostaje praktycznie niezmienny w całym analizowanym okresie, tj. w latach 2011–2014.

Wykres 1 Struktura ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Jeleśnia w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Jeleśni

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wiekowych dominują osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w poszczególnych latach stanowi około 63% ludności. Z roku na rok rośnie ilość osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2011 takie osoby stanowiły 17% ludności, w 2014 było ich już 18%. Niepokojącym zjawiskiem jest również spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2011 grupa ta stanowiła nieco ponad 20%, a w roku 2014 było ich już tylko 19%.

Tabela 3 Udział ludności według ekonomicznych grup w latach 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	20,2%	19,7%	19,3%	19,0%
Ludność w wieku produkcyjnym	62,7%	63,0%	63,3%	63,0%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	17,1%	17,3%	17,4%	18,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Jeleśni

Spadek liczby ludności Gminy związany jest głównie z ujemnym przyrostem naturalnym. W każdym z analizowanych lat łączna liczba urodzeń w Gminie Jeleśnia była niższa niż liczba zgonów, co prowadziło do utrzymywania się ujemnego przyrostu naturalnego na obszarze Gminy.

Najgorsza sytuacja pod tym względem występuje w miejscowościach: Krzyżówki, Sopotnia Wielka oraz Mutne, gdzie różnica między ilością urodzeń a zgonów w stosunku do ogólnej liczby ludności jest największa.

Tabela 4 Liczba urodzeń w Gminie Jeleśnia w latach 2012-2014

Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014
1.	Jeleśnia	32	34	38
2.	Korbielów	6	15	8
3.	Krzyżowa	15	16	19
4.	Krzyżówki	5	1	1
5.	Mutne	5	8	2
6.	Pewel Wielka	18	14	15
7.	Przyborów	17	15	12
8.	Sopotnia Mała	10	10	12
9.	Sopotnia Wielka	16	15	14
Razem		124	128	121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Tabela 5 Liczba zgonów w Gminie Jeleśnia w latach 2012-2014

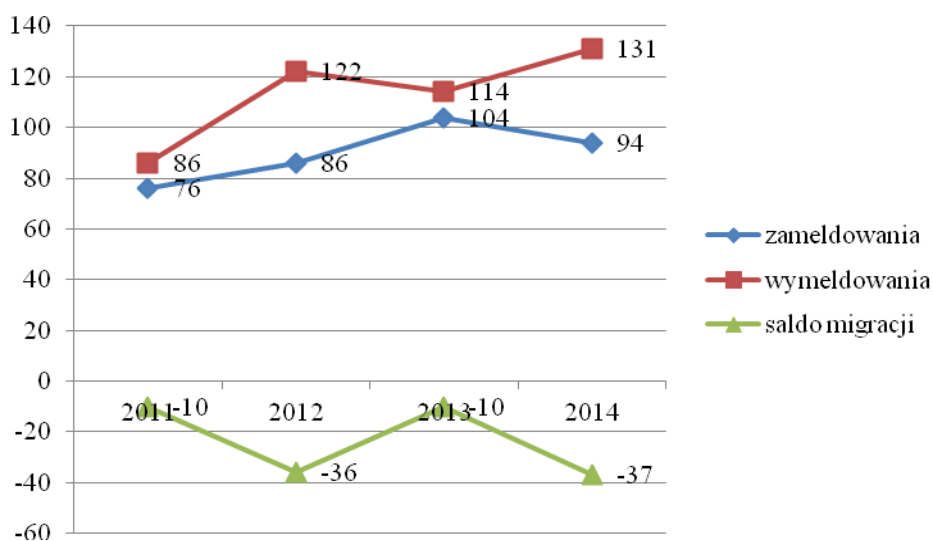
Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014
1.	Jeleśnia	46	43	43
2.	Korbielów	12	9	11
3.	Krzyżowa	19	17	18
4.	Krzyżówki	4	4	4
5.	Mutne	6	5	4
6.	Pewel Wielka	23	23	24
7.	Przyborów	22	19	19
8.	Sopotnia Mała	14	11	12
9.	Sopotnia Wielka	24	21	22
Razem		170	152	157

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Oprócz ujemnego przyrostu naturalnego na spadek liczby ludności wpływa również ujemne saldo migracji, czyli różnica pomiędzy ilością zameldowań a wymeldowań na terenie Gminy. Sytuację tą obrazuje wykres poniżej. Większość migracji to migracje ekonomiczne, związane z chęcią poprawienia własnego bytu materialnego.

Najwięcej wymeldowań w stosunku do ogólnej liczby ludności przypadało na miejscowość Krzyżówki, Mutne, Korbielów oraz Jeleśnia.

Wykres 2 Migracje w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Jeleśni

1. Z roku na rok liczba mieszkańców Gminy Jeleśnia spada, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Ciągłe spadki liczby ludności w stosunku do stanu z lat poprzednich obserwujemy w miejscowościach Jeleśnia oraz Mutne.
2. Najwięcej, bo prawie 30% mieszkańców Gminy zamieszkuje miejscowość Jeleśnia, najmniej miejscowość Mutne (3,37%) oraz Krzyżówki (2,00%).
3. W strukturze ludności według grup ekonomicznych dominują osoby w wieku produkcyjnym. Z roku na rok maleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym.
4. W Gminie Jeleśnia obserwujemy zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji mieszkańców. Najgorsza sytuacja pod względem przyrostu naturalnego występuje w miejscowościach: Krzyżówki, Sopotnia Wielka oraz Mutne, gdzie różnica między ilością urodzeń a zgonów w stosunku do ogólnej liczby ludności jest największa. W zakresie migracji najczęściej wymeldowań w stosunku do ogólnej liczby ludności przypadało na miejscowość Krzyżówki, Mutne, Korbielów oraz Jeleśnia.

Bezrobocie w Gminie Jeleśnia

W analizowanym okresie lat 2011–2014 liczba osób bezrobotnych w Gminie Jeleśnia najpierw znacznie wzrosła – z 684 do 811 osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu, a w kolejnych latach systematycznie spadała, kształtując się na poziomie 607, czyli niższym niż poziom z roku 2011. Z analizy wynika, że zaledwie 4,5% mieszkańców Gminy Jeleśnia pozostaje bez pracy. Najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje miejscowości Jeleśnia, Przyborów i Sopotnia Wielka.

W stosunku do ogólnej liczby ludności najgorsza sytuacja występuje w miejscowości Mutne, w której prawie 7% mieszkańców jest bezrobotnych. Wyższe od średniej dla Gminy (4,5%) bezrobocie utrzymuje się w sołectwach: Korbielów (5,6%) i Sopotnia Wielka (5,5%). Dodatkowo kiedy w roku 2013 ogólna liczba osób bezrobotnych dla Gminy znacznie spadła, w miejscowościach tych wzrastała liczba osób pozostających bez pracy.

Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych w sołectwach Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014

Lp.	Sołectwo	2011	2012	2013	2014
1.	Jeleśnia	161	223	190	152
2.	Korbielów	68	71	74	63
3.	Krzyżowa	78	69	77	59
4.	Krzyżówki	11	16	13	11
5.	Mutne	36	46	53	31
6.	Pewel Wielka	84	99	80	64
7.	Przyborów	81	92	101	80
8.	Sopotnia Mała	67	84	72	54
9.	Sopotnia Wielka	98	111	117	93
Łącznie		684	811	777	607

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Żywcu

Tabela 7 Liczba kobiet bezrobotnych w sołectwach Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014

Lp.	Sołectwo	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%
1.	Jeleśnia	86	53,42%	105	47,09%	93	48,95%	69	45,39%
2.	Korbielów	33	48,53%	38	53,52%	38	51,35%	32	50,79%
3.	Krzyżowa	39	50,00%	33	47,83%	36	46,75%	26	44,07%
4.	Krzyżówki	5	45,45%	5	31,25%	5	38,46%	4	36,36%
5.	Mutne	26	72,22%	26	56,52%	32	60,38%	15	48,39%
6.	Pewel Wielka	35	41,67%	40	40,40%	34	42,50%	22	34,38%
7.	Przyborów	44	54,32%	54	58,70%	53	52,48%	42	52,50%
8.	Sopotnia Mała	37	55,22%	44	52,38%	37	51,39%	26	48,15%
9.	Sopotnia Wielka	50	51,02%	54	48,65%	52	44,44%	38	40,86%
Łącznie		355	51,90%	399	49,20%	380	48,91%	274	45,14%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Żywcu

Wśród osób bezrobotnych w roku 2014 przeważali mężczyźni. Jedynie w Przyborowie i Korbielowie w grupie osób bezrobotnych znalazło się więcej kobiet. Odpowiednio 52,50% oraz 50,79%. Sytuacja ta jest jednak dość zmienna.

Poniżej zaprezentowano dane odnośnie osób bezrobotnych ze względu na rodzaj wykształcenia. W analizowanym okresie w Gminie Jeleśnia największą grupę stanowiły

osoby z wykształceniem zawodowym. Kolejną grupą są osoby z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym, policealnym i średnim zawodowym. Wśród osób bezrobotnych najmniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem ogólnokształcącym i wyższym. Struktura taka wygląda podobnie we wszystkich miejscowościach Gminy w każdym z analizowanych lat.

Tabela 8 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2011

Lp.	Solectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Jeleśnia	20	41	12	56	32
2.	Korbielów	5	12	2	28	21
3.	Krzyżowa	8	11	6	30	23
4.	Krzyżówki	1	3	1	3	3
5.	Mutne	4	6	2	16	8
6.	Pewel Wielka	2	20	11	34	17
7.	Przyborów	7	22	4	17	31
8.	Sopotnia Mała	4	12	10	24	17
9.	Sopotnia Wielka	7	17	5	37	32
Razem		58	144	53	245	184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 9 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2012

Lp.	Solectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Jeleśnia	20	56	23	71	53
2.	Korbielów	3	16	5	29	18
3.	Krzyżowa	7	8	5	29	20
4.	Krzyżówki	1	4	2	5	4
5.	Mutne	4	5	2	20	15
6.	Pewel Wielka	3	18	6	50	22
7.	Przyborów	8	16	7	24	37
8.	Sopotnia Mała	6	14	9	30	25
9.	Sopotnia Wielka	6	18	7	37	43
Razem		58	155	66	295	237

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 10 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2013

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Jeleśnia	13	51	23	61	42
2.	Korbielów	3	13	6	29	23
3.	Krzyżowa	6	14	6	26	25
4.	Krzyżówki	1	2	1	3	6
5.	Mutne	6	6	2	24	15
6.	Pewel Wielka	8	12	5	32	23
7.	Przyborów	12	15	5	30	39
8.	Sopotnia Mała	5	13	7	23	24
9.	Sopotnia Wielka	7	19	9	37	45
Razem		61	145	64	265	242

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 11 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2014

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Jeleśnia	18	27	20	50	37
2.	Korbielów	7	7	3	28	18
3.	Krzyżowa	5	9	5	23	17
4.	Krzyżówki	0	2	1	4	4
5.	Mutne	0	3	1	18	9
6.	Pewel Wielka	5	9	5	25	20
7.	Przyborów	5	12	4	23	36
8.	Sopotnia Mała	1	9	6	20	18
9.	Sopotnia Wielka	4	17	6	36	30
Razem		45	95	51	227	189

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

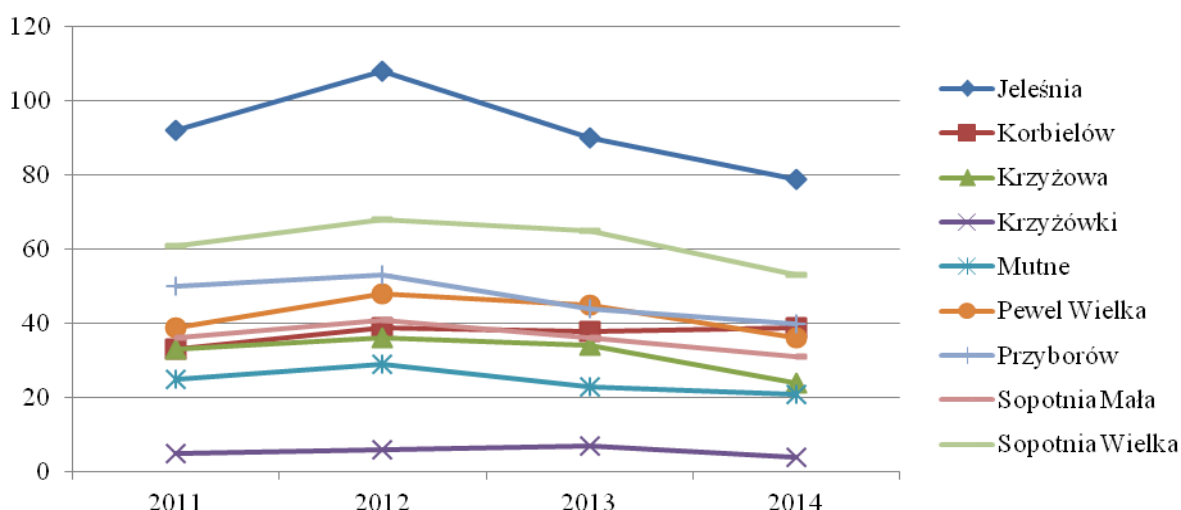
Udział osób długotrwale bezrobotnych od roku 2012 w większości miejscowości Gminy spada. Osoby z tej grupy stanowią jednak liczną grupę wśród osób bezrobotnych ogółem. Ich udział w roku 2014 wynosił odpowiednio:

- a) Jeleśnia – 52,0%
- b) Korbielów – 61,9%

- c) Krzyżowa – 40,7%
- d) Krzyżówki – 36,4%
- e) Mutne – 67,7%
- f) Pewel Wielka – 56,3%
- g) Przyborów – 50,0%
- h) Sopotnia Mała – 57,4%
- i) Sopotnia Wielka – 57,0%.

Najgorszy wskaźnik zanotowano w miejscowości Mutne. Najlepsza sytuacja pod względem liczby osób długotrwale bezrobotnych występuje w Krzyżówkach.

Wykres 3 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Analizując grupę osób bezrobotnych biorąc pod uwagę tzw. szczególną sytuację na rynku pracy w roku 2014 wykazano, że osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowią ponad 1/3 ogółu bezrobotnych w Gminie. Najgorsza sytuacja występuje w miejscowościach Krzyżówki, Sopotnia Mała i Sopotnia Wielka, gdzie w każdym z analizowanych lat udział takich osób utrzymuje się powyżej średniej dla Gminy. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że na przestrzeni lat 2011–2014 liczba tych osób w strukturze nie zmniejsza się. Jedynie w miejscowości Jeleśnia liczba takich osób w roku 2014 w porównaniu do lat wcześniejszych znacząco spadła. W przypadku Przyborowa i Sopotni Małej problem ten wręcz się nasilił.

Znaczny odsetek osób powyżej 50 roku życia w grupie osób bezrobotnych to problem sołectw Jeleśnia, Korbielów, Mutne, Pewel Wielka i Przyborów, gdzie co czwarta osoba bezrobotna ukończyła 50 lat. Sytuacja osób powyżej 50 roku życia na przestrzeni lat 2011–2014 ulega pogorszeniu – udział takich osób w strukturze bezrobotnych z rok na rok jest

coraz większy. Największy problem obserwujemy w miejscowościach Jeleśnia, Korbielów oraz Mutne.

Osoby bezrobotne do 25 roku życia stanowią nieco ponad 19% ogółu bezrobotnych. Większy odsetek od średniej dla Gminy można zaobserwować w miejscowościach Korbielów (20,63%), Krzyżówki (27,27%), Sopotnia Mała (25,93%) i Sopotnia Wielka (25,81%). W analizowanym okresie zmniejsza się odsetek takich osób w strukturze bezrobotnych. W roku 2011 grupa ta stanowiła ponad 26% bezrobotnych, w 2014 jest ich już nieco ponad 19%. Niepokojąca sytuacja ciągle utrzymuje się w miejscowościach Krzyżówki i Sopotnia Mała, gdzie prawie co trzeci bezrobotny to osoba z grupy wiekowej poniżej 25 lat.

Szczegółowe dane dotyczące osób bezrobotnych w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014 prezentują tabele poniżej.

Tabela 12 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2011

Lp.	Sołectwo	Osoby do 25 roku życia	% ogółu	Osoby powyżej 50 roku życia	% ogółu	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	% ogółu
1.	Jeleśnia	40	24,84%	43	26,71%	61	37,89%
2.	Korbielów	17	25,00%	16	23,53%	22	32,35%
3.	Krzyżowa	19	24,36%	16	20,51%	25	32,05%
4.	Krzyżówki	3	27,27%	2	18,18%	5	45,45%
5.	Mutne	8	22,22%	3	8,33%	9	25,00%
6.	Pewel Wielka	29	34,52%	18	21,43%	28	33,33%
7.	Przyborów	20	24,69%	21	25,93%	26	32,10%
8.	Sopotnia Mała	20	29,85%	13	19,40%	25	37,31%
9.	Sopotnia Wielka	24	24,49%	19	19,39%	34	34,69%
Razem		180	26,32%	151	22,08%	235	32,36%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 13 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2012

Lp.	Sołectwo	Osoby do 25 roku życia	% ogółu	Osoby powyżej 50 roku życia	% ogółu	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	% ogółu
1.	Jeleśnia	44	19,73%	71	31,84%	70	31,39%
2.	Korbielów	16	22,54%	20	28,17%	21	29,58%
3.	Krzyżowa	21	30,43%	15	21,74%	22	31,88%
4.	Krzyżówki	6	37,50%	1	6,25%	5	31,25%
5.	Mutne	7	15,22%	9	19,57%	14	30,43%
6.	Pewel Wielka	23	23,23%	25	25,25%	29	29,29%
7.	Przyborów	23	25,00%	23	25,00%	37	40,22%
8.	Sopotnia Mała	27	32,14%	16	19,05%	32	38,10%
9.	Sopotnia Wielka	34	30,63%	17	15,32%	44	39,64%
Razem		201	24,78%	197	24,29%	274	33,79%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 14 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2013

Lp.	Sołectwo	Osoby do 25 roku życia	% ogółu	Osoby powyżej 50 roku życia	% ogółu	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	% ogółu
1.	Jeleśnia	32	16,84%	63	33,16%	52	27,37%
2.	Korbielów	20	27,03%	24	32,43%	26	35,14%
3.	Krzyżowa	20	25,97%	19	24,68%	30	38,96%
4.	Krzyżówki	4	30,77%	1	7,69%	5	38,46%
5.	Mutne	7	13,21%	11	20,75%	14	26,42%
6.	Pewel Wielka	18	22,50%	21	26,25%	28	35,00%
7.	Przyborów	20	19,80%	22	21,78%	34	33,66%
8.	Sopotnia Mała	21	29,17%	17	23,61%	29	40,28%
9.	Sopotnia Wielka	24	20,51%	27	23,08%	39	33,33%
Razem		166	21,36%	205	26,38%	257	33,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 15 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2014

Lp.	Solectwo	Osoby do 25 roku życia	% ogółu	Osoby powyżej 50 roku życia	% ogółu	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	% ogółu
1.	Jeleśnia	25	16,45%	45	29,61%	45	29,61%
2.	Korbielów	13	20,63%	18	28,57%	16	25,40%
3.	Krzyżowa	9	15,25%	13	22,03%	20	33,90%
4.	Krzyżówki	3	27,27%	2	18,18%	5	45,45%
5.	Mutne	4	12,90%	9	29,03%	8	25,81%
6.	Pewel Wielka	9	14,06%	18	28,13%	24	37,50%
7.	Przyborów	15	18,75%	23	28,75%	38	47,50%
8.	Sopotnia Mała	14	25,93%	14	25,93%	27	50,00%
9.	Sopotnia Wielka	24	25,81%	23	24,73%	35	37,63%
Razem		116	19,11%	165	27,18%	218	35,91%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

1. Poziom bezrobocie na obszarze Gminy Jeleśnia spada. W roku 2014 ukształtował się na poziomie 4,5%. Najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje miejscowości Jeleśnia, Przyborów i Sopotnia Wielka.
2. W stosunku do ogólnej liczby ludności najgorsza sytuacja występuje w miejscowości Mutne, w której prawie 7% mieszkańców jest bezrobotnych. Wyższe od średniej Gminy bezrobocie utrzymuje się w sołectwach: Korbielów (5,6%) i Sopotnia Wielka (5,5%).
3. Największą grupę ze względu na rodzaj wykształcenia stanowią osoby z wykształceniem zawodowym.
4. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych zamieszkuje miejscowość Mutne. Wysoki wskaźnik (powyżej 55%) utrzymuje się również w miejscowościach Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka, Korbielów i Pewel Wielka.
5. Osoby bezrobotne z grupy osób bez kwalifikacji zawodowych stanowią ponad 1/3 ogółu bezrobotnych w Gminie. Najgorsza sytuacja pod tym względem występuje w miejscowościach Krzyżówki, Sopotnia Mała i Sopotnia Wielka.
6. Liczba osób powyżej 50 roku życia w grupie osób bezrobotnych z roku na rok jest coraz większa. Największy problem obserwujemy w Jeleśni oraz Korbielowie
7. Zmniejsza się odsetek osób do 25 roku życia w strukturze osób bezrobotnych. Niepokojąca sytuacja ciągle utrzymuje się w miejscowościach Krzyżówki i Sopotnia Mała, gdzie prawie co trzeci bezrobotny to osoba z grupy wiekowej poniżej 25 lat.

Niepełnosprawność

Liczba osób niepełnosprawnych w Gminie Jeleśnia z roku na rok rośnie.

Na wzrost liczby takich osób wskazują chociażby dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleśni, według których liczba osób otrzymujących świadczenia społeczne z powodu niepełnosprawności wzrosła z 80 w roku 2012 do 105 w roku 2013. Na wysoką skalę niepełnosprawności wskazuje także znaczący wzrost zasiłków pielęgnacyjnych.

Jak wskazują dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu w latach 2009-2011 osobom zamieszkującym Gminę Jeleśnia wydano 119 orzeczeń o niepełnosprawności.

Na terenie Gminy istnieje placówka pobytu dziennego przeznaczona dla osób niepełnosprawnych intelektualnie – Środowiskowy Dom Samopomocy w Pewli Wielkiej. Celem jego działalności jest rehabilitacja i poprawa społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, przy jednoczesnym umożliwieniu im pozostania w naturalnym środowisku.

Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2013 z roku na rok rosła liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Dopiero w roku 2014 liczba takich osób spadła (z 1240 w roku 2013 do 1016 w 2014).

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej pochodzi z miejscowości Jeleśnia, Przyborów i Sopotnia Wielka. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 16 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014 w podziale na miejscowości

Lp.	Sołectwo	2011	% ogółu	2012	% ogółu	2013	% ogółu	2014	% ogółu
1.	Jeleśnia	236	21,24%	274	24,16%	274	22,10%	230	22,64%
2.	Korbielów	105	9,45%	95	8,38%	107	8,63%	98	9,65%
3.	Krzyżowa	94	8,46%	101	8,91%	133	10,73%	117	11,52%
4.	Krzyżówki	23	2,07%	18	1,59%	30	2,42%	13	1,28%
5.	Mutne	58	5,22%	69	6,08%	76	6,13%	58	5,71%
6.	Pewel Wielka	109	9,81%	95	8,38%	118	9,52%	107	10,53%
7.	Przyborów	187	16,83%	189	16,67%	214	17,26%	153	15,06%
8.	Sopotnia Mała	101	9,09%	69	6,08%	77	6,21%	52	5,12%
9.	Sopotnia Wielka	198	17,82%	224	19,75%	211	17,02%	188	18,50%
Razem		1111	100%	1134	100%	1240	100%	1016	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleśni

Biorąc natomiast pod uwagę liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności danej miejscowości ogółem udział takich osób w roku 2014 kształtował się następująco:

- a) Mutne – 12,75%
- b) Sopotnia Wielka – 11,18%
- c) Korbielów – 8,74%
- d) Przyborów – 8,61%
- e) Krzyżowa – 8,15%
- f) Pewel Wielka – 7,12%
- g) Jeleśnia – 5,69%
- h) Krzyżówki – 4,81%
- i) Sopotnia Mała – 4,28%

Wśród powodów przyznania pomocy społecznej dominuje problem ubóstwa i bezrobocia. Również niepełnosprawność to częsty powód przyznania świadczenia (80 osób w roku 2013, 105 osób w roku 2014). Wiele osób z terenu Gminy potrzebuje pomocy w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą (76 osób w 2013 roku, 104 osoby w roku 2014).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania z zakresu dożywiania. Świadczeniami w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objętych zostało: 320 dzieci w roku 2013 oraz 341 dzieci w roku 2014, co wskazuje na wzrost liczby osób uprawnionych do tego typu świadczeń.

Dane z lat 2012–2013 wskazują, że sześć osób uzyskało świadczenia pomocy społecznej z powodu bezdomności. Świadczenia w postaci schronienia otrzymały 4 osoby. W analizowanym okresie nie było konieczności objęcia którejkolwiek z osób indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności.

Na terenie Gminy nie istnieją noclegownie, schroniska ani domy dla bezdomnych. Osoby bezdomne z terenu gminy korzystają ze wsparcia następujących instytucji:

- a) Schronisko „Dom Nadziei” w Łędzinach,
- b) Schronisko dla bezdomnych w Dąbrowie Górniczej– Ząbkowicach oraz
- c) Centrum Pomocy Rodzinie i Interwencji Kryzysowej w Marianne Rędzińskiej.

1. Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej pochodzi z miejscowości Jeleśnia, Przyborów i Sopotnia Wielka.
2. Największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby

ludności danej miejscowości ogółem występuje w miejscowościach: Mutne (12,75%), Sopotnia Wielka (11,18%) i Korbielów (8,74%).

3. Wśród powodów przyznania pomocy społecznej dominuje problem ubóstwa i bezrobocia. Niepełnosprawność to również częsty powód przyznania świadczenia
4. Problem bezdomności nie stanowi problemu na terenie Gminy.

Bezpieczeństwo

Jak wskazują dane Komisariatu Policji w Jeleśni w latach 2011-2014 doszło na terenie Gminy Jeleśnia łącznie do 332 zdarzeń drogowych. Najwięcej, bo aż 93 zdarzenia zanotowano w roku 2011, w roku 2012 było ich 75, w 2013 – 90, a w 2014 – 74.

Najwięcej zdarzeń drogowych, tj. wypadków i kolizji zanotowano w Jeleśni. Dane dotyczące zdarzeń drogowych, z podziałem na miejscowości, prezentują poniższe tabele.

Tabela 17 Wypadki drogowe i kolizje w Gminie Jeleśnia w latach 2011–2014

Sołectwo	2011		2012		2013		2014	
	wypadki	kolizje	wypadki	kolizje	wypadki	Kolizje	wypadki	kolizje
Jeleśnia	9	32	8	28	10	32	11	29
Korbielów	2	8	2	4	0	8	2	6
Krzyżowa	2	7	1	7	0	8	2	3
Krzyżówki	0	0	0	0	0	0	0	1
Mutne	0	1	1	0	0	1	0	0
Pewel Wielka	0	14	2	9	2	1	1	4
Przyborów	0	5	0	4	4	7	0	4
Sopotnia Mała	0	8	1	4	1	8	2	3
Sopotnia Wielka	1	4	0	4	3	5	2	4
Razem	14	79	15	60	20	70	20	54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

W analizowanym okresie doszło do trzech wypadków śmiertelnych na obszarze Gminy Jeleśnia. Wypadki takie miały miejsce na terenie miejscowości Jeleśnia w roku 2013 (2 osoby śmiertelnie ranne) oraz w miejscowości Sopotnia Mała w roku 2014 (1 osoba śmiertelnie ranna).

Zdarzeń drogowych z udziałem nietrzeźwych kierowców było 17 (6 w roku 2011, 3 w 2012, 3 w 2012 oraz 5 w 2011 – 3).

W roku 2011 na terenie Gminy według danych Komisariatu Policji w Jeleśni doszło do 79 przestępstw. W kolejnych latach liczba takich zdarzeń spadała (do 72 w roku 2012

i 67 w roku 2013). W roku 2014 zanotowano ponowny wzrost zdarzeń do poziomu 67. Tabela poniżej prezentuje liczbę przestępstw w poszczególnych miejscowościach.

Tabela 18 Przestępstwa ogółem na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014

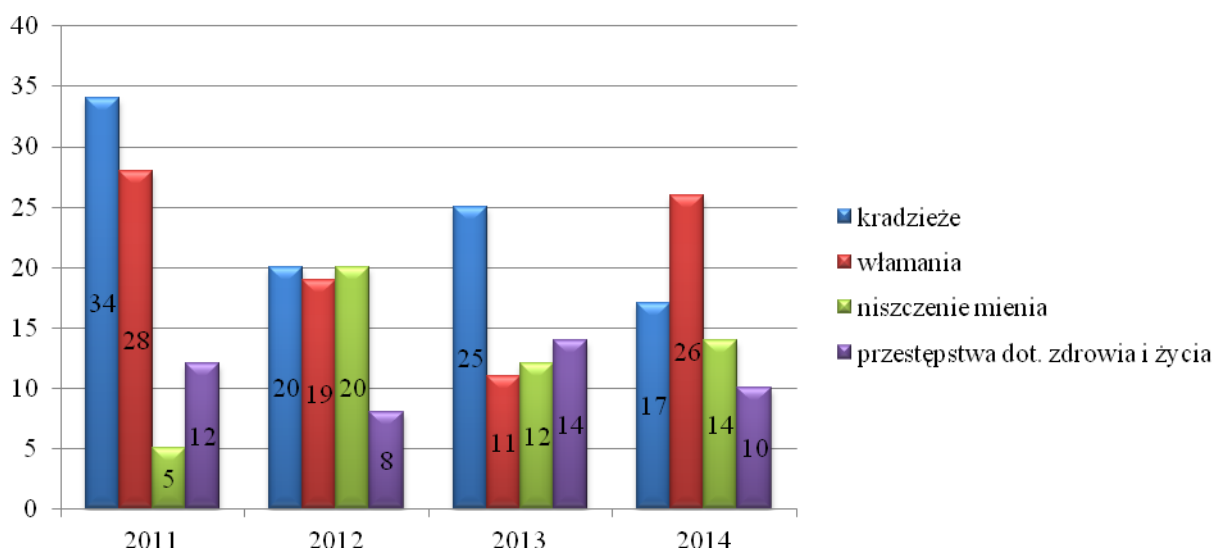
Sołectwo	2011	2012	2013	2014
Jeleśnia	19	23	20	20
Korbielów	16	21	15	13
Krzyżowa	4	2	6	3
Krzyżówki	2	1	1	1
Mutne	4	5	2	0
Pewel Wielka	6	4	7	5
Przyborów	14	9	5	8
Sopotnia Mała	6	5	5	5
Sopotnia Wielka	8	2	1	12
Razem	79	72	62	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

W strukturze przestępstw w latach 2011-2013 dominowały zdarzenia związane z kradzieżą (34 w roku 2011, 20 w roku 2012, 25 w roku 2013). W roku 2014 ich udział zmniejszył się do poziomu 17, czyli 25% wszystkich zdarzeń. Liczba włamań w latach 2011-2013 sukcesywnie się zmniejszała, jednak już w roku 2014 osiągnęła poziom porównywalny z rokiem 2011 – 26 zdarzeń, co stanowiło 39% wszystkich zdarzeń. Przestępstwa związane z niszczeniem mienia nie wykazują stałego trendu. Najwięcej takich zdarzeń zanotowano w roku 2012 (200), najmniej w 2011 (5). Podobnie w przypadku przestępstw związanych ze zdrowiem i życiem nie obserwuje się stałego trendu. Ich poziom waha się pomiędzy 8 a 14.

Wykres poniżej przedstawia zmianę liczby przestępstw ze względu na rodzaj w poszczególnych latach.

Wykres 4 Rodzaje przestępstw na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

W analizowanych latach 2011–2014 najwięcej przestępstw miało miejsce na terenie miejscowości Jeleśnia (82 przestępstwa) oraz Korbielów (65 przestępstw). W stosunku do liczby ludności najwyższy wskaźnik przestępczości w roku 2014 zanotowano w miejscowościach: Korbielów (1,16%), Sopotnia Wielka (0,71%) oraz Jeleśnia (0,49%).

Najwięcej zdarzeń związanych z kradzieżami zanotowano w miejscowości Korbielów (30) oraz Jeleśnia (29). Do największej ilości włamań dochodziło na terenie miejscowości Korbielów (23) Jeleśnia (17) oraz Przyborów (11). Zdarzenia związane z niszczeniem mienia to również problem miejscowości Jeleśnia (15), Korbielów (12) oraz Przyborów (9). Najwięcej przestępstw związanych ze zdrowiem i życiem zanotowano na terenie miejscowości Jeleśnia (11), Krzyżowa (8) oraz Przyborów (8). Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2011

	kradzieże	włamania	niszczenie mienia	przestępstwa dot. zdrowia i życia
Jeleśnia	10	4	1	4
Korbielów	7	5	3	1
Krzyżowa	1	2	1	0
Krzyżówki	2	0	0	0
Mutne	1	3	0	0
Pewel Wielka	4	1	0	1
Przyborów	2	8	0	4
Sopotnia Mała	3	2	0	1
Sopotnia Wielka	4	3	0	1
Razem	34	28	5	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

Tabela 20 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2012

	kradzieże	włamania	niszczenie mienia	przestępstwa dot. zdrowia i życia
Jeleśnia	10	4	1	4
Korbielów	7	5	3	1
Krzyżowa	1	2	1	0
Krzyżówki	2	0	0	0
Mutne	1	3	0	0
Pewel Wielka	4	1	0	1
Przyborów	2	8	0	4
Sopotnia Mała	3	2	0	1
Sopotnia Wielka	4	3	0	1
Razem	34	28	5	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

Tabela 21 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2013

	kradzieże	włamania	niszczenie mienia	przestępstwa dot. zdrowia i życia
Jeleśnia	10	4	1	4
Korbielów	7	5	3	1
Krzyżowa	1	2	1	0
Krzyżówki	2	0	0	0
Mutne	1	3	0	0
Pewel Wielka	4	1	0	1
Przyborów	2	8	0	4
Sopotnia Mała	3	2	0	1
Sopotnia Wielka	4	3	0	1
Razem	34	28	5	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

Tabela 22 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2014

	kradzieże	włamania	niszczenie mienia	przestępstwa dot. zdrowia i życia
Jeleśnia	10	4	1	4
Korbielów	7	5	3	1
Krzyżowa	1	2	1	0
Krzyżówki	2	0	0	0
Mutne	1	3	0	0
Pewel Wielka	4	1	0	1
Przyborów	2	8	0	4
Sopotnia Mała	3	2	0	1
Sopotnia Wielka	4	3	0	1
Razem	34	28	5	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

Istotnym problemem na terenie Gminy Jeleśnia jest problem przemocy w rodzinie, który to mierzony liczbą interwencji z roku na rok rośnie.

Najwięcej interwencji związanych z przemocą w rodzinie zanotowano w miejscowości Przyborów, gdzie w każdym z analizowanych lat interwencji w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców było najwięcej. Stosunkowo najlepsza sytuacja pod względem ilości interwencji występuje w Jeleśni.

Pokrzywdzonymi w wyniku przemocy w rodzinie były głównie kobiety (65%) i nieletni (24%).

Tabela 23 Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie

Sołectwo	2011	2012	2013	2014
Jeleśnia	10	11	19	17
Korbielów	4	5	3	11
Krzyżowa	7	7	9	8
Krzyżówki	3	0	1	5
Mutne	0	2	0	4
Pewel Wielka	3	8	8	6
Przyborów	24	10	8	11
Sopotnia Mała	5	5	5	5
Sopotnia Wielka	5	12	18	7
Razem	61	60	71	74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KP w Jeleśni

1. W latach 2011–2014 na terenie Gminy Jeleśnia doszło łącznie do 332 zdarzeń drogowych, najwięcej bo aż 57 zdarzeń drogowych, tj. wypadków i kolizji zanotowano w Jeleśni.
2. Na terenie Gminy doszło do trzech wypadków śmiertelnych. Zdarzenia te miały miejsce w Jeleśni w roku 2013 (2 osoby śmiertelnie ranne) oraz w miejscowości Sopotnia Mała w roku 2014 (1 osoba śmiertelnie ranna).
3. W analizowanych latach 2011–2014 najwięcej przestępstw miało miejsce na terenie miejscowości Jeleśnia (82 przestępstwa) oraz Korbielów (65 przestępstw). Wśród przestępstw dominowały te związane z kradzieżami, włamaniem oraz niszczeniem mienia.
4. W stosunku do liczby ludności najwyższy wskaźnik przestępczości w roku 2014

zanotowano w miejscowościach: Korbielów (1,16%), Sopotnia Wielka (0,71%) oraz Jeleśnia (0,49%).

5. Gmina boryka się z problemem przemocy w rodzinie, którego skala rośnie. Najgorsza sytuacja występuje w Przyborowie, najlepsza tj. najmniej zanotowanych interwencji w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców występuje w Jeleśni.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy funkcjonuje wiele stowarzyszeń, klubów i fundacji. Ich liczba w analizowanym okresie pozostawała praktycznie niezmienna. Najwięcej takich instytucji prowadzi swoją działalność na obszarze miejscowości Jeleśnia. W Krzyżówkach oraz Mutnym nie rozwinęła się żadna forma tego typu organizacji. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela 24 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014 w poszczególnych miejscowościach Gminy

	2012	2013	2014
Jeleśnia	6	6	6
Korbielów	3	3	3
Krzyżowa	1	1	1
Krzyżówki	0	0	0
Mutne	0	0	0
Pewel Wielka	2	2	2
Przyborów	2	2	3
Sopotnia Mała	3	3	3
Sopotnia Wielka	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jeleśnia

Kultura

Na terenie Gminy działa kilka zespołów regionalnych, kapel góralskich, grup śpiewaczych przy Kołach Gospodyń Wiejskich.

Do najważniejszych należą:

- a) Zespół Regionalny „Romanka” z Sopotni Małej,

- b) Zespół Regionalny „Jedlicki” z Pewli Wielkiej,
- c) Dziecięcy Zespół Regionalny „Romanecka” z Sopotni Małej,
- d) Dziecięcy Zespół Regionalny „Krokusy” z Jeleśni,
- e) Dziecięcy Zespół Regionalny „Jaworzyna” z Przyborowa,
- f) Kapela góralska Eśta,
- g) Kapela góralska Boracza,
- h) Kapela góralska Byrtków,
- i) Kabaret góralski „U bacy”,
- j) 6 grup śpiewaczych przy Kołach Gospodyń Wiejskich.

Instytucją działającą i koordynującą wszelkie aktywności kulturalne, na terenie całej Gminy jest Gminny Ośrodek Kultury w Jeleśni.

Szerzeniem kultury na terenie Gminy zajmują się także m.in.:

- a) Koła gospodyń wiejskich działające w każdym sołectwie,
- b) Ochotnicze Straże Pożarne zlokalizowane w każdym sołectwie,
- c) Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Romanka" w Sopotni Małej.

Turystyka

Przez Gminę Jeleśnia przebiega wiele szlaków turystycznych, co jest niewątpliwym atutem dla turystów lubiących wycieczki piesze:

Gmina Jeleśnia posiada również mocno rozbudowaną bazę noclegową. Według stanu na 31.12.2014 w Gminie zarejestrowanych jest ponad 100 punktów zlokalizowanych we wszystkich miejscowościach Gminy, oferujących łącznie ponad 2600 miejsc noclegowych. Najwięcej takich miejsc posiada Korbielów. Zestawienie miejsc noclegowych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 25 Baza noclegowa Gminy Jeleśnia

	Liczba punktów	Łączna ilość miejsc noclegowych
Jeleśnia	18	ponad 300
Korbielów	62	2010
Krzyżowa	8	118
Krzyżówki	2	21
Mutne	0	0
Pewel Wielka	2	38
Przyborów	4	około 30
Sopotnia Mała	2	57
Sopotnia Wielka	7	104

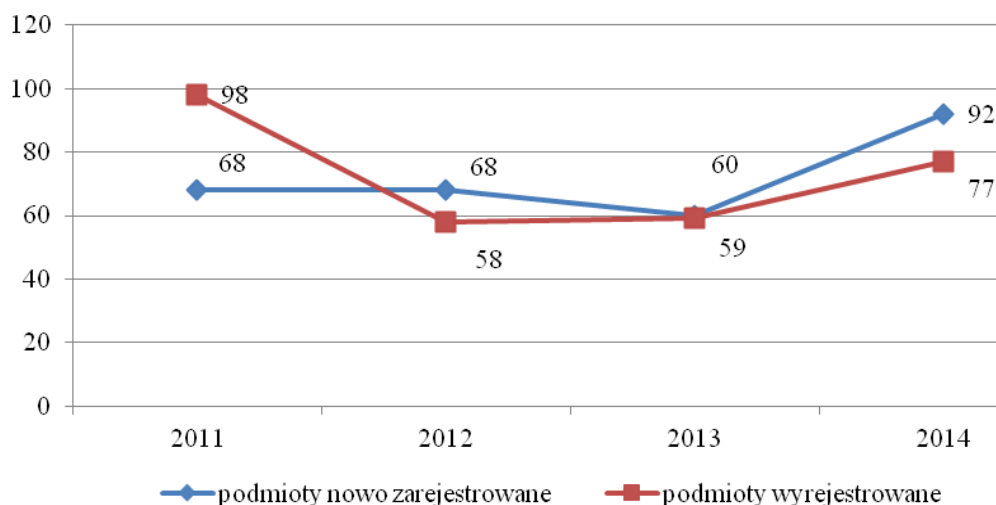
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jeleśnia

1.2. Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze

Zgodnie z danymi GUS, w roku 2014 na terenie Gminy Jeleśnia zarejestrowanych było 1180 podmiotów gospodarczych ogółem, z czego 41 podmiotów należało do sektora publicznego, a 1139 do sektora prywatnego. W sektorze prywatnym najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W roku 2014 takich osób było 972.

Według GUS w latach 2011-2013 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych spadała. Dopiero w roku 2014 znacznie wzrosła (z 60 do 92). Jednocześnie w tym samym 2014 roku wyrejestrowanych z rejestru REGON zostało 77 podmiotów, czyli o 18 więcej niż w roku poprzednim. Dane te obrazuje wykres poniżej.

Wykres 5 Podmioty nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane z rejestru REGON na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów gospodarczych, dominują mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające do 9 pracowników. W roku 2011 było ich 1157, a w roku 2014 już 1136. Kolejną grupę stanowią małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Ich liczba spada – w roku 2011 było ich 56, a w 2014 już tylko 41. Natomiast liczba podmiotów średnich zatrudniających 50-249 w całym analizowanym okresie pozostawała niezmienna – na terenie Gminy funkcjonują 3 takie podmioty.

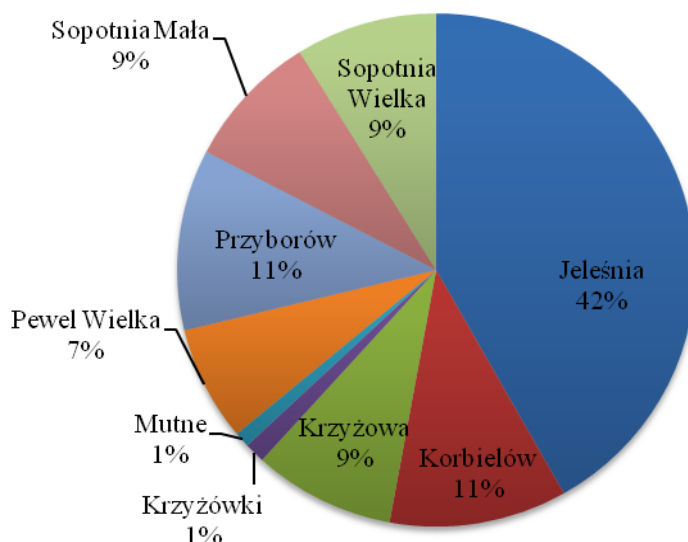
Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Jeleśnia to głównie podmioty prowadzące działalność związaną z handel hurtowym i detalicznym oraz przetwórstwem przemysłowym.

Biorąc pod uwagę formę prawną w 2014 roku na terenie Gminy Jeleśnia funkcjonowały:

- a) 2 spółdzielnie,
- b) 34 spółki handlowe, w tym 5 z udziałem kapitału zagranicznego,
- c) 26 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, w tym 5 z udziałem kapitału zagranicznego,
- d) 59 spółek cywilnych,
- e) 972 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Najwięcej, bo aż 42% podmiotów prowadzi działalność na terenie miejscowości Jeleśnia, najmniej w miejscowościach Mutne oraz Krzyżówki. Wykres poniżej przedstawia rozkład przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarze poszczególnych miejscowości Gminy Jeleśnia w roku 2014.

Wykres 6 % przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarze poszczególnych miejscowości Gminy Jeleśnia w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Jeleśnia

Biorąc pod uwagę stosunek liczby mieszkańców do liczby podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Gminy poziom przedsiębiorczości dla Gminy Jeleśnia wynosi 4,76%. Najwyższy poziom przedsiębiorczości występuje w miejscowościach Jeleśnia (6,43%) oraz Korbielów (6,16%); najniższy w miejscowości Mutne – nieco ponad 1%. W pozostałych miejscowościach kształtuje się następująco:

- a) Sopotnia Mała – 4,37%
- b) Przyborów – 4,00%
- c) Krzyżowa – 3,83%
- d) Sopotnia Wielka – 3,27%
- e) Pewel Wielka – 3,00%
- f) Krzyżówki – 2,96%

Firmy zatrudniające największą liczbę pracowników z Gminy Jeleśnia oraz okolicznych miejscowości to:

- a) DELPHI POLAND SA Oddział w Jeleśni – producent części samochodowych,
- b) Żywiec Zdrój S.A. – producent napojów orzeźwiających i wody
- c) Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Jeleśnia.

1. W roku 2014 na terenie Gminy Jeleśnia zarejestrowanych było 1180 podmiotów gospodarczych ogółem, z czego 41 podmiotów należało do sektora publicznego, a 1139 do sektora prywatnego.
2. W latach 2011-2013 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych spadała. Dopiero w roku 2014 znacznie wzrosła (z 60 do 92). Jednocześnie w tym samym 2014 roku wyrejestrowanych z rejestru REGON zostało 77 podmiotów, czyli o 18 więcej niż w roku poprzednim.
3. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy to głównie, mikroprzedsiębiorstwa, (1136 w roku 2014 już 1136), małe przedsiębiorstwa (41). oraz podmioty średnie (3).
4. Najwięcej, bo aż 42% podmiotów prowadzi działalność na terenie miejscowości Jeleśnia, najmniej w miejscowościach Mutne oraz Krzyżówki.
5. Najwyższy poziom przedsiębiorczości występuje w miejscowościach Jeleśnia (6,43%) oraz Korbielów (6,16%); najniższy w miejscowości Mutne – nieco ponad 1%

1.3. Diagnoza obejmująca kwestie środowiskowe

Położenie gminy Jeleśnia jest bardzo atrakcyjne. Teren, leżący w zlewni rzeki Koszarawy ma typowo górski charakter, w administracyjnych granicach gminy znajdują się aż cztery pasma górskie. Gmina Jeleśnia charakteryzuje się dużym, około 50% udziałem lasów i gruntów leśnych. Roślinność jest mocno zróżnicowana, ze względu na zmienność występującego klimatu oraz rzeźbę terenu. Występują tutaj naturalne zbiorowiska leśne, gdzie zachowały się bory górnoreglowe, zespół kosodrzewiny oraz zespoły leśne spotykane na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Naturalna rzeźba terenu oraz liczne potoki z zadrzewieniami sprawiają, że Gmina przyciąga licznych turystów.

W zakresie ochrony środowiska Gmina podejmuje liczne inicjatywy związane z jego ochroną.

Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Jeleśnia istnieją różnorodne formy ochrony przyrody:

- 1) Obszar Specjalnej Ochrony NATURA2000 Beskid Żywiecki PLB240002

Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który jest zbudowany z fliszowych utworów serii magurskiej. Charakteryzuje go występowanie różnorodnych form geomorfologicznych - grzbiety, garby, żebra mury skalne, gołoborza, na stokach i osuwiska skalne. Dominującymi skałami są tutaj odporne na wietrzenie piaskowce magurskie, które wraz z łupkami ilastymi tworzą flisz karpacki. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w dolinie Cebulowego Potoku, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej-Rotmanki oraz Boraczej-Prusowa. Największa jaskinia na tym obszarze to Jaskinia Wickowa w Sopotni Wielkiej, o długości 101 m. Beskid Żywiecki składa się z kilku pasm górskich, mających układ równoleżnikowy. Wyróżniają się tu zwarte grupy górskie Wielkiej Raczy (1236 m) i Pilska (1557 m). Wyróżnia się także interesujący ostaniec denudacyjny - Grojec (612 m), będący ważnym stanowiskiem archeologicznym. Występują co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej (C6) głuszca (PCK). Obszar charakteryzuje się dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górskimi (leśnymi i nieleśnymi). Duże kompleksy leśne stanowią ostoję dużych drapieżników. Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Spośród licznych zbiorowisk roślinnych należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu Valeriano-Caricetum flavae, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis* subsp. *alpestris*, oraz na bardzo rzadkie w Polsce jaworzyny *Aceri-Fagetum*.

2) Obszar Ochrony Siedlisk NATURA2000 Beskid Żywiecki PLH240006

Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górskimi (leśnymi i nieleśnymi). Występuje tu 21 typów siedlisk Załącznika I Dyrektywy Rady 92/ 3/EWG. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych, których stwierdzono tu 56, należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu Valeriano-Caricetum flavae, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis* subsp. *alpestris* oraz na obecność na wierzchołkach i grzbiecie górskich torfowisk. W obszarze stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/ 3/EWG. Kompleksy leśne stanowią ostoje dużych drapieżników (niedźwiedzia, wilka i rysia). W masywie Pilska znajduje się jedno z 3 znanych z Polski stanowisk darniówki tatrzańskiej (endemit karpacki). Brak aktualnych danych potwierdzających występowanie chrząszcza *Phryganophilus ruficollis*, stwierdzonego w XIX w.

Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Utrzymuje się także (choć stosunkowo nieliczna) populacja dzwonka piłkowanego. Obszar jest również ważny dla ochrony ptaków (m.in. głuszca).

3) Żywiecki Park Krajobrazowy

4) Rezerwat Przyrody „Pilsko”

5) Rezerwat Przyrody „Pod Rynianką”

6) Rezerwat Przyrody „Romanka”

7) Pomniki przyrody – w granicach gminy objęto ochroną prawną 7 pomników przyrody, wśród nich znajdują się pojedyncze drzewa (5 szt.), grupa 2 drzew, 2 jaskinie oraz wodospad.

Czystość wód

Analizy jakości wody prowadzone w ostatnim czasie na terenie Gminy Jeleśnia na potoku Sopotnia wykazują, że wody Sopotnianki pod względem fizykochemicznym mieszczą się w I klasie czystości. Analiza wyników badań, jakości wód powierzchniowych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż wody powierzchniowe przepływające przez teren gminy Jeleśnia posiadały wody złej jakości (stan jednolitej części wód powierzchniowych – zły), przy czym jednolite części wód powierzchniowych w rejonie gminy spełniającymogi dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych oraz narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych

Wskazuje się jednak na istnienie potencjalnych źródeł zagrożeń dla wód, jakimi są

- a) niezorganizowane zrzuty ścieków,
- b) nawożenie pól uprawnych gnojowicą, które z czasem może spowodować znaczną eutrofizację wód.

Prognozuje się, iż z związku z inwestycjami kanalizacyjnymi na terenie powiatu żywieckiego oraz gminy Jeleśnia dopływ zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunalnych będzie się w perspektywie czasowej zmniejszał. Na terenie gminy funkcjonuje jedna, mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków oparta na zasadzie niskoobciążeniowego osadu czynnego wraz z symultanicznym strącaniem fosforu,

zlokalizowana na terenie Korbielowa. Długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Jeleśnia wynosi 15,2 km z przyłączami. Jest to sieć typu grawitacyjnego (z wyłączeniem odcinka ciśnieniowego 2xØ200 o długości 500 m, z przepompowni na oczyszczalnię ścieków) obejmująca tylko sołectwo Korbielów. Liczba budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej w Korbielowie – 347.

Azbest

Dużym problemem na terenie Gminy Jeleśnia jest występowanie znacznych ilości wyrobów zawierających azbest. Znajduje się on chociażby w eternicie, który będąc kilkadziesiąt lat temu jednym z tańszych materiałów budowlanych często był używany do pokrywania dachów budynków i elewacji.

W latach 2006-2011 usunięto z terenu gminy następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

- a) w 2006 roku - 135 Mg,
- b) w 2007 roku – 144 Mg,
- c) w 2009 roku – 168 Mg,
- d) w 2010 roku – 86,2 Mg,
- e) w 2011 roku – 85,5 Mg.

Usuwanie azbestu w roku 2011 było możliwe dzięki zaciągnięciu pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na dofinansowanie realizacji zadania pn: „Demontaż, odbiór, transport oraz unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich oraz falistych z budynków mieszkalnych i gospodarczych/elewacji z terenu Gminy Jeleśnia”. Działania te były również prowadzone w latach 2013-2015 i są kontynuowane nadal ze względu na duże zainteresowanie.

Do roku 2025 rakotwórczy azbest musi całkowicie zniknąć, inaczej Gminie grozić będą surowe kary. Oprócz pozyskiwania środków na usuwanie azbestu z WFOŚiGW, dzięki którym mieszkańcy dopłacili tylko niewielką część do kosztów tego zadania, w Gminie Jeleśnia w roku 2013 opracowano „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jeleśnia na lata 2012-2032”, w którym dokonano szczegółowej inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie Gminy. Zestawienie danych w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 26 Ilość wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych na terenie Gminy Jeleśnia (stan na rok 2013)

	Ilość obiektów	Ilość wyrobów zawierających azbest (m ²)	Ilość wyrobów zawierających azbest (Mg)
Jeleśnia	263	30 268	332,948
Korbielów	211	25 293	278,223
Krzyżowa	216	24 288	267,168
Krzyżówki	47	5 093	56,023
Mutne	16	1 585	17,435
Pewel Wielka	134	15 521	170,731
Przyborów	136	17 177	188,947
Sopotnia Mała	122	12 988	142,868
Sopotnia Wielka	139	13 983	153,813,
Razem	1284	146 196	1 608,156

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jeleśnia

Najwięcej obiektów zawierających azbest znajduje się na terenie sołectwa Jeleśnia i Korbielów, najmniej na terenie sołectwa Mutne oraz Krzyżówki. Jak wynika z danych Programu, częściej niż na co trzecim budynku prywatnym jest przynajmniej jedna powierzchnia pokryta azbestem.

W sumie na obszarze gminy Jeleśnia na terenach należących do osób fizycznych i osób prawnych zewidencjonowano 1285 obiektów zawierających pokrycia azbestowe, na których zabudowanych jest 146 396 m² wyrobów zawierających azbest, co odpowiada 1 610,76 Mg wyrobów azbestowych.

Analizując pokrycia budynków prywatnych zawierające azbest stwierdzono, iż:

- a) 84,97% stanowią pokrycia dachów budynków (1061 obiektów),
- b) 15,03 % stanowią elewacje budynków (223 obiekty).

Obok budynków prywatnych znalazła się kaplica należąca do parafii Rzymsko – Katolickiej pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Sopotni Wielkiej, której elewacja pokryta jest płytami azbestowo–cementowymi płaskimi o powierzchni około 200 m² (tj. ok. 2,2 Mg).

Fotowoltanika

Na terenie gminy Jeleśnia istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Największe szanse rozwoju w krótkim okresie mają technologie konwersji termicznej energii promieniowania słonecznego, oparte na wykorzystaniu kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych. Zgodnie z danymi Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej dla terenu gminy roczna gęstość promieniowania słonecznego mieści się w granicach ok. 1100 - 1150 kWh/m², natomiast średnioroczna suma nasłonecznienia wynosi ok. 1500 godzin.

W roku 2015 Gmina Jeleśnia realizowała projekt „Instalacje fotowoltaiczne na obiektach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej na terenie Gminy Jeleśnia”.

W ramach projektu na 22 obiektach zlokalizowanych na obszarze Gminy zainstalowano mikroinstalacje fotowoltaiczne (18 obiektów w miejscowości Jeleśnia, 3 obiekty w Korbielowie oraz 1 w Przyborowie). 19 obiektów należało do osób indywidualnych, 2 obiekty stanowiły obiekty użyteczności publicznej (Urząd Gminy w Jeleśni, Zespół Szkół nr 1 oraz Zespół Szkół nr 2 w Jeleśni)

Inwestycja ma się przyczynić do poprawy poziomu życia mieszkańców Gminy Jeleśnia, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku, która wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego poprzez ograniczenie emisji CO₂, NO_x, SO_x oraz pyłów do atmosfery.

Program Ograniczenia Niskiej Emisji

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Jeleśnia, w oparciu o dane z 2015 roku pochodzące z opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, należy określić jako niezadowalającą. W 2015 roku w rejonie gminy Jeleśnia wystąpiły ponadnormatywne stężenia pyłu PM₁₀ w powietrzu (najwyższe stężenie odnotowano w lutym - 91 µg/m³ przy normie 40 µg/m³) oraz tlenków azotu (w lutym 51 NO_x µg/m³ przy normie 30 µg/m³). Najwyższe stężenia zanieczyszczeń (w tym również przekroczenia poziomów dopuszczalnych) występują w sezonie jesiennozimowym, co związane jest ze spalaniem paliw w celach grzewczych. Gmina Jeleśnia charakteryzuje się występowaniem zabudowy jednorodzinnej rozproszonej, zagrodowej. Rolniczy charakter oraz brak większych emitorów zarówno liniowych, jak i punktowych jest czynnikiem korzystnym

z punktu widzenia jakości powietrza. Sugeruje to również na znaczny udział niskiej emisji w ogólnym bilansie zanieczyszczeń powstających na terenie gminy. Obok zanieczyszczeń emitowanych przez gospodarstwa domowe, głównym źródłem niskiej emisji są spaliny emitowane przez transport drogowy, w szczególności w warunkach zatorów drogowych

Zasadniczym celem Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji emitowanych do atmosfery przez kotły na paliwo stałe zainstalowane w prywatnych domach jednorodzinnych. Ograniczenie tej emisji spowoduje poprawę stanu zdrowia i warunków życia mieszkańców oraz polepszenie walorów estetycznych regionu.

W ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji Gmina Jeleśnia podjęła się realizacji następujących zadań

1. Modernizacja źródeł ciepła budynków indywidualnych realizowana w ramach Programu ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Jeleśnia (etap I) (projekt swoim zasięgiem objął wszystkie miejscowości Gminy, w jego ramach wymieniono 50 kotłów i powstało 23 sztuk kolektorów słonecznych: Jeleśnia: 26, Pewel Wielka: 4, Krzyżowa: 4, Krzyżówki: 1, Korbielów: 8, Mutne: 1, Sopotnia Mała: 3, Sopotnia Wielka: 4).
2. Kompleksowa termomodernizacja obiektów szkolnych w Gminie Jeleśnia – Zespół Szkół w Sopotni Małej, Zespół Szkół nr 2 w Jeleśni, Szkoła Podstawowa w Mutnem, Szkoła Podstawowa w Pewli Wielkiej.

Na lata 2017–2020 planuje się realizację zadania związanego z przebudową nieefektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego na oświetlenie charakteryzujące się zwiększoną sprawnością energetyczną w gminie Jeleśnia.

Gmina planuje, w miarę możliwości wspieranie w zakresie zadań własnych, zwiększania dostępności turystycznej i mobilności mieszkańców poprzez wykorzystanie linii kolejowej Żywiec – Sucha Beskidzka, które pozwoli na zmniejszenie transportu drogowego, przyczyniającego się do niskiej emisji. Działania te w szczególności polegały by na zagospodarowaniu przestrzeni wokół dworców na cele centrum przesiadkowego oraz współfinansowanie dowozów na trasie Korbielów – Jeleśnia Dworzec PKP.

Odpady

Na terenie Gminy Jeleśnia od dnia 1 lipca 2013 roku funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, wynikający z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ustawowe zadania w tym zakresie Gmina realizuje za pośrednictwem Zakładu Gospodarki Komunalnej w Jeleśni. Zakład obejmuje selektywną zbiórką 9 sołectw (Jeleśnia, Krzyżowa, Krzyżówki, Korbielów, Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka, Pewel Wielka, Mutne oraz Przyborów).

W roku 2014 Gmina Jeleśnia osiągnęła wymagany ustawowo poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z terenu gminy. Wymagany prawem poziom recyklingu na 2014r. ustalono na 14%, poziom recyklingu w gminie wyniósł 20,3 %

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Jeleśnia na lata następne jest dalsze uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych w celu osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów¹.

W ramach gminnego systemu z terenów nieruchomości zamieszkałych, raz w miesiącu odbierane są odpady zmieszane oraz odpady zbierane selektywnie (papier i tektura; szkło i odpady opakowaniowe ze szkła; metale; tworzywa sztuczne; żużel z kotłów c.o. zbierany w okresie grzewczym; odpady wielkogabarytowe).

Według przyjętych szacunków strumień odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców Gminy Jeleśnia stanowi ok. 80-85% całkowitego strumienia, a 15-20% pochodzi z terenów nieruchomości niezamieszkałych oraz terenów otwartych.

Zgodnie z Rocznym sprawozdaniem Wójta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2014 rok z terenu gminy Jeleśnia zostało odebrano 1835,3 Mg odpadów. Mieszkańcy zagospodarowali część odpadów komunalnych we własnym zakresie:

- a) papier, tekturę i drewno w tym opakowania z drewna – jako paliwo,
- b) odpady kuchenne ulegające biodegradacji – w przydomowych kompostownikach i do skarmiania zwierząt,
- c) odpady mineralne, w tym frakcje popiołowe – do utwardzania nawierzchni.

---

¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Jeleśnia za 2014 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje od października 2013 roku Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowany w Jeleśni. Transport odpadów do Punktu mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt. Same odpady odbierane są nieodpłatnie.

Na terenie Gminy Jeleśnia nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych są przekazywane do zastępczych instalacji w regionie do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. Z danych uzyskanych od podmiotów odbierających odpady komunalne, wynika, że w 2014 roku wszystkie zmieszane odpady komunalne pochodzące z terenu Gminy Jeleśnia zostały skierowane do przetwarzania.

Dzikie wysypiska

Pomimo dobrze rozwiniętego systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy pojawiają się miejsca dzikiego składowania odpadów. Główną przyczyną są turyści odwiedzający gminę w sezonie letnim i zimowym zostawiający odpady przy ścieżce rowerowej, w okolicy rzeki i szlaków turystycznych. Dzikie wysypiska są w miarę możliwości likwidowane, a odpady zagospodarowane przez firmę odbierającą odpady. Problem dotyczy wszystkich miejscowości Gminy, a miejsca składowania odpadów często pozostają niezmiennie. Największy problem występuje w miejscowości Jeleśnia, gdzie co roku występują przynajmniej dwa miejsca dzikiego składowania odpadów, a są to okolice rzeki Koszarawa oraz ścieżki rowerowej w obrębie ulicy Kielbasów. Tabela poniżej zawiera zestawienie ilości dzikich wysypisk w poszczególnych latach.

Tabela 27 Dzikie wysypiska na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Jeleśnia	2	2	2	2	4
Korbielów	2	-	1	2	2
Krzyżowa	2	-	1	2	2
Krzyżówki	2	-	1	2	-
Mutne	-	-	-	-	-
Pewel Wielka	2	1	1	1	1
Przyborów	2	1	-	1	2
Sopotnia Mała	2	1	1	1	2
Sopotnia Wielka	2	1	2	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

1. Dużym problemem na terenie Gminy Jeleśnia jest występowanie znacznych ilości wyrobów zawierających azbest. Badania na podstawie których powstał „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jeleśnia na lata 2012-2032” iż na terenie Gminy częściej niż na co trzecim budynku prywatnym jest przynajmniej jedna powierzchnia pokryta azbestem. Najwięcej takich obiektów znajduje się na terenie sołectwa Jeleśnia i Korbielów.
2. Na terenie Gminy Jeleśnia od dnia 1 lipca 2013 roku funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi wynikający z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach gminnego systemu z terenów nieruchomości zamieszkałych, raz w miesiącu odbierane są odpady zmieszane oraz odpady zbierane selektywnie.
3. W roku 2014 Gmina Jeleśnia osiągnęła wymagany ustawowo poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z terenu gminy.
4. Pomimo dobrze rozwiniętego systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy pojawiają się miejsca dzikiego składowania odpadów, zlokalizowane często w tych samych miejscach. Główną przyczyną są turyści odwiedzający gminę w sezonie letnim i zimowym. Najwięcej dzikich wysypisk występuje rok rocznie w miejscowości Jeleśnia.
5. Poziom skanalizowania Gminy Jeleśnia wynosi 40%; obecnie trwa budowa kanalizacji przez Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu - termin zakończenia 2018 r.
6. Gmina Jeleśnia podejmuje szereg inicjatyw związanych z dbałością o dobry stan powietrza takich jak: termomodernizacje obiektów szkolnych, budynku Urzędu Gminy, instalacje paneli fotowoltaicznych na tych obiektach oraz przystąpienie do programu ograniczenia niskiej emisji dla mieszkańców.

1.4. Diagnoza obejmująca kwestie przestrzenno-funkcjonalne

Stan dróg i komunikacja

Przez Gminę Jeleśnia przebiega droga wojewódzka DW 945, łącząca Żywiec z Korbielowem, prowadząc do granicy ze Słowacją. Łączna długość tej drogi na terenie Gminy wynosi 15 km.

Według danych Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu, sieć dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi łącznie 44,54 km i obejmuje:

- a) 1416 S Jeleśnia- Mutne – 1.883 km (droga lokalna)

- b) 1417 S Jeleśnia- Pewel Wielka- Hucisko – 6.796 km (droga główna)
- c) 1418 S Droga przez wieś Pewel Wielka – 1.603 km (droga lokalna)
- d) 1420 S Przyborów – Przybyłki – 1.796 km (droga lokalna)
- e) 1421 S Krzyżowa- Krzyżówki – 3.615 km(droga lokalna)
- f) 1422 S Korbielów Górny- Kamienna – 1.886 km (droga lokalna)
- g) 1424 S Sopotnia Mała – Sopotnia Wielka – 7.609 (droga zbiorcza)
- h) 1479 S Jeleśnia – Gajka – Sopotnia Mała – 3.867 (droga zbiorcza)
- i) 1426 S Sopotnia Mała – Juszczyzna – 2.300(droga lokalna)
- j) 1425 S Wieprz – Juszczyzna – Jeleśnia – 6.913 (droga zbiorcza)
- k) 1419 S Jeleśnia- Koszarawa- Zawoja – 6.272 (droga główna).

Drogi gminne mają łączną długość 180 km. Ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej wiele dróg wymaga remontów. Zadania te są realizowane na bieżąco w miarę możliwości finansowych Gminy. Dla poprawienia bezpieczeństwa niezbędne jest wybudowanie chodników dla pieszych.

W każdej z miejscowości gminy znajdują się drogi nieutwardzone. Szacuje się że najwięcej nieutwardzonych dróg gminnych znajduje się na obszarze miejscowości Mutne (50%), Krzyżówki (45%), Krzyżowa (30%) oraz Sopotnia Mała (30%). Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 28 Drogi na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011–2014

	Drogi gminne nieutwardzone (%)	Drogi gminne asfaltowe (%)
Jeleśnia	25%	75%
Korbielów	25%	75%
Krzyżowa	30%	70%
Krzyżówki	35%	65%
Mutne	50%	50%
Pewel Wielka	25%	75%
Przyborów	25%	75%
Sopotnia Mała	30%	70%
Sopotnia Wielka	25%	75%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jeleśnia

Przewóz osób na terenie Gminy realizowany jest przez kilka prywatnych linii mikrobusów realizujących kursy głównie od poniedziałku do piątku. W weekendy liczba połączeń znacznie spada. Do przedsiębiorstw tych należą.

- a) Przewóz osób SZERP Piotr Klimczak (trasa Żywiec–Korbielów, przez Pewel Wielką, Mutne, Jeleśnię, Krzyżową, Korbielów),
- b) F.U.H. Józef Kamiński (trasa Żywiec–Korbielów–Żywiec, przez Pewel Wielką, Mutne, Jeleśnię, Krzyżową, Korbielów, Krzyżówki),
- c) Usługi Transportowe Władysław Chrustek (trasa Żywiec–Sopotnia Wielka, przez Pewel Wielką, Mutne, Jeleśnię i Sopotnie Mała),
- d) DREWOL – Lucyna Gancarz (trasa Żywiec–Koszarawa, przez Pewel Wielką, Mutne, Jeleśnię, Przyborów)
- e) TEAM BUS – Janusz Wróbel (trasa Koszarawa–Żywiec, przez Przyborów, Jeleśnię, Mutne, Pewel Wielką)

Stosunkowo dobre połączenia z sąsiadującymi miejscowościami mają mieszkańcy miejscowości Jeleśnia i Korbielów. Z największymi trudnościami komunikacyjnymi zmagają się mieszkańcy miejscowości Pewel Wielka i Sopotnia Mała.

Na terenie Gminy, w miejscowości Jeleśnia znajduje się dworzec kolejowy, z którego do roku 2010 kursowały codzienne pociągi relacji Sucha Beskidzka – Żywiec. Na skutek degradacji stanu torowiska organizator przewozów regionalnych wycofał dofinansowanie, co spowodowało, że od 2010 do 2015 r. po linii kursowały pociągi komercyjne – turystyczne i studenckie. Kursy te cieszyły się dużą frekwencją i wpływały na dostępność turystyczną gminy. Obecnie na trasie kursują objęte dofinansowaniem marszałka województwa śląskiego pociągi weekendowe w relacji Żywiec – Sucha Beskidzka oraz Kraków – Żywiec. Pociągi te adresowane są głównie do studentów i turystów.

Obecny stan infrastruktury kolejowej nie pozwala na jej pełne wykorzystanie, niemniej PKP PLK S.A. opracowuje obecnie dokumentację przedprojektową (Studium Wykonalności) dla jej modernizacji. W przypadku modernizacji linii możliwe jest jej pełne wykorzystanie dla celów dostępności gminy i zwiększenia mobilności mieszkańców, które są czynnikami silnie wpływającymi na ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego. Gmina na mocy umowy z PKP PLK S.A. przejęła dworzec kolejowy w Jeleśni. Dworzec wymaga nakładów inwestycyjnych. Gmina planuje wykorzystać pomieszczenia dworca na cele realizacji zadań własnych związanych z działalnością środowiskową. Zagospodarowanie budynku dworca oraz terenu wokół niego odbędzie się przy zachowaniu funkcji pasażerskiej obiektu oraz w

sposób umożliwiający w przyszłości jego rozwój dla potrzeb zwiększającego się znaczenia linii kolejowej (budowa centrum przesiadkowego, obiektów Kiss&Ride, Park&Ride, Walk&Ride, Bike&Ride) przy jednoczesnym zachowaniu funkcji środowiskowych.

Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazownicza

W okresie 2008-2012 Gmina Jeleśnia wybudowała 74 km sieci kanalizacyjnej. Prace nad budową sieci kanalizacyjnej trwają nadal, a ich realizatorem jest Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu. Zadanie to jest realizowane w ramach Fazy II Projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”. Szacuje się, że obecnie obszar około 60% Gminy został już skanalizowany.

Za zaopatrzenie w wodę oraz oczyszczanie i odprowadzanie ścieków na terenie Gminy odpowiedzialny jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni. Sama oczyszczalnia ścieków mieści się w Korbielowie.

Wodociąg mieści się w Sopotnia Wielkiej, korzysta z niego 371 zlokalizowanych tam domów. W pozostałych częściach Gminy funkcjonują spółki wodne.

Na terenie Gminy nie ma sieci gazowniczej.

Telekomunikacja i Internet

Przekazniki telefonii komórkowej umiejscowione są w następujących miejscach Gminy:

- a) Hala Miziowa, Korbielów,
- b) przejście graniczne Korbielów,
- c) maszt na wzgórzu nad wsią, Korbielów,
- d) Sopotnia Mała,
- e) Sopotnia Wielka,
- f) g. Czoło, Przyborów,
- g) okolice torów kolejowych, Jeleśnia,
- h) teren zakładu Delphi Jeleśnia,
- i) g. Krzyżowa.

Ze względu na położenie, mieszkańcy Gminy mają możliwość połączenia z Internetem głównie drogą radiową. Jakość sygnału w wielu miejscach jest jednak niezadawalająca, szczególnie w miejscowościach Krzyżówki, Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka oraz Korbielów.

Edukacja

Na terenie Gminy Jeleśnia funkcjonuje 7 przedszkoli publicznych oraz trzy prywatne.

Są to:

a) Przedszkola publiczne:

- Przedszkolne nr 1 w Jeleśni,
- Przedszkolne nr 2 w Jeleśni,
- Przedszkole w Przyborowie,
- Przedszkole w Korbielowie,
- Przedszkole w Krzyżowej,
- Przedszkole w Sopotnie Wielkiej,
- Przedszkole w Sopotni Małej,

b) Przedszkola prywatne:

- Akademia Małego Człowieka w Krzyżowej,
- Katolickie Przedszkole w Pewli Wielkiej,
- Active Kids w Jeleśni

W miejscowościach Krzyżówki oraz Mutne nie funkcjonują żadne placówki przedszkolne.

Do publicznych przedszkoli w roku 2014/2015 uczęszczało 281 dzieci, natomiast do przedszkoli prywatnych – 66 dzieci. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w analizowanym okresie spada, co jest zjawiskiem niepokojącym.

Zgodnie z danymi GUS w roku 2014 w Gminie Jeleśnia w wieku 3-6 lat było 578 dzieci, czyli więcej niż miejsc w przedszkolach. Jednak według opinii mieszkańców liczba miejsc oferowanych w przedszkolach spełnia zgłaszane zapotrzebowania.

Tabela 29 Liczba dzieci w przedszkolach na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Przedszkole nr 1 w Jeleśni	55	50	50	48
Przedszkole nr 2 w Jeleśni	70	71	62	60
Przedszkole w Przyborowie	56	58	50	40
Przedszkole w Korbielowie	37	34	30	22
Przedszkole w Krzyżowej	48	49	42	39
Przedszkole w Sopotni Wielkiej	49	49	51	41
Przedszkole w Sopotni Małej	33	39	40	31
Razem	348	350	325	281

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Jeleśni

Na terenie Gminy Jeleśnia funkcjonują następujące szkoły:

- a) Zespół Szkół nr 1 Jeleśnia, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- b) Zespół Szkół nr 2 Jeleśnia, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- c) Zespół Szkół nr 3 Krzyżowa, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- d) Zespół Szkół nr 4 Sopotnia Wielka, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- e) Zespół Szkół nr 5 Korbielów, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- f) Zespół Szkół nr 6 Sopotnia Mała, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- g) Zespół Szkół nr 7 Przyborów, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- h) Zespół Szkół nr 8 Pewel Wielka, obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum,
- i) Szkoła Podstawowa nr 1 Pewel Wielka,
- j) Szkoła Podstawowa Mutne.

Część dzieci zamieszkująca miejscowość Krzyżówki uczęszcza do Szkoły Podstawowej prowadzonej przez Stowarzyszenie. Reszta podlega pod Zespół Szkół w Krzyżowej.

Ogólna liczba uczniów gimnazjum spada, natomiast liczba uczniów w szkołach podstawowych rośnie. Największy procentowy spadek uczniów gimnazjum wystąpił w Zespole Szkół nr 1 w Jeleśni i w Zespole Szkół nr 4 w Sopotni Wielkiej.

Szczegółowe dane dotyczące ilości uczniów w poszczególnych latach w podziale na szkoły przedstawia tabela poniżej.

**Tabela 30 Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie Gminy Jeleśnia
w latach 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015**

	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	SP	Gimnazjum	SP	Gimnazjum	SP	Gimnazjum	SP	Gimnazjum
Zespół Szkół Nr 1 Jeleśnia	129	91	133	85	140	75	162	58
Zespół Szkół Nr 2 Jeleśnia	116	95	114	96	110	93	119	97
Zespół Szkół nr 3 Krzyżowa	85	47	84	53	84	48	79	42
Zespół Szkół nr 4 Sopotnia Wielka	112	58	100	68	95	65	109	57
Zespół Szkół nr 5 Korbielów	78	36	66	34	68	37	67	36
Zespół Szkół nr 6 Sopotnia Mała	69	43	61	41	58	40	65	33
Zespół Szkół nr 7 Przyborów	103	57	98	63	100	56	106	59
Zespół Szkół nr 8 Pewel Wielka	46	36	42	28	39	22	54	16
Szkoła Podstawowa nr 1 Pewel Wielka	42	-	39	-	43	-	49	-
Szkoła Podstawowa Mutne	34	-	32	-	33	-	31	-
Razem	814	463	769	468	770	436	841	398

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Jeleśni

Wszystkie szkoły są odpowiednio wyposażone, w szczególności jeśli chodzi o sprzęt komputerowy oraz materiały dydaktyczne w tym rzutniki, komputery oraz tablice multimedialne itp. Dodatkowe przy każdej ze szkół funkcjonują świetlice oraz boiska do gry. Przy Zespole Szkół nr 2 w Jeleśni mieści się orlik. Z brakiem sal gimnastycznych borykają się szkoły w Sopotni Małej, Mutnym i Pewli Wielkiej.

Infrastruktura sportowa

Położenie geograficzne Gminy umożliwia mieszkańcom uprawianie różnego rodzaju sportów przez cały rok. Popularne w regionie są przede wszystkim piesze wycieczki oraz wszelkie formy narciarstwa, w obrębie Góry Pilsko, a także wycieczki rowerowe. Dodatkowo na terenie Gminy znajduje się kilka obiektów sportowych, popularnych wśród mieszkańców. Są to między innymi:

- a) hale sportowe,
- b) boiska sportowe,
- c) boisko „Orlik” przy Zespole Szkół nr 2 w Jeleśni.

Do dyspozycji mieszkańców jest również 30 km ścieżek rowerowych biegnących głównie przez miejscowości Korbielów, Krzyżowa i Krzyżówki.

Ochrona zdrowia

Obsługą mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej zajmują się:

- a) trzy punkty opieki zdrowotnej prowadzone przez Praktykę Grupową Lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej S.C.
  - w Jeleśni,
  - w Sopotni Małej,
  - w Krzyżowej
- b) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ALFA MED w Jeleśni, który poza podstawową opieką zdrowotną, prowadzi również specjalistyczną opiekę w zakresie: położnictwa i ginekologii, reumatologii, kardiologii, i endokrynologii

1. Przez Gminę Jeleśnia przebiega droga wojewódzka DW 945, łącząca Żywiec z Korbielowem (długość tej drogi na terenie Gminy wynosi 15 km), sieć dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi łącznie 44,54 km, a drogi gminne mają łączną długość 180 km. Ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej wiele z nich wymaga remontów.
2. W każdej z miejscowości gminy znajdują się drogi nieutwardzone. Szacuje się, że najwięcej nieutwardzonych dróg gminnych znajduje się na obszarze miejscowości Mutne (50%), Krzyżówki (45%), Krzyżowa (30%) oraz Sopotnia Mała (30%).
3. Mimo istniejącego dworca kolejowego, połączenia kolejowe na terenie Gminy nie są realizowane. Również w weekendy nie ma połączeń komunikacyjnych. Z największymi trudnościami komunikacyjnymi zmagają się szczególnie mieszkańcy miejscowości Pewel Wielka i Sopotnia Mała
4. Gmina prowadzi obecnie prace nad budową sieci kanalizacyjnej. Szacuje się, że obecnie obszar około 60% Gminy został już skanalizowany.
5. Oczyszczalnia ścieków mieści się w Korbielowie.
6. Wodociąg mieści się w Sopotni Wielkiej, korzysta z niego 371 zlokalizowanych tam domów. W pozostałych częściach Gminy funkcjonują spółki wodne.
7. Na terenie Gminy nie ma sieci gazowniczej.
8. Przekazniki telefonii komórkowej umiejscowione są w sześciu miejscowościach Gminy (Korbielów, Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka, Przyborów, Jeleśnia, Krzyżowa).
9. Mieszkańcy Gminy mają możliwość połączenia z Internetem głównie drogą radiową. Jakość sygnału w wielu miejscach jest jednak niezadawalająca.

10. Na terenie Gminy Jeleśnia funkcjonuje 7 przedszkoli publicznych oraz trzy prywatne. Prowadzone są we wszystkich miejscowościach z wyjątkiem miejscowości Krzyżówki oraz Mutne.
11. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w analizowanym okresie spada, co jest zjawiskiem niepokojącym.
12. Według opinii mieszkańców liczba miejsc oferowanych w przedszkolach spełnia zgłaszane zapotrzebowania.
13. Na terenie Gminy występuje 10 placówek szkolnych. W większości są to zespoły szkół podstawowych i gimnazjum.
14. Ogólna liczba uczniów gimnazjum spada, natomiast liczba uczniów w szkołach podstawowych rośnie. Największy procentowy spadek uczniów gimnazjum wystąpił w Zespole Szkół nr 1 w Jeleśni i w Zespole Szkół nr 4 w Sopotni Wielkiej.
15. Wszystkie szkoły są odpowiednio wyposażone, posiadają również świetlice oraz boiska do gry. Trzy szkoły borykają się z brakiem sal gimnastycznych (szkoły w Sopotni Małej, Mutnym i Pewli Wielkiej).
16. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z licznych hal oraz boisk sportowych przeznaczonych do uprawiania różnych dyscyplin sportowych. Do dyspozycji mieszkańców jest również 30 km ścieżek rowerowych biegnących głównie przez miejscowości Korbielów, Krzyżowa i Krzyżówki.
17. W zakresie opieki zdrowotnej mieszkańcy Gminy mogą korzystać z trzech punktów opieki zdrowotnej zlokalizowanych w trzech miejscowościach Gminy tj. Jeleśnia, Sopotnia Mała oraz Krzyżowa.

1.5. Diagnoza obejmująca kwestie dziedzictwa kulturowego

Gmina Jeleśnia nie należy do zasobnych w zabytki minionej przeszłości. W okolicy nigdy nie było dworu, większość budowli ma typowo chłopskie pochodzenie i przeznaczenie. Obok drewnianej architektury chałup, obejść gospodarskich, budowli takich jak folusze, tartaki, piwniczki i szałas najcenniejszymi zabytkami są budowle sakralne. Obiekty wpisane do rejestru zabytków: – Jeleśnia - Karczma z placem i studnią (nr rejestru A-427/86), – Jeleśnia - Kościół parafialny pw. św. Wojciecha z cmentarzem (nr rejestru A-455/86), – Jeleśnia - zespół Plebanii z istniejącą zabudową towarzyszącą i ogrodem (nr rejestru A-456/86), – Przyborów - zabytkowy budynek dawnego Nadleśnictwa Dóbr Habsburgów (nr rejestru A-610/88). Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków objęte ochroną konserwatorską, w poszczególnych miejscowościach: – sołectwo Jeleśnia - 120 obiektów, – sołectwo

Korbielów - 117 obiektów, – sołectwo Krzyżowa - 65 obiektów, – sołectwo Krzyżówki - 30 obiektów, – sołectwo Mutne - 13 obiektów, – sołectwo Pewel Wielka - 34 obiektów, – sołectwo Sopotnia Mała - 51 obiektów, – sołectwo Sopotnia Wielka - 45 obiektów, – sołectwo Przyborów - 116 obiektów

oraz 4 zabytkowe cmentarze (w Jeleśni (2), Korbielowie i Krzyżowej) . Na ogólną liczbę 595 obiektów budynki mieszkalne i towarzyszące im zabudowania gospodarcze stanowią około 90%, a ponadto są to obiekty sakralne, kapliczki i krzyże przydrożne, cmentarze, obiekty usługowe o różnym charakterze i przeznaczeniu.

Na terenie Gminy Jeleśnia istnieją także chronione zespoły gospodarki pastersko-polaniarskiej, które obejmują polany i hale z zachowanymi szałasami i letnimi zagrodami: – Witasówka (Sopotnia Wielka), – Kosobońce, Mierchówka, Uszczawne, (Sopotnia Wielka - Korbielów), – Łobysówka, Przysłopy Piekło, Czarny Groń (Sopotnia Wielka - Korbielów), – Gawlasia, (Korbielów), – Beskid, Dolinka, Niżne (Krzyżówki);– Krzyżówki, Gacków (Krzyżówki - Korbielów) – Płoniawki, Kopiska, Cerlice (Krzyżówki) – Cerla (Przyborów) – Jaworzyna (Sopotnia Wielka), – Kodaśówka (Sopotnia Wielka), – Sietkowa (Sopotnia Wielka),

– Gaworzyna (Sopotnia Wielka),

– Łobozia (Sopotnia Wielka),

– Gawlaski (Sopotnia Wielka),

– Kotarne (Sopotnia Wielka),

– Złodziejki (Korbielów),

– Dendyska (Krzyżówki)

– Sucharzówka (Korbielów),

– na Cerli (Korbielów),

– do Czarnej (Korbielów),

– Stanicówka - Stara i Nowa Polana (Sopotnia Mała).Na obszarze Gminy Jeleśnia istnieją również podlegające ochronie 32 zabytki archeologiczne znajdujące się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.Do obszarów o wysokich wartościach kulturowych zaliczono: - Jeleśnia - Krzyżowa – układ centrum wsi Jeleśnia - obszar o narysie zwartym w odmianie rynkowej, ochronie podlega układ przestrzenny wraz z rozwidleniami dróg,

tradycyjna (historyczną) zabudową i rozłogiem pól wraz z zabudową wsi Krzyżowa (położoną wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 495) - układ osiedleńczy w postaci skupionej ulicowej rzędówki wołoskiej, ochronie podlega układ przestrzenny wraz z historyczną zabudową i skupiskiem zagród drewnianych wraz z rozłogiem pól; – Jeleśnia Janiki, Jeleśnia Pyrgesi - ochronie podlega układ przestrzenny o narysie w odmianie przysiółkowej, kupowej wraz z zabudowa drewniana; – Przyborów - układ centrum wsi, położony wzdłuż drogi powiatowej nr S1419, obszar o narysie w typie skupionym, ulicowym w odmianie rzędowej, ochronie podlega układ przestrzenny wraz z historyczną drewnianą zabudową i rozłogiem pól; – Pewel Wielka - układ wsi, położony wzdłuż drogi powiatowej nr S1417, obszar o narysie w typie skupionym, ulicowym w odmianie rzędowej, ochronie podlega układ przestrzenny wraz z historyczną zabudową i rozłogiem pól. – Pewel Wielka Dola - ochronie podlega układ przestrzenny o narysie w typie rozrzuconym, przysiółkowym, w odmianie łańcuchowej wraz z historyczną zabudową.

1.6. Diagnoza obejmująca kwestie techniczne

Z uwagi na wiejski charakter gminy Jeleśnia, większość budynków mieszkalnych znajdujących się na jej terenie to obiekty wolnostojące i jednorodzinne.

W analizowanym okresie lat 2011-2014 liczba mieszkań sukcesywnie wzrastała. W roku 2014 według danych Urzędu Gminy łącznie na obszarze Gminy było 4940 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań z roku na rok jest coraz większa. W roku 2011 przeciętna powierzchnia wynosiła 88,4 m², a w roku 2014 już 89,3 m². Podobnie rośnie powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę – z 28,7m² w roku 2011 do 30,0 m² w roku 2014.

Najwięcej mieszkań (27%) znajduje się na terenie miejscowości Jeleśnia. Na jedno mieszkanie w Gminie średnio przypada prawie 3 mieszkańców. Tylko w trzech miejscowościach średnia liczba osób na 1 mieszkanie znacznie odbiega od średniej. Chodzi tutaj o miejscowości Krzyżówki ze średnią 1,86 oraz Jeleśnia – 3,05 i Sopotnia Wielka – 3,04.

Liczbę mieszkań w podziale na miejscowości Gminy prezentuje tabela poniżej.

Tabela 31 Mieszkalnictwo w Gminie Jeleśnia w roku 2014

	Liczba mieszkań	Średnia liczba osób na 1 mieszkanie
Jeleśnia	1327	3,05
Korbielów	488	2,30

Krzyżowa	576	2,49
Krzyżówki	145	1,86
Mutne	155	2,94
Pewel Wielka	625	2,40
Przyborów	603	2,95
Sopotnia Mała	468	2,59
Sopotnia Wielka	553	3,04
Razem	4940	2,73

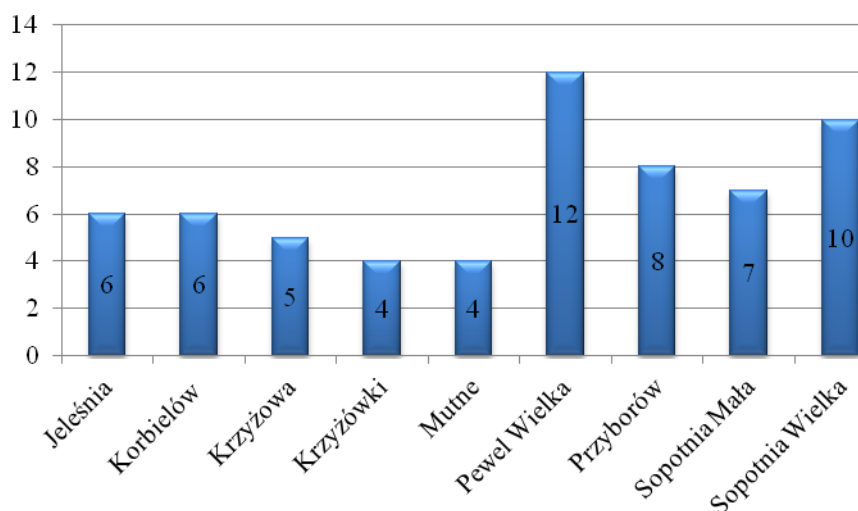
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jeleśnia

Prawie 94% ogółu budynków wyposażonych jest w wodociąg, 80% w łazienkę, 64,9% w centralne ogrzewanie. W całym analizowanym okresie lat 2011-2014 procent mieszkań wyposażonych w wodociąg, łazienkę oraz centralne ogrzewanie utrzymywał się na podobnym poziomie.

W zasobach Gminy znajduje się ponadto 14 mieszkań komunalnych o powierzchni użytkowej 777m².

Według danych Urzędu Gminy na terenie Gminy Jeleśnia występują liczne pustostany. W roku 2014 było ich 62. Najwięcej takich obiektów znajduje się na obszarze miejscowości Pewel Wielka (12 obiektów) oraz Sopotnia Wielka (10 obiektów). Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 7 Pustostany w Gminie Jeleśnia w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jeleśnia

1. W roku 2014 według danych Urzędu Gminy łącznie na obszarze Gminy było 4940 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 89,3 m², przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosiła 30 m².
2. Najwięcej mieszkań (27%) znajduje się na terenie miejscowości Jeleśnia.
3. 94% ogółu budynków wyposażonych jest w wodociąg, 80% w łazienkę, 64,9% w centralne ogrzewanie.
4. Na terenie Gminy Jeleśnia występują 62 pustostany – najwięcej na obszarze miejscowości Pewel Wielka (12 obiektów) oraz Sopotnia Wielka (10 obiektów).

2. Podsumowanie diagnozy

Analizując zapisy diagnozy skonstruowano trzynaście wskaźników obrazujących sytuację w jakiej znajduje się Gmina Jeleśnia, opisujące zarówno kwestie społeczne, gospodarcze, środowiskowe jak i przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Wskaźniki dotyczą głównie zagadnień problematycznych z jakimi boryka się Gmina.

Zaproponowano następującą listę wskaźników i metodologię ich obliczenia:

- wskaźniki związane z diagnozą w części dotyczącej kwestii społecznych

1. stopa przyrostu naturalnego – różnica pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów w danej miejscowości w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;
2. bezrobocie – liczba osób pozostających bez pracy w danej miejscowości w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;
3. długotrwale bezrobotni – liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych danej miejscowości;
4. pomoc społeczna – liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;
5. przestępczość – liczba przestępstw (kradzieże, włamania, niszczenie mienia, zdarzenia związane ze zdrowiem i życiem) w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;
6. organizacje społeczne – liczba funkcjonujących na terytorium danej miejscowości organizacji społecznych w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;
7. przemoc w rodzinie – liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;
8. zdarzenia drogowe – łączna ilość kolizji i wypadków zanotowanych na obszarze danej miejscowości w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;

- wskaźniki związane z diagnozą w części dotyczącej kwestii gospodarczych

9. przedsiębiorczość – liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w danej miejscowości w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości;

- wskaźniki związane z diagnozą w części dotyczącej kwestii środowiskowych
  - 10. azbest – liczba obiektów zawierających azbest w stosunku do liczby budynków danej miejscowości ogółem;
  - 11. dzikie wysypiska – średnia liczba dzikich wysypisk śmieci pojawiających się na terenie danej miejscowości w latach 2011-2015;
  - 12. termomodernizacja – liczba obiektów użyteczności publicznej
  - 13. panele fotowoltaiczne - liczba obiektów użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych
- wskaźniki związane z diagnozą w części dotyczącej kwestii przestrzenno-funkcjonalnych
  - 14. stan dróg, infrastruktury edukacyjnej (liczba szkół, przedszkoli), gdzie 1 oznacza poziom średni, 0 poziom poniżej średniej dla Gminy;
- wskaźniki związane z diagnozą w części dotyczącej kwestii technicznych
  - 15. pustostany – liczbapustostanów w stosunku do ogólnej liczby budynków danej miejscowości.

Wszystkie wskaźniki zostały obliczone dla każdej z miejscowości.

W tabeli poniżej zestawiono wartości wyliczone dla poszczególnych wskaźników. Wartości te zostały porównane do średniej wartości wskaźnika obliczonej na poziomie Gminy jako całości.

Niższy wskaźnik „stopa przyrostu naturalnego” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Krzyżówki, Mutne, Pewel Wielka, Przyborów oraz Sopotnia Wielka.

Wyższy wskaźnik „bezrobocie” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Mutne i Sopotnia Wielka.

Wyższy wskaźnik „długotrwale bezrobotni” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Mutne, Pewel Wielka, Sopotnia Mała i Sopotnia Wielka.

Wyższy wskaźnik „pomoc społeczna” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Krzyżowa, Mutne, Sopotnia Wielka.

Wyższy wskaźnik „przestępczość” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Sopotnia Wielka.

Niższy wskaźnik „organizacje społeczne” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Krzyżowa, Krzyżówki, Mutne, Pewel Wielka, Sopotnia Wielka.

Wyższy wskaźnik „przemoc w rodzinie” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Krzyżowa, Krzyżówki, Mutne, Przyborów.

Wyższy wskaźnik „zdarzenia drogowe” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Jeleśnia oraz Korbielów.

Niższy wskaźnik „przedsiębiorczość” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Krzyżowa, Krzyżówki, Mutne, Pewel Wielka, Przyborów, Sopotnia Mała oraz Sopotnia Wielka.

Wyższy wskaźnik „azbest” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Krzyżowa, Krzyżówki, Sopotnia Mała.

Wyższy wskaźnik „dzikie wysypiska” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Jeleśnia, Korbielów, Krzyżowa, Sopotnia Mała.

Stan dróg oraz infrastruktury edukacyjnej gorszy niż średnia występuje w miejscowościach: Krzyżówki, Mutne oraz Sopotnia Mała.

Wyższy wskaźnik „pustostany” w porównaniu do średniej dla Gminy uzyskały miejscowości: Korbielów, Krzyżówki, Mutne, Pewel Wielka, Przyborów, Sopotnia Mała oraz Sopotnia Wielka.

Przyjęto, że każda wartość wskaźnika gorsza od średniej daje miejscowości 1 punkt, co jednocześnie oznacza, że w danym zakresie miejscowość odbiega od średniej i wymaga działań naprawczych. Miejscowości, które uzyskały największą liczbę punktów, czyli te dla których największa liczba wskaźników jest gorsza od średniej, zostaną uznane za zdegradowane.

Jak pokazuje tabela najwięcej wskaźników gorszych od średniej uzyskała miejscowość Mutne oraz Korbielów (9 wskaźników gorszych na 13 możliwych). Osiem wskaźników gorszych od średniej występuje w miejscowości Sopotnia Wielka, siedem w Krzyżówkach. Na kolejnych miejscach są: Krzyżowa i Sopotnia Mała (6 wskaźników), Pewel Wielka (5 wskaźników), Przyborów (4 wskaźniki), Jeleśnia (2 wskaźniki).

Biorąc pod uwagę wartości powyższych wskaźników widać, iż najbardziej zdegradowane w porównaniu do pozostałych miejscowości są:

- a) Mutne (1,26% powierzchni Gminy, 3,37% mieszkańców Gminy)
- b) Korbielów (14,03% powierzchni Gminy, 8,31% mieszkańców Gminy)
- c) Sopotnia Wielka (18,96% powierzchni Gminy, 12,46% mieszkańców Gminy)
- d) Krzyżówki (3,70% powierzchni Gminy, 3,70% mieszkańców Gminy).

Podejmowane działania powinny więc dotyczyć wyprowadzenia ze stanu kryzysowego miejscowości Mutne, Korbielów, Sopotnia Wielka oraz Krzyżówki i poprawy jakości życia

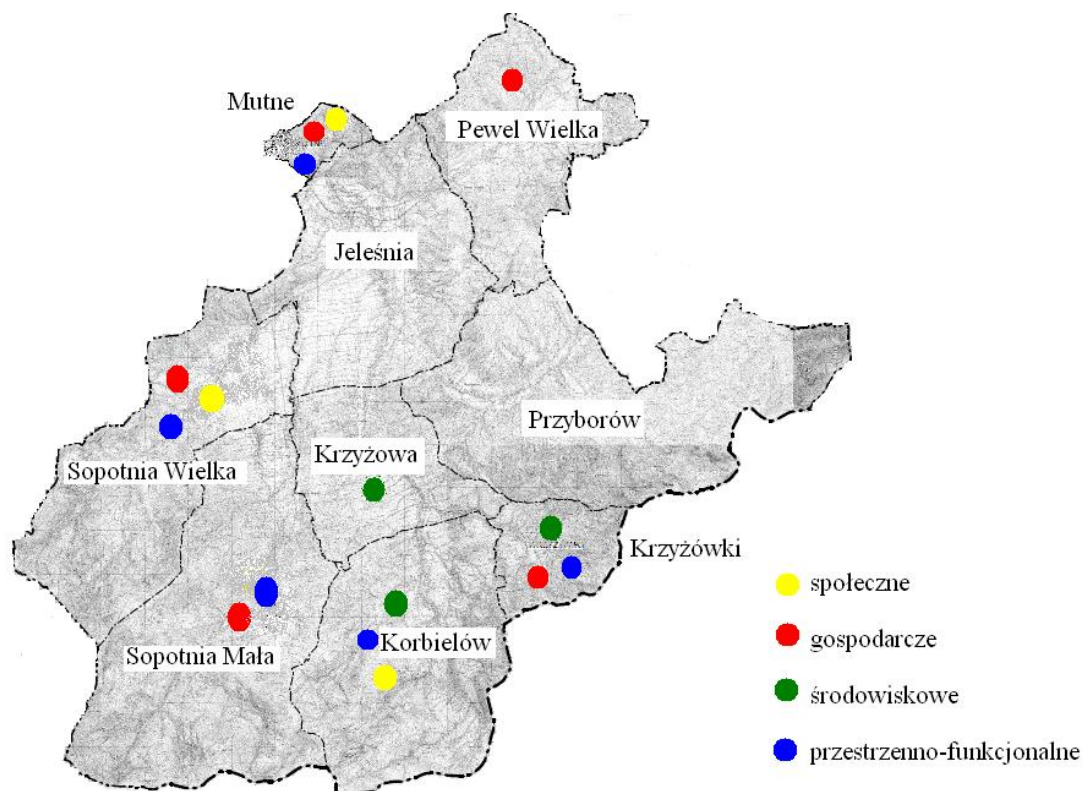
ich mieszkańców. Łączna powierzchnia obszarów przekracza 20% powierzchni Gminy, dlatego też działania będą skoncentrowane na mniejszym obszarze.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Miejscowość									
		Jeleśnia	Korbielów	Krzyżowa	Krzyżówki	Mutne	Pewel Wielka	Przyborów	Sopotnia Mała	Sopotnia Wielka	Gmina
Kwestie społeczne											
1	Stopa przyrostu naturalnego	-0,12%	-0,27%	0,07%	-1,11%	-0,44%	-0,60%	-0,39%	0,00%	-0,48%	-0,27%
2	Bezrobocie	3,76%	5,62%	4,11%	4,07%	6,81%	4,26%	4,50%	4,45%	5,53%	4,50%
3	Długotrwale bezrobotni	51,97%	61,90%	40,68%	36,36%	67,74%	56,25%	50,00%	57,41%	56,99%	53,87%
4	Pomoc społeczna	5,69%	8,74%	8,15%	4,81%	12,75%	7,12%	8,61%	4,28%	11,18%	7,53%
5	Przestępczość	0,49%	1,16%	0,21%	0,37%	0,00%	0,33%	0,45%	0,41%	0,71%	0,50%
6	Organizacje społeczne	0,15%	0,27%	0,07%	0,00%	0,00%	0,13%	0,17%	0,25%	0,12%	0,15%
7	Przemoc w rodzinie	0,42%	0,98%	0,56%	1,85%	0,88%	0,40%	0,62%	0,41%	0,42%	0,55%
8	Zdarzenia drogowe	0,99%	0,71%	0,35%	0,37%	0,00%	0,33%	0,23%	0,41%	0,36%	0,55%
Kwestie gospodarcze											
9	Przedsiębiorczość	6,43%	6,16%	3,83%	2,96%	1,32%	3,00%	4,00%	4,37%	3,27%	4,61%
Kwestie środowiskowe											
10	Azbest	6,51%	18,82%	15,04%	17,41%	3,52%	8,92%	7,66%	10,05%	8,27%	9,51%
11	Dziki wysypiska	2,4	1,4	1,4	1	0	1,2	1,2	1,4	1	1,22
Kwestie przestrzenno-funkcjonalne											
12	Stan dróg, infrastruktury edukacyjnej	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1
Kwestie techniczne											
13	Pustostany	0,45%	1,23%	0,87%	2,76%	2,58%	1,92%	1,33%	1,50%	1,81%	1,26%
Liczba wskaźników poniżej/powyżej średniej dla Gminy		2	9	6	7	9	5	4	6	8	

3. Pogłębiona diagnoza

Analizując wskaźniki pomiaru niekorzystnych zjawisk w podziale na kwestie społeczne, środowiskowe, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne dla poszczególnych miejscowości stworzono następującą mapę natężenia poszczególnych zjawisk

Źródło: Opracowanie własne

Jak pokazuje mapa powyżej, z największą ilością negatywnych zjawisk mamy do czynienia na obszarze miejscowości Mutne. Znaczne natężenie niekorzystnych zjawisk występuje na obszarze sołectw Korbielów, Krzyżówki oraz Sopotnia Wielka. Te cztery sołectwa – uznane za najbardziej zdegradowane – zostaną poddane pogłębionej analizie, która będzie miała na celu wyłonienie obszarów, na których mają być skoncentrowane działania rewitalizacyjne. Prowadzenie działań na całym obszarze przekraczałoby dopuszczalny w ustawie obszar, który w przypadku czterech wyłonionych podczas diagnozy sołectw kształtuje się następująco:

Tabela 32 Powierzchnia i liczba mieszkańców obszarów o największym natężeniu negatywnych zjawisk

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	% powierzchni Gminy	Liczba mieszkańców	% mieszkańców Gminy
1.	Korbielów	2286	14,03%	1121	8,31%
2.	Krzyżówki	603	3,70%	270	2,00%
3.	Mutne	205	1,26%	455	3,37%
4.	Sopotnia Wielka	3088	18,96%	1681	12,46%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Jelesni

4.1. Korbielów

Problemy pierwszego z analizowanych sołectw to w zdecydowanej większości *problemy społeczne*. Mamy tutaj do czynienia zarówno z wysokim poziomem bezrobocia, ubóstwa, przestępczości jak i przemocy w rodzinie. Negatywne zjawiska dotyczą również *kwestii środowiskowych* – tu największym problemem pozostają dzikie wysypiska śmieci oraz azbest. Również stan szeroko pojętej *infrastruktury* to słaba strona miejscowości. Ze względu na wysoki potencjał turystyczny i co z tym bezpośrednio związane wysoki wskaźnik przedsiębiorczości, w kwestiach gospodarczych sytuacja sołectwa jest lepsza niż średni poziom w Gminie. Jednak i w tym przypadku dostrzec można problemy (tj. sezonowość prowadzonej działalności) omówione przy okazji problemu bezrobocia.

Źródło: Opracowanie własne

Problemy społeczne

1. Wysoki wskaźnik bezrobocia

Aktualnie w Korbielowie występuje dość duże bezrobocie – 5,6%, przy średniej dla Gminy 4,5%. Osoby bezrobotne w większości posiadają wykształcenie zawodowe, a aż 62% osób bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne. Należy również zauważyć, że we wszystkich miejscowościach liczba osób długotrwale bezrobotnych w 2014 w stosunku do roku 2011 znacznie spadła, natomiast w miejscowości Korbielów wzrosła. Problem staje się o tyle istotny, że w grupie osób bezrobotnych wzrasta liczba osób powyżej 50 roku życia, które utraciły pracę i nie odnajdują się na rynku pracy. Rozwiązaniem tego problemu może być przygotowanie odpowiedniej oferty stażów i szkoleń wpływających na podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób bezrobotnych, w szczególności osób po 50 roku życia oraz z wykształceniem zawodowym.

Można zauważyć dodatkowo, że realizowane na terenie miejscowości inwestycje nie dość skutecznie przyczyniają się do redukcji poziomu bezrobocia. Duże inwestycje tj. budowa oczyszczalni ścieków, otwarcie drogowego przejścia granicznego ze Słowacją tylko w niewielkim stopniu poprawiły sytuację na lokalnym rynku pracy. Znaczna część rodzin zamieszkujących Korbielów żyje z turystyki, ale wpływy jakie osiągają są ich źródłem

otrzymania jedynie w sezonie zimowym. W pozostałych porach roku utrzymanie się z turystyki jest niemożliwe. Poza sezonem mieszkańcy szukają zatrudnienia poza miejscem zamieszkania w większych ośrodkach miejskich (Bielsko-Biała, Żywiec, Jeleśnia), inni podejmują pracę na budowach w różnych rejonach Polski lub wyjeżdżają do pracy za granicę. Biorąc pod uwagę inwestycje planowane na obszarze Korbielowa należy wziąć pod uwagę przede wszystkim fakt, że Korbielów jest miejscem atrakcyjnym turystycznie jedynie w miesiącach zimowych, poza tym okresem ruch turystyczny praktycznie zamiera. Prowadzone inwestycje powinny doprowadzić do przedłużenia sezonu turystycznego tak, aby rodziny, których źródłem utrzymania jest turystyka, miały możliwość utrzymania się z niej również poza sezonem zimowym.

2. Wysoki poziom ubóstwa

W analizowanym okresie około 8,74% mieszkańców Korbielowa korzystało w pomocy społecznej (drugi wynik, po miejscowości Mutne). Główne przyczyny uzyskania wsparcia to przede wszystkim bezrobocie oraz ubóstwo. Dalszą konsekwencją bezrobocia i ubóstwa jest niestety zwiększający się problem alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Młodzież i osoby dorosłe nie mając co zrobić ze swoim czasem wolnym sięgają po alkohol. Brak jest na terenie miejscowości miejsc, w których można byłoby spędzać czas wolny, brak jest zorganizowanych, bezpłatnych zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Konieczne w świetle potencjalnych zagrożeń jest stworzenie ogólnodostępnych miejsc dla mieszkańców miejscowości, gdzie mogliby spędzać swój czas wolny (miejsca spełniające funkcje rozrywkowe, edukacyjne, uprawianie sportu), a także uzyskać wsparcie w dedykowanych programów wsparcia (np. usługi prawne, szkolenia, kursy).

3. Przestępczość

W latach 2011-2014 na terenie Gminy miało miejsce około 280 różnego rodzaju przestępstw. Aż 65 z nich, czyli ponad 23% zanotowano na obszarze Korbielowa. Były to liczne włamania, kradzieże czy niszczenie mienia. Zjawisko to jest konsekwencją innych problemów społecznych wymienionych powyżej, w szczególności bezrobocia czy ubóstwa. Niepokojąco rosnący wskaźnik przestępczości można zniwelować, wpływając na podniesienie jakości życia mieszkańców Korbielowa, kładąc nacisk na wzrost znaczenia miejscowości jako destynacji turystycznej – działania promocyjne, inwestycje w infrastrukturę.

4. Przemoc w rodzinie

W analizowanym okresie w Korbielowie pogłębiło się zjawisko przemocy w rodzinie. Według danych Policji w prawie 1% rodzin zamieszkujących miejscowość dochodziło do aktów przemocy, skala ta może być jednak w rzeczywistości znacznie większa. Problem ten wiąże się z wcześniej wskazanymi problemami, głównie bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu. Niestety często efektem nie radzenia sobie z brakiem pracy czy wystarczających środków do życia jest agresja w stosunku do najbliższych.

Problemy środowiskowe

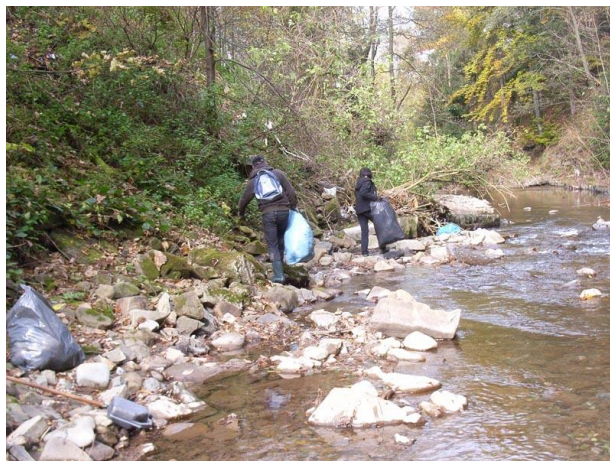
1. Dzikie wysypiska śmieci

Położenie Korbielowa sprzyja rozwojowi turystyki na tym regionie. Niestety wraz z napływem turystów, w okolicach rzeki i szlaków turystycznych pojawiają się dzikie wysypiska śmieci. Dzikie wysypiska są co prawda problemem całej Gminy jednak niepokojącym jest fakt, że mimo sukcesywnej ich likwidacji wciąż są miejsca, w których wysypiska pojawiają się na nowo. Do takich miejsc należą okolice Korbielowa, szczególnie narażone ze względu na bogactwo zasobów naturalnych. Pozostawione śmieci wpływają negatywnie na lokalne środowisko, a dodatkowo wpływają na negatywne postrzeganie samego miejsca. W ramach przeciwdziałania temu zjawisku należy prowadzić działania edukacyjne, jak również tak dostosować infrastrukturę na obszarze miejscowości aby problem zniknął.

Dzikie wysypisko śmieci na terenie Korbielowa

Akcja „Czysty Potok i czysty szlak w Korbielowie”

Zebrane śmieci podczas akcji „Czysty Potok i czysty szlak w Korbielowie” (2015r.)

2. Azbest

Większość budynków na terenie Gminy pochodzi z czasów kiedy budynki pokrywało się szkodliwym dla środowiska azbestem. Pomimo licznych akcji, Gmina boryka się z tym problemem nadal. Dane Urzędu Gminy z 2011 roku wskazują, że aż co trzeci budynek prywatny ma przynajmniej jedną powierzchnię pokrytą azbestem. Najgorsza sytuacja pod tym względem występuje w Jeleśni. Korbielów w tym rankingu uplasował się na drugim miejscu – 211 budynków (dane za rok 2014), co stanowi 20% wszystkich budynków pokrytych azbestem. Ważne staje się więc prowadzenie dalszych działań mających na celu likwidację szkodliwego dla zdrowia i życia azbestu.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Korbielów jest rozległą wsią położoną w dolinie potoku Kamienna i potoku Glinnego. Na południowo-wschodniej granicy miejscowości rozciąga się masyw Pilska, na którym rozwinięta została infrastruktura narciarska. Z Korbielowa prowadzi szereg szlaków turystycznych na Halę Miziową i w kierunku Babiej Góry. Na terenie miejscowości na przełęczy Glinne w 1995 roku uruchomiono drogowe przejście graniczne, umożliwiające najkrótszy dojazd do Bratysławy czy Budapesztu. Korbielów to także ważny ośrodek kultury maryjnego na Żywiecczyźnie.

Krajobraz Korbielowa

Narciarze na masywie Pilska

Jakość infrastruktury Korbielowa obecnie znacznie odbiega od nowoczesnego standardu spotykanego w miejscowościach turystycznych. Ciężko więc jej konkurować z wysoko cenionymi okolicznymi miejscowościami turystycznymi, zlokalizowanymi chociażby na Słowacji. Czytając fora internetowe dla narciarzy, znajdujemy niestety mnóstwo negatywnych komentarzy dotyczących jakości spędzania wolnego czasu w Korbielowie. Dla

wykorzystania potencjału Korbielowa, a przez to całego regionu, konieczne inwestycje związane z poprawą infrastruktury turystycznej i okoła turystycznej.

Nie we wszystkich miejscach miejscowości szeroko zakrojone inwestycje są możliwe. W granicach miejscowości znajdują się miejsca chronione, na których to prowadzenie jakichkolwiek działań jest dość restrykcyjne. Są to:

- a.) obszar Żywieckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny (zasady ochrony określone są w Rozporządzeniu Nr 7/98 Wojewody Bielskiego z dnia 20 maja 1998r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 8/98) dla Żywieckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny),
- b.) obszar Natura 2000 „Beskid Żywiecki PLH240006” i „Beskid Żywiecki PLB240002” (zasady ochrony określone są w planie zadań ochronnych dla tych obszarów)
- c.) obszar wód podziemnych Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 445 „Magura (Babia Góra)”.

W Korbielowie znajduje się ponadto 108 obiektów podlegających ochronie, dla których stosuje się zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Są to głównie obiekty:

- architektury i budownictwa, dla których ustalono nakaz zachowania historycznych cech stylowych budynków
- małej architektury (kapliczki, figury, krzyże przydrożne), dla których ustalono nakaz ich zachowania wraz z zabytkowym starodrzewiem, utrzymanie istniejącej formy, a w przypadku renowacji zastosowania materiałów wykończeniowych dostosowanych do pierwotnego wykończenia.
- zabytkowego cmentarza, którego układ oraz elementy zabytkowe (nagrobki, kaplice, krzyże, starodrzew, mała architektura, zabytkowe ogrodzenia) należy zachować.

Fakt istnienia tak licznej ilości chronionych obiektów przysparza niestety wiele problemów. Część obiektów niszczy i wpływa negatywnie na wizerunek miejscowości, a często brak jest inwestorów chcących utrzymać obiekt w odpowiedniej formie.

W obrębie sołectwa istnieją osuwiska. W przypadku osuwisk aktywnych wprowadzono zakaz lokalizacji wszelkich obiektów kubaturowych, dla obiektów liniowych nakazano natomiast uwzględnić występowanie niekorzystnych zjawisk geologicznych. W obrębie obszarów osuwisk aktywnych okresowo oraz nieaktywnych, przy realizacji nowych obiektów

kubaturowych i liniowych, wprowadzono nakaz uwzględnienia występowanie niekorzystnych zjawisk.

Cała miejscowość podzielona jest na obszary, w których to granicach mogą być zlokalizowane obiekty o odpowiednim przeznaczeniu. Prowadzenie w tych miejscach innego rodzaju działalności jest niemożliwe. Wydzielono obszary o następującym przeznaczeniu:

- a.) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa
- b.) zabudowa mieszkalno-pensjonatowa.
- c.) usługi publiczne
- d.) usługi
- e.) usługi kultu religijnego
- f.) obsługa gospodarki leśnej
- g.) usługi turystyki i wypoczynku
- h.) usługi turystyki i wypoczynku oraz usługi sportu i rekreacji
- i.) usługi sportu i rekreacji zimowej - wyciągi i trasy narciarskie
- j.) zabudowa produkcyjna, składy i magazyny
- k.) tereny dróg i ulic
- l.) obiekty i urządzenia obsługi komunikacji samochodowej
- m.) parkingi
- n.) urządzenia i obiekty telekomunikacji
- o.) urządzenia i obiekty kanalizacji
- p.) tereny rolnicze
- q.) obsługa produkcji w gospodarstwie hodowlanym
- r.) lasy
- s.) zieleń przywodna i wody powierzchniowe płynące
- t.) zieleń nieurządzona.
- u.) cmentarz

Ze względu na ukształtowanie terenu miejscowości prowadzenie wszelkiego rodzaju inwestycji chociażby drogowych czy kanalizacyjnych jest znacznie utrudniona. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia (w części obowiązującej dla wszystkich miejscowości) zakłada:

- a.) sukcesywną budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjną obejmującą podstawową strefę osadniczą sołectwa,

- b.) utrzymanie systemu zaopatrzenia w wodę z wodociągów lokalnych, ujęć indywidualnych i studni oraz dopuszcza realizację nowych według potrzeb,
- c.) możliwość wykorzystania zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni zgodnie z przepisami
- d.) rozbudowę i przebudowę istniejących sieci i urządzeń średniego napięcia
- e.) budowę nowych odcinków linii średniego napięcia, stacji transformatorowych i linii niskiego napięcia według potrzeb;
- f.) możliwość wyposażenie całego obszaru objętego planem w gaz przewodowy z budową sieci i urządzeń niezbędnych do zasilania odbiorców;
- g.) możliwość wykorzystania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii z urządzeń
- h.) możliwość rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, w tym możliwość lokalizacji stacji bazowych

W powyższym zakresie nie ma w zasadzie żadnych specjalnych ograniczeń poza tymi związanymi z istnieniem na obszarze miejsc chronionych. Inwestycje prowadzone w tym zakresie są jednak ciągle niewystarczające

Zniszczony ośrodek wypoczynkowy w Korbielowie

Zabytkowa Kaplica św. Rodziny w Korbielowie

Niszczące zabytkowy dom w Korbielowie

Ruiny kuźni w Korbielowie

Ruiny domu w Korbielowie

Niszczące zabytkowy dom w Korbielowie

4.2. Krzyżówki

W przypadku drugiego z analizowanych sołectw mamy do czynienia z niskim poziomem przedsiębiorczości, co skutkuje *problemami gospodarczymi*. Sołectwo poza tym boryka się z *problemami środowiskowymi* i słabo rozwiniętą *infrastrukturą*. W większości kwestii społecznych tj. poziom bezrobocia, ubóstwo czy przestępczość wyniki uzyskane przez miejscowość Krzyżówki nie odbiegają od średniej. Do problemów natury społecznej zalicza się na obszarze Krzyżówek: ujemny przyrost naturalny, brak organizacji społecznych i wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie, co zostało skomentowane poniżej.

Źródło: Opracowanie własne

Problemy społeczne

1. Ujemny przyrost naturalny

W roku 2013 w stosunku do roku 2012 obserwujemy w Krzyżówkach największy procentowy spadek liczby ludności w porównaniu do wszystkich miejscowości we wszystkich analizowanych latach. Sytuacja ta była jednak jednorazowa. Tak jak w przypadku innych miejscowości problem ujemnego przyrostu naturalnego oraz emigracji staje się wyzwaniem dla Gminy.

2. Brak organizacji społecznych

Na terenie miejscowości nie funkcjonują żadne organizacje społeczne.

3. Wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie

Największą skalę zjawiska przemocy w rodzinie zanotowano w miejscowości Krzyżówki. Jak wskazują jednak mieszkańcy regionu wynik taki nie świadczy o wyższym niż w pozostałych miejscowościach natężeniu zjawiska. Problem dotyczy większości miejscowości w podobnym stopniu (Korbielów, Krzyżowa, Krzyżówki, Mutne, Sopotnia Wielka). Nie zawsze wymagana jest interwencja służb bądź też interwencje nie są zanotowane stąd niedokładne wskazania wskaźnika.

Problemy gospodarcze

Zaledwie nieco ponad 1% przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Gminy Jeleśnia ma swoją siedzibę na terenie miejscowości Krzyżówki. Jedynie 3% mieszkańców prowadzi tu działalność gospodarczą. Tak niskie wskaźniki świadczą o braku chęci, pomysłu bądź też wiedzy odpowiedniej do podjęcia pracy na własny rachunek. Mieszkańcy wolą podejmować pracę zarobkową na terenie większych aglomeracji niż próbować rozwijać własny biznes. Pomimo potrzeby rozwoju chociażby sektora usług czy handlu na terenie miejscowości nie rozwija się sektor małych przedsiębiorstw.

Problemy środowiskowe

Na terenie miejscowości Krzyżówki nieco ponad 17% budynków wciąż pokrytych jest niebezpiecznym dla środowiska i zdrowia azbestem. Mieszkańcy niejednokrotnie nie mają środków aby zastąpić pokrycia dachu czy ścian innym materiałem, mimo że Gmina wielokrotnie prowadziła już akcje służące likwidacji azbestu.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Krzyżówki położone są w źródłiskowej części potoku Krzyżówka na wschód od Korbielowa. Przez miejscowość przebiega czarny szlak mający swój początek w Korbielowie i biegnący przez szereg wzniesień i przełęczy aż do Mendralowej i Hali Kamieńskiego. Szlak ten jest alternatywą głównego szlaku beskidzkiego oznaczono kolorem czerwonym biegnącego aż do schroniska na Markowych Szczawinach. Atutem tego mało znanego podejścia są niezwykle piękne i rozległe panoramy widokowe. Potencjał turystyczny miejscowości jest wykorzystywany tylko w części, dzięki istniejącym ścieżkom rowerowym.

Sołectwo Krzyżówki jest jedyną w Gminie Jeleśnia miejscowością, w której nie funkcjonuje przedszkole ani publiczna szkoła. Część dzieci zamieszkująca miejscowość uczęszcza do Szkoły Podstawowej prowadzonej przez Stowarzyszenie. Pozostała część podlega pod Zespół Szkół w położonej w sąsiedztwie Krzyżowej.

Świadczenia z zakresu opieki zdrowotnej dla mieszkańców Krzyżówek realizują punkty zlokalizowane w trzech miejscowościach Gminy tj. Jeleśnia, Sopotnia Mała oraz Krzyżowa.

Słabo rozwinięta jest infrastruktura drogowa – aż 45% dróg miejscowości to drogi nieutwardzone.

Brakuje również infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, która mogłaby służyć mieszkańcom.

Jeśli chodzi o możliwości zagospodarowania przestrzennego istnieją pewne ograniczenia związane z istnieniem obszarów chronionych czy osuwisk.

Obszar Krzyżówek w części jest obszarem chronionym, na którym obowiązują specjalne przepisy zawarte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to obszarów:

- a.) otuliny Żywieckiego Parku Krajobrazowego (gdzie obowiązują zasady ochrony określone w Rozporządzeniu Nr 7/98 Wojewody Bielskiego z dnia 20 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 8/98) dla Żywieckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny)
- b.) wód podziemnych Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 445 „Magura (Babia Góra)”.

Na terenie sołectwa Krzyżówki wyznaczono 28 obiektów podlegających ochronie ze względu na swój zabytkowy charakter. Są to głównie domy i stodoły. W celu ochrony obiektów wprowadzono:

- nakaz zachowania historycznych cech stylowych budynków w szczególności: gabarytów i formy obiektów, geometrii i pokrycia dachów, wystroju elewacji i detali architektonicznych, podziału architektonicznego elewacji (rozmiar, kształt i rozmieszczenie otworów),
- zakaz nadbudowy obiektów objętych ochroną,
- zakaz umieszczania na elewacjach reklam, tablic i urządzeń informacyjnych wielkoformatowych.

W obrębie sołectwa istnieją osuwiska. W przypadku osuwisk aktywnych wprowadzono zakaz lokalizacji wszelkich obiektów kubaturowych, dla obiektów liniowych nakazano natomiast uwzględnić występowanie niekorzystnych zjawisk geologicznych. W obrębie obszarów osuwisk aktywnych okresowo oraz nieaktywnych, przy realizacji nowych obiektów kubaturowych i liniowych, wprowadzono nakaz uwzględnienia występowania niekorzystnych zjawisk.

Cała miejscowość podzielona jest na obszary, w których to granicach mogą być zlokalizowane obiekty o odpowiednim przeznaczeniu. Prowadzenie w tych miejscach innego rodzaju działalności jest niemożliwe. Wydzielono obszary o następującym przeznaczeniu:

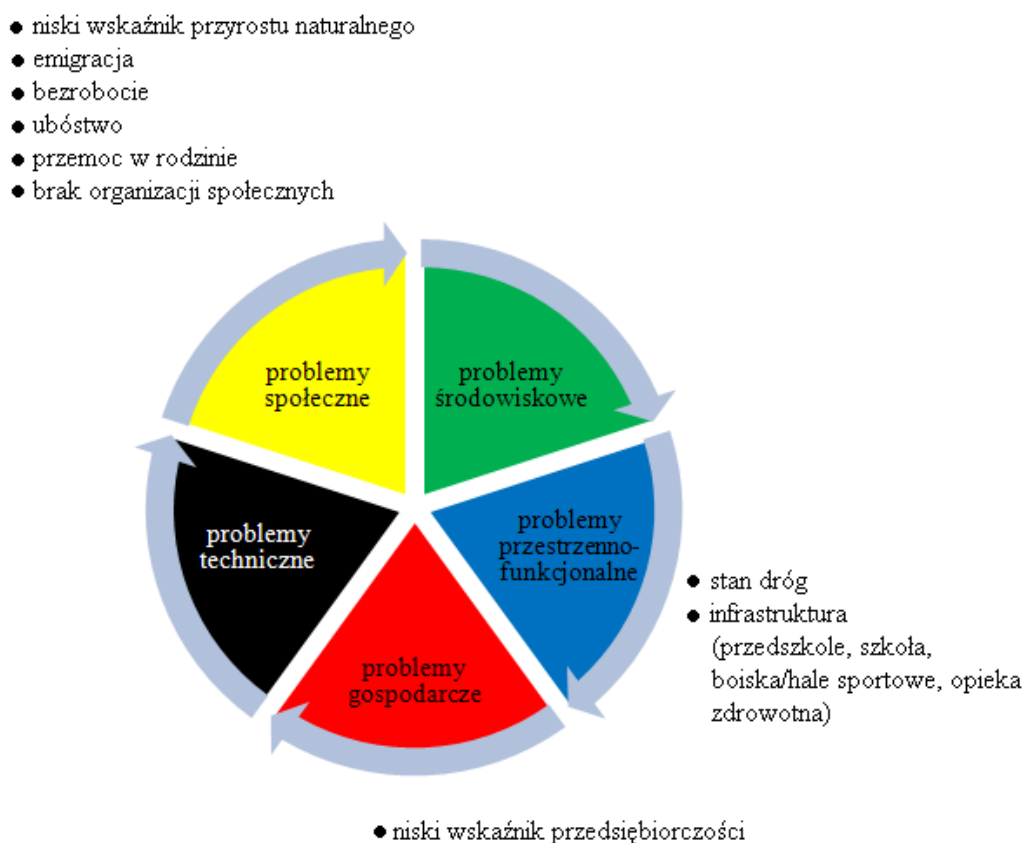
- a.) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa
- b.) zabudowa pensjonatowa.

- c.) usługi publiczne.
- d.) tereny dróg
- e.) tereny rolnicze
- f.) lasy
- g.) zielen przywodna i wody powierzchniowe płynące
- h.) zielen nieurzadzona.

4.3. Mutne

W przypadku sołectwa Mutne mamy do czynienia z największym nagromadzeniem się niekorzystnych zjawisk (9 punktów w rankingu). Miejscowość boryka się z wieloma problemami *społecznymi*. Również po względem rozwoju *gospodarczego* i *przestrzenno-funkcjonalnego* znacznie odbiega od pozostałych miejscowości Gminy. Jedynie w kwestiach środowiskowych uzyskuje wskaźniki lepsze do średniej dla Gminy. Wynika to jednak wyłącznie z wielkości obszaru jaki pozostaje w granicach administracyjnych miejscowości.

Źródło: Opracowanie własne

Problemy społeczne

1. Niski wskaźnik przyrostu naturalnego oraz podstępująca emigracja mieszkańców

Cały obszar Gminy Jeleśnia w analizowanym okresie charakteryzuje ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Nie inaczej jest też w Mutne. Tu jednak dodatkowo obserwujemy ciągle spadki liczby ludności (spadek liczby ludności w roku 2014 w stosunku do 2013 o 1,30% to najgorszy wynik spośród wszystkich miejscowości). Na spadek liczby ludności w sołectwie Mutne ma wpływ nie tylko starzenie się społeczeństwa, ale również emigracja mieszkańców. To właśnie w Mutne obserwuje się jeden z najwyższych wskaźników wymeldowań obliczony jako liczba wymeldowań w stosunku do ogólnej liczby ludności. Miejscowość postrzegana jest jako mała atrakcyjna zarówno pod względem zamieszkania jak i prowadzenia działalności.

2. Wysoki wskaźnik bezrobocia

W miejscowości Mutne aż 7% mieszkańców pozostaje bez pracy. Jest to wartość najwyższa w porównaniu do pozostałych miejscowości w Gminie i zarazem wartość znacznie przekraczająca średni wskaźnik bezrobocia dla całej Gminy wynoszący 4,5%. Co więcej, liczba osób bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców kształtuje się w każdym z analizowanych lat na najwyższym poziomie w Gminie.

Niepokojący jest również fakt, że aż 2/3 z osób bezrobotnych w miejscowości to osoby długotrwale bezrobotne. Struktura osób bezrobotnych wskazuje dodatkowo, że w większości są to osoby posiadające wykształcenie zawodowe, co sugeruje że osoby te nie posiadają odpowiednich kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy. W grupie osób bezrobotnych z roku na rok zwiększa się liczba osób powyżej 50 roku życia. Do grupy tej należą w większości osoby pracujące przez całą swą aktywność zawodową w tym samym zakładzie, na jednym stanowisku pracy, mające wąską specjalizację, a co za tym idzie trudności w odnalezieniu się na zmieniającym się rynku pracy. Rozwiązaniem tego problemu może być przygotowanie odpowiedniej oferty stażów i szkoleń wpływających na podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób bezrobotnych, w szczególności osób po 50 roku życia oraz tych z wykształceniem zawodowym.

3. Wysoki poziom ubóstwa, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie

Analiza danych pochodzących z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazała, że biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności, największy odsetek występuje w miejscowości Mutne – jest ich aż 12,75%. Główne

przyczyny uzyskania wsparcia to przede wszystkim problem bezrobocia oraz ubóstwa. Częstym powodem korzystania ze świadczeń jest też niepełnosprawność. Jak pokazują rozmowy z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej problem ubóstwa często wiąże się z bezradnością życiową, jednak nie rzadko ma również swoje korzenie w braku odpowiednich form aktywizacji ludności. Na obszarze miejscowości dostrzega się również problemy wychowawcze oraz przemoc w rodzinie – liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej miejscowości jest wyższa o połowę od średniej tego wskaźnika obliczonego dla całej Gminy Młodzież z rejonu, nie mając możliwości aktywnego wykorzystania swojego wolnego czasu, sięga po używki (alkohol, środki odurzające) czy dopuszcza się drobnych przestępstw oraz aktów wandalizmu. Aby temu zapobiec konieczne wydaje się stworzenie odpowiedniej infrastruktury dla dzieci i młodzieży, gdzie mogłyby aktywnie spędzać czas, rozwijać swoje pasje i umiejętności. Ważne ze względu na znaczny odsetek osób niepełnosprawnych jest również aktywizacja tej grupy, a ponadto stworzenie warunków do normalnego funkcjonowania chociażby w formie drobnych udogodnień.

4. Brak organizacji społecznych

Na terenie Gminy Jeleśnia funkcjonuje zaledwie 20 jednostek zaliczanych do fundacji, stowarzyszeń czy organizacji pozarządowych. Mutne jest natomiast jedną z dwóch miejscowości na terenie których nie powstała żadna tego typu organizacja. Mimo iż, jak twierdzą sami mieszkańcy, atutem sołectwa jest stosunkowo niewielka i zintegrowana społeczność, nie zawiązała się grupa chcąca działać na rzecz miejscowości. Przyczyn tego stanu należy głównie dopatrywać w braku miejsca, w którym spotkania tego typu grupy mogłyby się odbywać. Zasadne wydaje się więc stworzenia miejsc/miejsca mogącego służyć ogółowi ludności, również jako miejsce spotkań organizacji pozarządowych.

Problemy gospodarcze

Wskaźnik aktywności gospodarczej wyliczony jako stosunek liczby podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność na terenie miejscowości do liczby mieszkańców dla miejscowości Mutne wynosi zaledwie 1,32%. Przyczyna tego stanu tkwi zarówno w niskiej przedsiębiorczości mieszkańców jak i w braku instytucji która wspierałaby przedsiębiorców zarówno w zakładaniu jak i samym prowadzeniu działalności (szkolenia, usługi doradcze). Dodatkowym czynnikiem wpływającym na liczbę zakładanych firm są problemy związane z infrastrukturą.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Mutne jest niewielką miejscowością leżącą w dolinie potoku Mutniańskiego rozłożoną u stóp pasma Pewelskiego. Ze względu na swoje uboczne położenie od głównych szlaków komunikacyjnych ale także fakt, że Mutne omijają wytyczone szlaki turystyczne miejscowość nie odgrywa znaczenia turystycznego i letniskowego. Jak wskazują dane Wydziału Promocji Gminy, miejscowość Mutne jest jedyną miejscowością na której nie ma obiektów noclegowych ani gastronomicznych. Potencjał związany z możliwością rozwoju turystyki rowerowej nie jest w żaden sposób wykorzystywany. W tym zakresie konieczna jest prowadzenie działań promocyjnych, wskazujących na potencjał regionu.

Jeśli chodzi o możliwości zagospodarowania przestrzennego istnieją pewne ograniczenia związane z istnieniem obszarów chronionych czy osuwisk.

W granicach miejscowości znajdują się miejsca chronione, na których to prowadzenie jakichkolwiek działań jest dość restrykcyjne. Są to:

- a.) obszar otulinty Parku Krajobrazowego Beskidu Żywieckiego (zasady ochrony określone w Rozporządzeniu Nr 7/98 Wojewody Bielskiego z dnia 20 maja 1998r. (Dz. Urz. Województwa Bielskiego Nr 8/98) dla Parku Krajobrazowego Beskidu Żywieckiego i jego otuliny
- a.) obszar Natura 2000 „Beskid Żywiecki PLH240006” i „Beskid Żywiecki PLB240002” (zasady ochrony określone są w planie zadań ochronnych dla tych obszarów)
- b.) obszar wód podziemnych Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 445 „Magura (Babia Góra)”.

Dodatkowo obowiązuje całkowity zakaz wznoszenia wież widokowych dla całej miejscowości.

Ochronie na terenie miejscowości podlega 12 obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Ich ochrona, zgodnie z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania dla miejscowości Mutne ma polegać na:

- a.) nakazie zachowania historycznych cech stylowych budynków w szczególności: gabarytów i formy obiektów, geometrii i pokrycia dachów, wystroju elewacji i detali architektonicznych, podziału architektonicznego elewacji (rozmiar, kształt i rozmieszczenie otworów);
- b.) zakazie ich nadbudowy

- c.) zakazie umieszczania na elewacjach reklam, tablic i urządzeń informacyjnych wielkoformatowych;

Cała miejscowość podzielona jest na obszary, w których to granicach mogą być zlokalizowane obiekty o odpowiednim przeznaczeniu. Prowadzenie w tych miejscach innego rodzaju działalności jest niemożliwe. Wydzielono obszary o następującym przeznaczeniu:

- a.) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa
- b.) zabudowa letniskowa
- c.) usługi publiczne
- d.) usługi kultu religijnego
- e.) usługi
- f.) tereny dróg i ulic
- g.) użytki rolne
- h.) lasy i dolesienia
- i.) zieleń nieurządzona.
- j.) cmentarz

Na terenie sołectwa istnieją osuwiska aktywne okresowo oraz nieaktywne. W przypadku realizacji nowych obiektów w ich obrębie, należy uwzględnić możliwość występowanie niekorzystnych zjawisk geologicznych.

W Mutne mamy również do czynienia z terenami chronionymi akustycznie, dla których należy zapewnić właściwe warunki ochrony przed hałasem określone w przepisach Prawa ochrony środowiska

Na obszarze objętym planem zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Mutne nie występują tereny wymagające określenia sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania.

Mutne posiada jedynie 50% utwardzonych dróg – jest to najsłabszy wynik w porównaniu do pozostałych miejscowości Gminy. Mieszkańcy miejscowości borykają się także z brakiem gazociągu, kanalizacji czy wodociągu, co niewątpliwie wpływa na komfort ich życia. Gmina stopniowo podejmuje inwestycje związane z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Konieczne jest dalsze i efektywne pozyskiwanie środków na ten cel.

Na terenie miejscowości nie funkcjonuje żadne przedszkole a funkcjonująca Szkoła Podstawowa jest niedoposażona, co ważne nie posiada sali gimnastycznej. W obliczu tego problemu ważne staje się zainwestowanie w pomoce dydaktyczne dla uczniów lub stworzenie

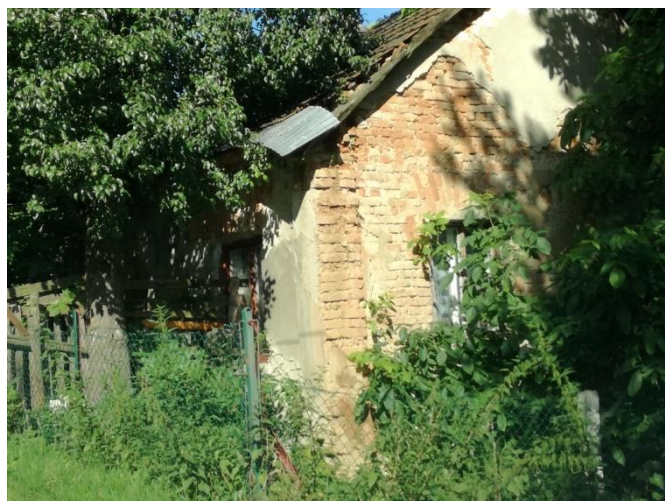
alternatywnego miejsca gdzie młodzież mogłaby spędzać czas wolny i rozwijać swoje zainteresowania.

Niszczący budynek znajdujący się na terenie miejscowości Mutne

Ruiny budynku miejscowości Mutne

Zabytkowy budynek – miejscowość Mutne

Ruiny budynku miejscowości Mutne

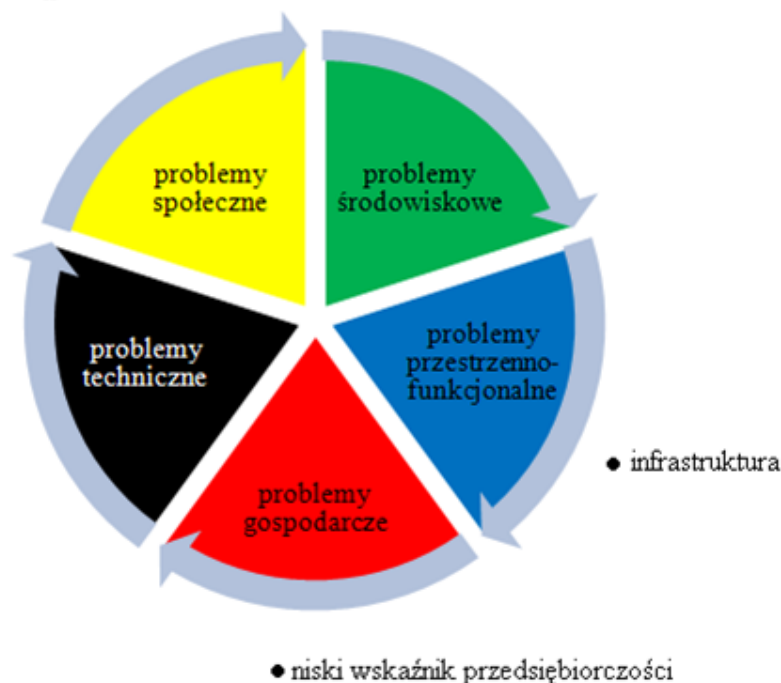
Zabytkowy budynek na terenie miejscowości Mutne popadający w ruinę

4.4. Sopotnia Wielka

Problemy ostatniej z analizowanych miejscowości to głównie *problemy społeczne* tj. niski wskaźnik przyrostu naturalnego, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość. W mniejszym zakresie (w porównaniu do innych miejscowości Gminy) miejscowość boryka się z *problemami gospodarczymi i infrastrukturalnymi*. W kwestiach środowiskowych sołectwo nie odbiega od średniej dla Gminy.

- niski wskaźnik przyrostu naturalnego
- emigracja
- bezrobocie
- ubóstwo
- przestępczość

Źródło: Opracowanie własne

Problemy społeczne

1. Niski wskaźnik przyrostu naturalnego oraz podstępująca emigracja mieszkańców

W Sopotni Wielkiej na przestrzeni analizowanych lat obserwujemy ujemny przyrost naturalny. W każdym z analizowanych lat mieliśmy do czynienia z większą ilością zgonów niż urodzeń. Ściśle ze wskaźnikiem przyrostu naturalnego związany jest wskaźnik emigracji. Niepokojący dla całego regionu jest fakt zarówno niskiej liczby urodzeń jak i odpływu miejscowej ludności. Sopotnia Wielka znalazła się pod tym względem w grupie pięciu miejscowości, które uzyskały w tym zakresie wyniki gorsze od średniej.

2. Wysoki wskaźnik bezrobocia, długotrwale bezrobotni

Wskaźnik bezrobocia obliczony dla Sopotni Wielkiej ukształtował się na poziomie 5,53%, czyli na poziomie o 1% wyższym niż średnia dla całej Gminy. W grupie osób bezrobotnych 57% to osoby długotrwale bezrobotne. Jest to znaczna część, jednak pod tym względem Sopotnia oscyluje blisko średniej wielkości dla Gminy (53,87%). Istnieją miejscowości, w których wynik ten sięga prawie 2/3 (Korbielów – 61,90%; Mutne – 67,74%).

3. Wysoki poziom ubóstwa

Ponad 11% mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. Pod tym względem miejscowość Sopotnia Wielka znalazła się na drugim miejscu w Gminie (zaraz po miejscowości Mutne). Ubóstwo to jest ściśle powiązane z problemem bezrobocia oraz niskim poziomem przedsiębiorczości. Możliwości jakie daje lokalny rynek pracy są niewystarczające. Widać to przede wszystkim w liczbie osób długotrwale bezrobotnych, które w dłuższym okresie nie mogą znaleźć pracy. Do tych osób przede wszystkim należy skierować odpowiednio dopasowany program szkoleń, kursów i staży.

4. Przestępczość

Sopotnia jest jedną z dwóch miejscowości na terenie Gminy, gdzie mieszkańcy nie czują się bezpiecznie. Problem ten potwierdza również wartość wskaźnika związanego z liczbą przestępstw, obliczonego jako stosunek liczby przestępstw (kradzieże, włamania, niszczenie mienia, zdarzenia związane ze zdrowiem i życiem) w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców miejscowości. Średnia dla całej Gminy wyniosła 0,50%. Sopotnia Wielka uzyskała wynik 0,71%. Rozwojowi przestępczości według mieszkańców sprzyja wielkość miejscowości – głównie rozciągłość oraz istnienie miejsc, w którym można niepostrzeżenie dopuszczać się aktów wandalizmu.

Problemy gospodarcze

Pomimo wysokich walorów turystycznych, zaledwie 3,27% mieszkańców miejscowości prowadzi działalność gospodarczej. Jest to wartość mniejsza o prawie 1% od średniej dla Gminy. Co prawda w tej kwestii istnieją miejscowości, które uzyskały znacznie gorsze wyniki (Mutne – 1,32%, Krzyżówki – 2,96%), jednak ich potencjał nie jest aż tak duży jak potencjał Sopotni. Wynik 3,27% jest porównywalny do wyniku dla Korbielowa (3,83%). W obu tych miejscowościach istnieje pole do rozwoju przedsiębiorczości w branży turystycznej w różnych formach. Mieszkańcy jednak nie decydują się na prowadzenie własnej działalności.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Sopotnia Wielka położona jest w rozległej dolinie tworzonej przez potok Sopotnia Wielka. Wschodnią granicę miejscowości wyznacza kulminacja Romanki i Kotarnicy zaś zachodnią granicę tworzy grzbiet Buczynki, Łabysówki i Krzyżówki. Z Sopotni Wielkiej prowadzi szereg szlaków turystycznych: niebieski prowadzący na Rysiankę, zielony na Halę Miziową, żółty do Przełęczy Przysłopy i czarny na Kotarnicę położoną w masywie Romanki.

W Sopotni Wielkiej znajduje się najwyższy w Beskidach Wodospad o wysokości 12 m, uznany za pomnik przyrody.

W Sopotni Wielkiej do dnia dzisiejszego zachowały się dawne tradycje bibułkowego kwiaciarstwa polegające na układaniu barwnych kompozycji kwiatowych w formie bukietów i wieńców.

W październiku 2011 utworzono na terenie miejscowości pierwszy w Polsce Obszar Ochrony Ciemnego Nieba, zmieniono oświetlenie uliczne na emitujące mniej zbędnego, rozproszonego światła.

Jeśli chodzi o możliwości zagospodarowania przestrzennego istnieją pewne ograniczenia związane z istnieniem obszarów chronionych, wartości przyrodniczych czy osuwisk.

Na terenie miejscowości wyróżniamy następujące wartości przyrodnicze, dla których obowiązują specjalne przepisy związane z ich ochroną:

- a.) pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej – grupa 10 drzew (sosna pospolita – 9, modrzew europejski – 1), jaskinia Wickowa, klon jawor o obwodzie 335cm, wodospad na potoku Sopotnia Wielka
- b.) rezerwat przyrody – Romanka i pod Rysianką
- c.) Hala Cebulowa dla użytku ekologicznego
- d.) obszar Żywieckiego Parku Krajobrazowego (zasady ochrony określone są w Rozporządzeniu Nr 7/98 Wojewody Bielskiego z dnia 20 maja 1998r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 8/98) dla Żywieckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny),
- d.) obszar Natura 2000 „Beskid Żywiecki PLH240006” i „Beskid Żywiecki PLB240002” (zasady ochrony określone są w planie zadań ochronnych dla tych obszarów)
- e.) obszar wód podziemnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 445 „Magura (Babia Góra)”.

Ochronie na terenie miejscowości ze względu na walory zabytkowe podlega 45 obiektów. Ich ochrona, zgodnie z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania dla miejscowości Sopotnia Wielka ma polegać na:

- a.) nakazie zachowania historycznych cech stylowych budynków w szczególności: gabarytów i formy obiektów, geometrii i pokrycia dachów, wystroju elewacji i detali architektonicznych, podziału architektonicznego elewacji (rozmiar, kształt i rozmieszczenie otworów);

- b.) zakazie ich nadbudowy
- c.) zakazie umieszczania na elewacjach reklam, tablic i urządzeń informacyjnych wielkoformatowych;

W przypadku małej architektury (kapliczki, figury, krzyże przydrożne) ustalono, że ich ochrona będzie polegała na nakazie zachowania tego typu obiektów wraz z zabytkowym starodrzewiem, utrzymanie istniejącej formy, a w przypadku renowacji zastosowania materiałów wykończeniowych dostosowanych do pierwotnego wykończenia.

Fakt istnienia tak licznej ilości chronionych obiektów przysparza niestety wiele problemów. Część obiektów niszczy i wpływa negatywnie na wizerunek miejscowości, a często brak jest inwestorów chcących utrzymać obiekt w odpowiedniej formie

Cała miejscowość podzielona jest na obszary, w których to granicach mogą być zlokalizowane obiekty o odpowiednim przeznaczeniu. Prowadzenie w tych miejscach innego rodzaju działalności jest niemożliwe. Wydzielono obszary o następującym przeznaczeniu:

- a.) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa
- b.) zabudowa letniskowa
- c.) usługi publiczne
- d.) usługi
- e.) usługi kultu religijnego
- f.) obsługa gospodarki leśnej
- g.) usługi sportu i rekreacji
- h.) usługi sportu i rekreacji zimowej - wyciągi i trasy narciarskie
- i.) usługi turystyki i wypoczynku
- j.) zabudowa produkcyjna, składy i magazyny
- k.) tereny dróg i ulic
- l.) parkingi
- m.) ujęcia wody i stacje uzdatniania
- n.) urządzenia i obiekty telekomunikacji
- o.) tereny rolnicze
- p.) lasy
- q.) zieleń przywodna i wody powierzchniowe płynące
- r.) zieleń nieurządzona.
- s.) cmentarz

Na terenie miejscowości funkcjonuje zarówno przedszkole jak i Zespół Szkół. Szkoła niestety nie posiada sali gimnastycznej, która służyłaby uczniom. Co więcej liczba uczniów tej szkoły (jako jednej z dwóch w Gminie) w analizowanym okresie znacznie spadła.

Drogi są remontowane na bieżąco. 25% dróg w Sopotni Wielkiej pozostaje nieutwardzona. Jest to wynik, który uzyskuje większość miejscowości Gminy. W Sopotni zlokalizowany jest wodociąg, z którego korzysta ok. 371 stojących tam domów

Krajobraz z Sopotni Wielkiej

Bogactwo przyrodnicze Sopotni Wielkiej

Jak wskazują wyniki pogłębionej analizy przeprowadzonej powyżej szczególna koncentracja negatywnych zjawisk występuje na obszarze miejscowości **Korbielów** oraz **Mutne**. Działaniami rewitalizacyjnymi zostanie więc objęty obszar miejscowości Mutne oraz Korbielów.

Miejscowość Mutne to miejscowość, która w większości zdefiniowanych podczas diagnozy podstawowej wskaźników uzyskała wartości znacznie odbiegające od średniej. Mamy tu do czynienia z kumulacją negatywnych zjawisk zarówno w kwestii gospodarczej (najniższy wskaźnik przedsiębiorczości) jak i infrastrukturalnej (największa liczba dróg nieutwardzonych, brak elementów podstawowej infrastruktury). Do tego dochodzą problemy społeczne, których skala wciąż się zwiększa. Zaliczamy do nich: ujemny przyrost naturalny, najwyższy wskaźnik bezrobocia, największy odsetek bezrobotnych długotrwale, największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie, brak organizacji społecznych.

Miejscowość Korbielów charakteryzuje się odbiegającymi od średniej wskaźnikami obliczonymi dla sfery społecznej, środowiskowej czy przestrzenno-funkcjonalnej. Mimo dużego potencjału turystycznego występuje tu duże bezrobocie, a liczba osób bezrobotnych długotrwale jest jedną z wyższych. Na terenie miejscowości dodatkowo mamy do czynienia z najwyższym wskaźnikiem przestępczości oraz znaczną liczbą zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie. Do tego dochodzą problemy środowiskowe (dzikie wysypiska śmieci, azbest) oraz niezadawalający stan infrastruktury, co w efekcie uniemożliwia odpowiednie wykorzystanie walorów turystycznych regionu, odgrywających ważną rolę dla rozwoju całej Gminy.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji to obszar obejmujący powierzchnię 2491 ha, co stanowi 15,29% powierzchni Gminy. Obszar ten (według danych na rok 2014) zamieszkuje łącznie 1576 osób, czyli 11,68% mieszkańców Gminy Jeleśnia. Obszar mieści się w limitach określonych ustawą – nie jest większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku natomiast z faktem, że obszary obu miejscowości nie mają wspólnych granic, mamy do czynienia z dwoma podobszarami:

- podobszar I – pokrywający się z granicami miejscowości Mutne
- podobszar II – pokrywający się z granicami miejscowości Korbielów

5. Konsultacje społeczne

W dniach 25.05.–27.06.2016r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Uchwały Rady Gminy Jeleśnia w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie wiejskim Gminy Jeleśnia prowadzone w formie:

- a) zbierania uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej poprzez formularz konsultacyjny.
- b) ankiet
- c) spotkania grupy przedstawicielskiej

oraz spotkania (w dniu 13.06.2016r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Jeleśni) dla wszystkich zainteresowanych, na którym to przedstawiono projekt uchwały.

Prowadzone konsultacje potwierdziły iż najbardziej zdegradowanymi miejscowościami na terenie Gminy, na których występuje największa koncentracja zjawisk negatywnych są sołectwa Mutne oraz Korbielów.

Konsultacje wskazały dodatkowo na zasadność realizacji dwóch projektów zlokalizowanych na działkach znajdujących się poza obszarem rewitalizacji. Są to:

- a) działka nr 11178/11 o powierzchni 0,1573 ha (obejmującą budynek dworca kolejowego w Jeleśni)
- b) działka nr 2106/3 wraz z przyległymi działkami o łącznej powierzchni 0,5929 ha (nieruchomość byłego Ośrodka Wczasowego „Lusia” położonego przy ul. Kiełbasów w Jeleśni)

Realizacja przedsięwzięć na ww. terenach bezpośrednio przyczyni się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym obecnym w obszarze rewitalizacji.

Ankiety oraz spotkanie grupy przedstawicielskiej wskazały na konieczność prowadzenia działań na terenie zaniedbanego obiektu dworca kolejowego w Jeleśni Dolnej, którego pomieszczenia mogą zostać przeznaczone na cele związane z aktywnym spędzaniem czasu osób z różnych grup wiekowych, co z kolei wpłynie na zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznym, wynikających z braku miejsc spędzania wolnego czasu w szczególności dla osób zamieszkujących miejscowości Mutne oraz Korbielów. Działania te przyczynią się

również do uporządkowania miejsca wokół budynku dworca, które to od lat staje się miejscem nielegalnego składowania odpadów. Zagospodarowanie budynku dworca oraz terenu wokół niego odbędzie się przy zachowaniu funkcji pasażerskiej obiektu oraz w sposób umożliwiający w przyszłości jego rozwój dla potrzeb zwiększającego się znaczenia linii kolejowej (budowa centrum przesiadkowego, obiektów Kiss&Ride, Park&Ride, Walk&Ride, Bike&Ride) przy jednoczesnym zachowaniu funkcji środowiskowych

Budynek Dworca Kolejowego w Jeleśni

Budynek Dworca Kolejowego w Jeleśni

Budynek Dworca Kolejowego w Jeleśni

Z kolei jak wskazuje wniosek, który wpłynął na spotkaniu konsultacyjnym dot. włączenia nieruchomości byłego Ośrodka Wczasowego „Lusia” oraz dołączona dokumentacja zdjęciowa obiekt ten jest obecnie w bardzo złym stanie technicznym i wymaga działań rewitalizacyjnych. Zaplanowano gruntowaną jego przebudowę z przeznaczeniem na ośrodek turystyki zdrowotnej i aktywnej. Działania prowadzone na tym obszarze będą wpływały na:

- a.) poprawę walorów wizualnych okolicznej przestrzeni,
- b.) usunięcie zagrożeń dla mieszkańców i środowiska naturalnego stwarzanych przez zdegradowany obiekt),
- c.) aktywizację zawodową mieszkańców (planuje się stworzenie około 40 miejsc pracy dla mieszkańców Gminy)
- d.) poprawę dostępności do usług zdrowotnych (usługi rehabilitacyjne świadczone przez ośrodek na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego),
- e.) optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań Gminy (walory turystyczne)
- f.) integrację lokalnej społeczności (możliwość korzystania z oferty ośrodka).

Dawny Ośrodek Wczasowy „Lusia”

Dawny Ośrodek Wczasowy „Lusia”

Dawny Ośrodek Wczasowy „Lusia”

Dawny Ośrodek Wczasowy „Lusia”

6. Analiza badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Jeleśnia.

Jedną z głównych idei procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. Interesariusze rewitalizacji (np. mieszkańcy obszarów zdegradowanych, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe) powinni aktywnie uczestniczyć w tym procesie np. poprzez konsultacje społeczne. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wskazuje w art. 6 ust. 3 kilka form prowadzenia konsultacji. Są to np. spotkania z grupami przedstawicielskimi i mieszkańcami, spacer studyjne czy ankiety.

Na podstawie opracowanej diagnozy stwierdzono, iż za obszary spełniające przesłanki ustawowe dla obszaru zdegradowanego uznać należy miejscowości Mutne oraz Korbielów. Aby sprawdzić czy opinie mieszkańców tych dwóch sołectw są zbieżne z wynikami diagnozy oraz by poznać ich spojrzenie na potencjalne obszary zdegradowane zdecydowano o przeprowadzeniu badań ankietowych w każdym z sołectw. Badania trwały od 28.08.2016 do 30.09.2016r. W wyznaczonym terminie łącznie złożono do Urzędu Gminy w Jeleśni 31 ankiet (12 z sołectwa Mutne oraz 19 z sołectwa Korbielów). Dwie ze złożonych ankiet w sołectwie Korbielów były niekompletne, toteż dane w nich zawarte nie były uwzględniane w statystyce.

Analizując strukturę płci respondentów w większości byli to mężczyźni (18 osób). W kategorii wiek dominowały osoby z przedziału 40-59 lat (13 ankietowanych). Ilość ankietowanych w przedziałach 25-39 lat oraz 60 i więcej lat była taka sama (po 6 osób w każdej z grup). Najmniej liczni byli ankietowani z przedziału 19-24 lata (4 osoby). Klasyfikując uczestników ankiety pod względem wykształcenia nieznacznie przeważają osoby z wykształceniem wyższym (10 respondentów). W badaniu brało udział tyle samo osób z wykształceniem średnim i zawodowym (po 9 osób w każdej z grup). Tylko jedna z osób udzielających odpowiedzi w ankiecie zadeklarowała wykształcenie podstawowe. W kategorii określonej jako „sytuacja zawodowa” dominowały osoby zatrudnione (15 ankietowanych). Nieco mniej liczna była grupa rencistów i emerytów (8 ankietowanych). W badaniu wzięło również udział 3 przedsiębiorców, 2 osoby studiujące bądź uczące się oraz 1 osoba bezrobotna. Ankiety nie dostarczył natomiast żaden rolnik.

Formularze ankiet były skonstruowane jednakowo dla obu badanych obszarów. Ankiety składały się z 9 pytań, z czego 5 to typowe pytania otwarte, 3 były pytaniami zamkniętymi, a jedno wymagało wybrania jednej z ocen i uzasadnienia swojego wyboru.

Poniżej prezentujemy strukturę ankiet wraz z krótkim objaśnieniem:

Pytanie nr 1: Jak generalnie ocenia Pan(i) miejscowość jako miejsce do życia?

Ankietowani mogli wyrazić swoją opinię poprzez zaznaczenie jednej z 5 możliwości (bardzo dobrze, raczej dobrze, raczej źle, bardzo źle, trudno powiedzieć). Poproszeni zostali również o napisanie krótkiego uzasadnienia swoich odpowiedzi.

Pytanie nr 2: Proszę ocenić jakość życia na terenie miejscowości w następujących obszarach w skali od 1 do 5, gdzie: 1 = bardzo źle; 2 = źle, 3 = przeciętnie; 4 = dobrze; 5 = bardzo dobrze

Badani zostali poproszeni w tym pytaniu o ocenienie w skali od 1 do 5 dwudziestu ośmiu czynników mających wpływ na jakość życia na danym terenie. Ocenie podlegały m.in. kwestie dostępu do podstawowych usług społecznych (np. ochrona zdrowia, edukacja, kultura), zagadnienia infrastrukturalne (np. stan dróg czy miejsc dostępnych mieszkańcom, zasięg sieci gazowniczej) czy zagadnienia ekonomiczne (np. ilość miejsc pracy, poziom przedsiębiorczości).

Pytanie nr 3: Proszę wskazać 3 najważniejsze atuty miejscowości (np. położenie, rozwinięta infrastruktura techniczna itp.)

Było to pytanie otwarte, w którym ankietowani mogli wypowiedzieć się na temat istotnych z ich punktu widzenia pozytywnych cechach danej miejscowości.

Pytanie nr 4: Proszę wskazać 3 słabe strony miejscowości (np. bezrobocie, zły stan dróg itp.).

Podobnie jak w pytaniu nr 3 ankietowani mogli samodzielnie wpisać trzy negatywne aspekty życia w każdym z sołectw.

Pytanie nr 5: Czy Pana(i) zdaniem poniższe problemy dotyczą miejscowości?

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie (poprzez wstawienie symbolu „X” w odpowiednim polu) w katalogu 16 obszarów problemowych maksymalnie trzech, które zgodnie z ich opinią występują na terenie danej miejscowości. Obszary dotyczyły np. patologii społecznych, stanu infrastruktury czy czynników wpływających na komfort życia mieszkańców.

Pytanie nr 6: Proszę wskazać 3 czynniki, które mogą stanowić największe szanse rozwojowe dla miejscowości (np. kapitał zewnętrzny, mała i średnia przedsiębiorczość, poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców itp.).

Było to kolejne pytanie otwarte. Ankietowani mogli dzięki temu wskazać te czynniki, które z ich punktu widzenia należałoby wykorzystać, aby przede wszystkim poprawić jakość życia w danej miejscowości.

Pytanie nr 7: Proszę wskazać 3 największe zagrożenia dla miejscowości (np. nowe zadania Gminy przy braku środków finansowych itp.).

Podobnie jak w pytaniu nr 6 ankietowani mogli samodzielnie określić te zagadnienia, które mogłyby utrudnić podnoszenie komfortu zamieszkiwania danego obszaru.

Pytanie nr 8: Proszę określić, które z wymienionych przedsięwzięć jest priorytetowe do realizacji na terenie miejscowości.

Ankietowani mogli wybrać w katalogu 19 obszarów wymagających interwencji te trzy, które ich zdaniem mają kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia w danej miejscowości.

Pytanie nr 9: Proszę o wskazanie 3 konkretnych przedsięwzięć Pana(i) zdaniem najważniejszych do zrealizowania w miejscowości w latach 2016-2025 (np. budowa placu zabaw przy ul..... itp.).

W tym pytaniu otwartym uczestnicy ankiety mogli wskazać konkretne inwestycje, które wpłyną pozytywnie na daną miejscowość, stanowią odpowiedź na potrzeby mieszkańców, dadzą impuls do dalszego rozwoju obszaru itp.

Ostatnim elementem ankiety była metryka służąca zebraniu podstawowych informacji o ankietowanym (płeć, wiek, wykształcenie, sytuacja zawodowa).

7. Wyniki badań ankietowych na terenie sołectwa Mutne.

7.1. Analiza ankiet

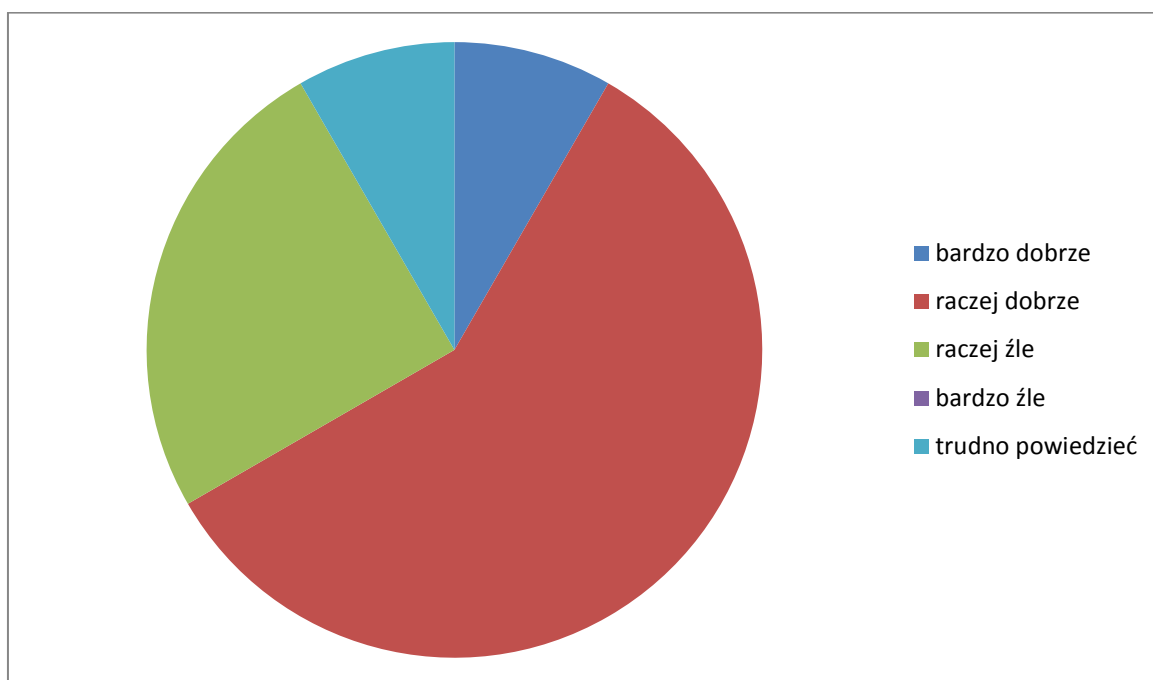
Wśród mieszkańców, którzy wypełnili ankiety więcej było mężczyzn (7 osób). Największą grupę respondentów stanowiły osoby wieku między 40 a 59 lat (6 ankietowanych), następnie w kolejności osoby w przedziale 60 i więcej lat, w przedziale między 19 a 24 lata, a tylko jedna z ankietowanych osób zaznaczyła przedział między 25 a 29 lat. W kategorii wykształcenie 5 osób zadeklarowało wyższe, 4 zawodowe, 2 wskazały wykształcenie średnie, a jedna osoba podstawowe/gimnazjalne. Dzieląc ankietowanych ze względu na ich status zawodowy największą liczbę stanowią osoby zatrudnione (5 wskazań). Tylko o jedną osobę mniej miała kategoria „jestem na rencie/emeryturze”.

Ankietę wypełnił tylko 1 przedsiębiorca i dwie osoby studiujące/uczące się. Nie było natomiast wśród osób udzielających odpowiedzi na pytania ani jednego rolnika i bezrobotnego.

Poniżej znajduje się analiza wyników przeprowadzonego badania w podziale na poszczególne pytania.

Pytanie nr 1: Jak generalnie ocenia Pan(i) miejscowość Mutne jako miejsce do życia?

Wykres 8 Ocena jakości życia w miejscowości Mutne

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowana większość badanych oceniła pozytywnie jakość życia w sołectwie Mutne. Drugim w kolejności wskazaniem była odpowiedź „raczej źle”. Warto zauważyć, że nikt z ankietowanych nie uważa życia na tym obszarze jako bardzo złe. Jedna osoba nie była w stanie określić jakości życia jako dobrą bądź złą, wybrała więc odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Drugą częścią tego pytania było krótkie uzasadnienie wybranej odpowiedzi. Jako pozytywne strony zamieszkiwania sołectwa Mutne wskazywano m.in. spokojną okolicę, atrakcyjne położenie geograficzne, czy funkcjonowanie na tym terenie szkoły. Do negatywów zaliczono m.in. brak podstawowej infrastruktury sieciowej (gazociąg, wodociąg, kanalizacja), brak obiektów sportowych czy miejsc spotkań.

Pytanie nr 2: Proszę ocenić jakość życia na terenie miejscowości Mutne w następujących obszarach w skali od 1 do 5, gdzie: 1 = bardzo źle; 2 = źle, 3 = przeciętnie; 4 = dobrze; 5 = bardzo dobrze.

Tabela 33 Ocena jakości życia w miejscowości Mutne w podziale na obszary tematyczne

	ilość ocen 1	ilość ocen 2	ilość ocen 3	ilość ocen 4	ilość ocen 5
poczucie bezpieczeństwa	0	0	3	4	5
dostępność i poziom edukacji	0	0	6	4	2
Dostępność i jakość opieki zdrowotnej	4	2	4	2	0
Dostępność i jakość usług pomocy społecznej	2	1	6	2	1
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	4	6	0	2	0
Dostępność do oferty sportowo-rekreacyjnej	6	4	1	1	0
Aktywność i działalność organizacji pozarządowych	7	2	0	2	1
Współpraca z sąsiednimi samorządami	6	3	1	1	1
Jakość obsługi w instytucjach publicznych	1	0	7	3	1
Jakość i dostęp do Internetu	3	5	3	1	0
Dostęp do terenów pod inwestycje i ich jakość	5	4	1	2	0

Poziom przedsiębiorczości	5	4	1	2	0
Konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw	7	3	1	1	0
Ilość i jakość ofert pracy na lokalnym rynku	5	3	2	2	0
Dostępność komunikacyjna – transport zbiorowy	5	0	3	4	0
Stan zachowania zabytków i obiektów kultury	3	0	7	2	0
Zagospodarowanie przestrzeni ogólnodostępnych: parki itp.	6	5	0	1	0
Czystość i estetyka posesji	0	0	3	3	6
Dostępność przestrzeni dla niepełnosprawnych	10	0	1	0	1
Stan infrastruktury drogowej	0	0	2	7	3
Oświetlenie dróg i przestrzeni publicznych	0	0	3	6	3
Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	9	3	0	0	0
Stan infrastruktury przy drogach gminnych i powiatowych – rowy melioracyjne	2	0	8	2	0

Gospodarowanie odpadami	1	0	1	6	4
Sieć gazownicza	12	0	0	0	0
Jakość środowiska naturalnego i walory krajobrazowe	0	0	1	8	3
Poziom czystości powietrza i niska emisja	3	1	4	3	1
Zabezpieczenie przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe	6	2	3	1	0

Zródło: opracowanie własne

W tabeli nr 32 zaprezentowano rozkład ocen poszczególnych kategorii dotyczących życia w miejscowości Mutne. Kolorem niebieskim zaznaczono te ilości punktów, które ankietowani najczęściej przydzielali danej kategorii.

Najgorzej oceniane (największa ilość przyznanych „jedynek”) były zdecydowanie sieć gazownicza (wszystkich 12 ankietowanych określiło ją jako bardzo złą), dostępność przestrzeni dla osób niepełnosprawnych (10 najniższych not) oraz sieć wodno-kanalizacyjna (dla 9 ankietowanych była ona bardzo złą). Pozostałe obszary życia wskazywane przez badanych jako bardzo złe lub złe to: aktywność organizacji pozarządowych, stopień konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców, dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej, współpraca z innymi samorządami, stopień zagospodarowania przestrzeni publicznej, zabezpieczenie przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe, tereny inwestycyjne, poziom przedsiębiorczości, stan lokalnego rynku pracy, dostępność dla mieszkańców komunikacji publicznej oraz jakość i dostępność opieki zdrowotnej.

Najwięcej maksymalnych not uzyskały poziom bezpieczeństwa (oceny 5 osób) oraz czystość i estetyka posesji 5 ankietowanych wystawiło najwyższą notę w tej kategorii). Osiem z badanych osób za „dobre” uznało walory krajobrazowe miejscowości i jakość środowiska naturalnego. Na dalszych miejscach w tej kategorii uplasowały się: stan infrastruktury drogowej, oświetlenie dróg i przestrzeni publicznych oraz gospodarowanie odpadami.

Zdecydowanie najwięcej osób, bo aż 8 jako przeciętne oceniło stan infrastruktury około drogowej np. rowów melioracyjnych. Jakość obsługi petentów w instytucjach publicznych oraz stan zabytków i obiektów kultury (ocenę o wartości 3 dla każdej z tych kategorii wystawiło 7 ankietowanych). Jako „przeciętne” oceniane były również dostępność i poziom edukacji, pomocy społecznej, czystość powietrza i niska emisja oraz dostępność i poziom opieki zdrowotnej.

Pytanie nr 3: Proszę wskazać 3 najważniejsze atuty miejscowości Mutne (np. położenie, rozwinięta infrastruktura techniczna itp.)

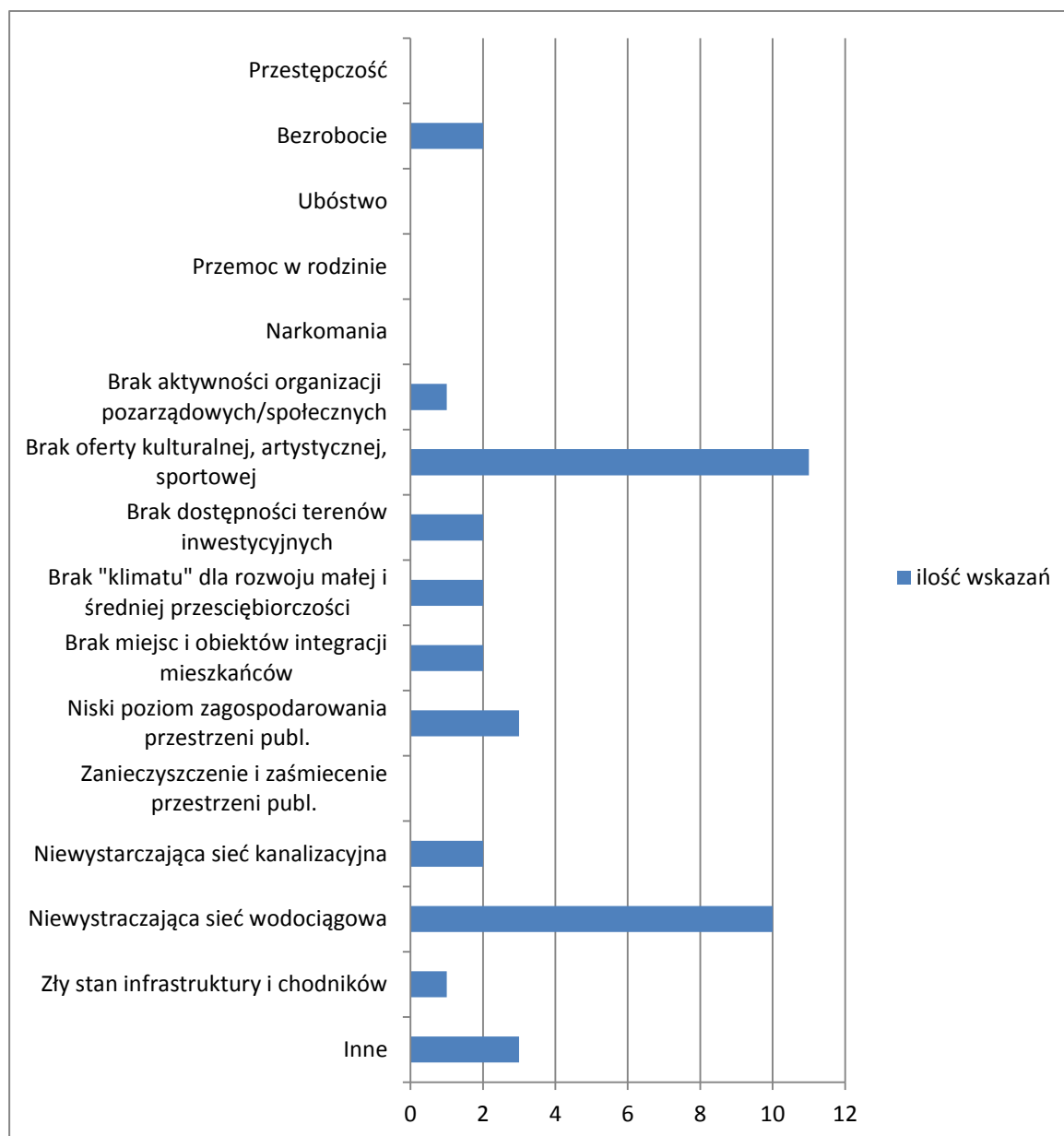
Ankietowani poproszeni zostali o samodzielne określenie pozytywnych stron ich miejsca zamieszkania. Poruszane tutaj kwestie nie skupiały się tylko na jednej dziedzinie życia. Najwięcej osób zwróciło uwagę na korzystne położenie na ciekawym krajobrazowo terenie. Na korzyść Mutnego jako dobrego miejsca do życia przemawiały też, zdaniem ankietowanych, wysoki poziom bezpieczeństwa, stosunkowo niewielka i zintegrowana społeczność czy działająca szkoła.

Pytanie nr 4: Proszę wskazać 3 słabe strony miejscowości Mutne (np. bezrobocie, zły stan dróg itp.).

Podobnie jak w pytaniu wcześniejszym ankietowani sami decydowali o wskazaniu minusów terenu, na którym mieszkają. Najbardziej problematyczny okazał się zasięg infrastruktury sieciowej (np. gazociągu). Wśród odpowiedzi pojawiały się także kwestie wpływające bezpośrednio na komfort życia (problemy z odśnieżaniem ulic i chodników, brak komunikacji miejskiej, bezrobocie) oraz te odnoszące się do zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców (brak obiektów sportowych, placów zabaw, miejsc spotkań, słaby dostęp do kultury czy służby zdrowia).

Pytanie nr 5: Czy Pana(i) zdaniem poniższe problemy dotyczą miejscowości Mutne

Wykres 9 Opinia na temat najczęstszych problemów w miejscowości Mutne

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego wykresu za największy problem miejscowości Mutne uważać należy brak oferty sportowej, kulturalnej czy artystycznej, która będzie mogła uatrakcyjnić czas wolny osób mieszkających na tym terenie. Drugi istotny problem dotyczy braków infrastrukturalnych w zakresie sieci wodociągowej. Pozostałe problemy pojawiały się wśród wskazań ankietowanych mniej więcej w tej samej częstotliwości. Żadna z osób wypełniających ankietę nie wskazała jako problemu narkomanii, przestępczości, przemocy w rodzinie, ubóstwa. Jedynym problemem społecznym, który został wybrany było

bezrobocie. Nikt też nie wskazał jako problemu zaśmiecania przestrzeni publicznej. Trzech ankietowanych w kategorii „inne” wymieniło słabe zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Pytanie nr 6: Proszę wskazać 3 czynniki, które mogą stanowić największe szanse rozwojowe dla miejscowości Mutne (np. kapitał zewnętrzny, mała i średnia przedsiębiorczość, poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców itp.).

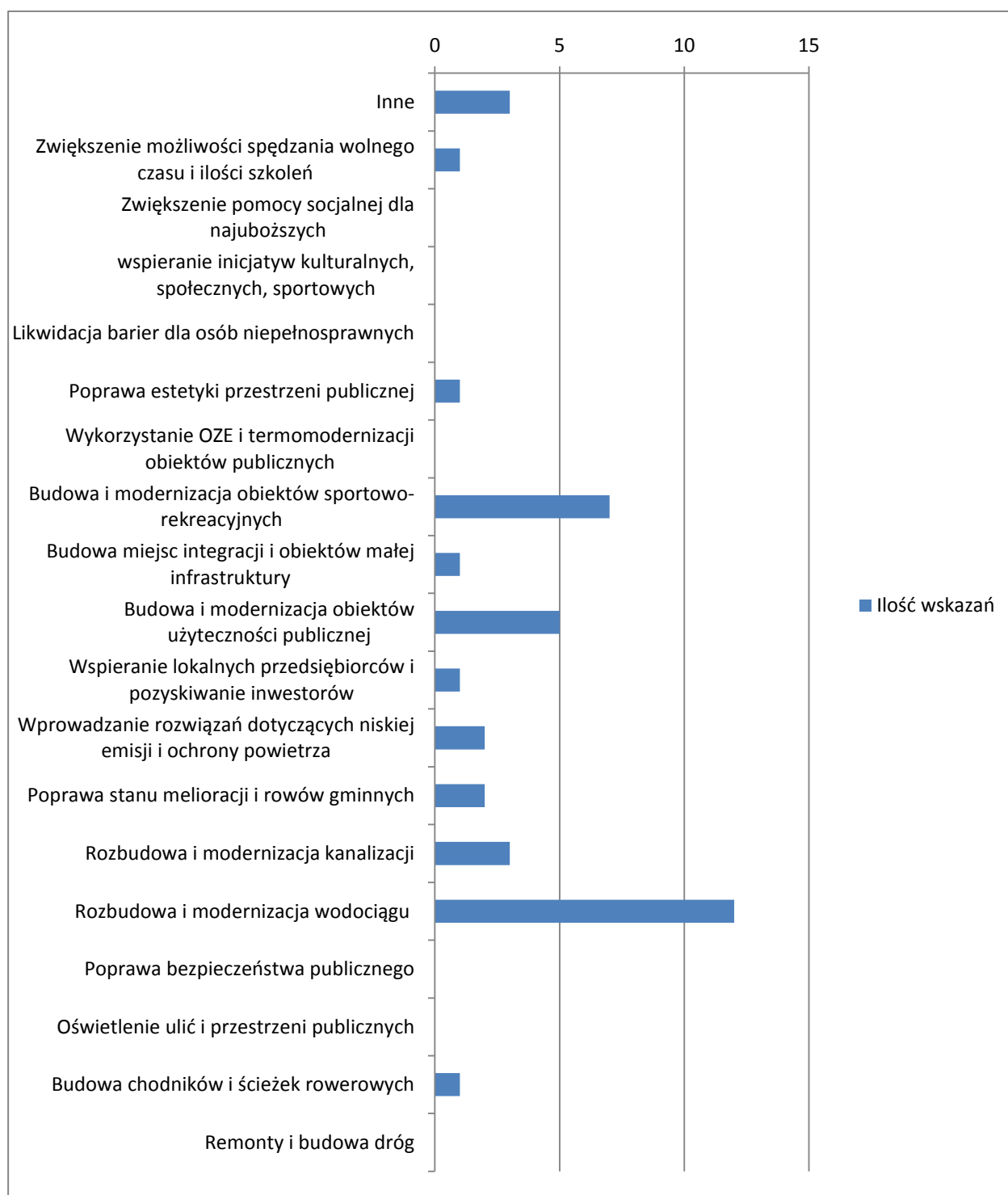
W kolejnym pytaniu otwartym ankietowani mogli wymienić te działania, cechy miejscowości, które ich zdaniem przyczynią się do poprawy jakości życia na terenie Mutnego. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się kwestia pozyskiwania środków zewnętrznych oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, dzięki czemu przyspieszony zostanie rozwój tego sołectwa. Oprócz tego za szansę rozwojową często uznawano poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Inne czynniki pojawiające się wśród odpowiedzi to np. budowa obiektu sportowo-rekreacyjnego, atrakcyjne położenie sołectwa.

Pytanie nr 7: Proszę wskazać 3 największe zagrożenia dla miejscowości Mutne (np. nowe zadania Gminy przy braku środków finansowych itp.).

Ankietowani poproszeni zostali o wskazanie tych czynników, które z ich punktu widzenia stanowić mogą potencjalne przeszkody w rozwoju sołectwa Mutne. Często zauważanym problemem okazały się braki infrastruktury wodociągowej, brak środków finansowych na prowadzenie inwestycji i realizację projektów czy bezrobocie. Ankietowani wskazywali również wśród problemów brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, problemy z odśnieżaniem dróg czy brak samochodu gaśniczego dla miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej.

Pytanie nr 8: Proszę określić, które z wymienionych przedsięwzięć jest priorytetowe do realizacji na terenie miejscowości Mutne.

Wykres 10 Ocena działań priorytetowych w miejscowości Mutne

Źródło: opracowanie własne

Wykres powyżej prezentuje jak rozkładały się wskazania ankietowanych w kwestii najistotniejszych działań do wykonania w Mutnem. Zdecydowanie najwięcej osób za takie zadanie uznało rozbudowę i modernizację wodociągu. Na dalszych miejscach uplasowały się inwestycje z zakresu budowy i modernizacji obiektów dostępnych dla ogółu lokalnej społeczności (zaplecze sportowo-rekreacyjne oraz pozostałe budynki użyteczności

publicznej). Liczba wskazań w większości kategorii rozkładała się mniej więcej równomiernie. Ankietowani wspominali o konieczności m.in. rozbudowy kanalizacji, chodników i ścieżek rowerowych lub wspieranie lokalnej przedsiębiorczości. Pojawił się również pomysł nieujęty w katalogu opcji do wyboru (zakup samochodu pożarniczego dla miejscowej OSP).

Pytanie nr 9 Proszę o wskazanie 3 konkretnych przedsięwzięć Pana(i) zdaniem najważniejszych do zrealizowania w miejscowości Mutne w latach 2016-2025 (np. budowa placu zabaw przy ul..... itp.).

Ankietowani mogli również przedstawić swoje pomysły na poprawę sytuacji na terenie sołectwa Mutne w dłuższej perspektywie czasowej. Wskazane w tym pytaniu inwestycje stanowią również źródło informacji na temat potrzeb lokalnej społeczności. Najczęściej wśród odpowiedzi udzielanych przez ankietowanych przewijał się temat budowy placu zabaw dla dzieci oraz stworzenia sieci wodociągowej. Znacznie mniej ankietowanych wymieniło konieczność budowy obiektów kulturalnych i sportowych, zakup samochodu dla OSP, rozbudowę kanalizacji czy zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej. Oprócz tego wymieniano konieczność rozwoju turystyki czy stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców.

7.2. Wnioski z ankiet

Badania ankietowe pokazują, iż największym problemem w sołectwie Mutne jest brak lub zbyt mały zasięg podstawowej infrastruktury technicznej (gazociąg, wodociąg, kanalizacja sanitarna). Negatywnie oceniano także brak obiektów lub miejsc, w których czas wolny będą mogły spędzać dzieci i młodzież, a także osoby dorosłe (brak placów zabaw, obiektów sportowych). Kwestie te pojawiały się w ankiecie stosunkowo często ponieważ mają one duży wpływ na komfort życia mieszkańców oraz na samą atrakcyjność danego terenu. Jako problem wskazywano również niski poziom przedsiębiorczości, a co za tym idzie spore bezrobocie. Dość często wskazywano na słabą ofertę kulturalną, sportową czy rekreacyjną. Na podstawie wypowiedzi ankietowanych można uznać Mutne za miejscowość bardzo bezpieczną, czystą oraz bardzo atrakcyjnie położoną. Wysokie oceny poziomu bezpieczeństwa zasługują na uwagę, ponieważ wiele miejscowości jest w tym aspekcie ocenianych przez mieszkańców bardzo surowo. Doceniane przez osoby z terenu sołectwa walory krajobrazowe oraz atrakcyjna lokalizacja zasługują na uwagę jako potencjalne kierunki rozwoju miejscowości.

7.3. Analiza SWOT

Analiza SWOT to skrótowa nazwa to z języka angielskiego, którą rozwinąć można w następujący sposób **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi pozytywny aspekt, przewagę, **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi negatywny aspekt, ograniczenie czy wadę, **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co daje szansę na zrealizowanie pozytywnych zmian, **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co powoduje ryzyko wystąpienia sytuacji, zjawisk, procesów negatywnych.

Zastosowanie tej analizy pozwoli na zgrupowanie wszystkich plusów, minusów, szans i zagrożeń charakteryzujących daną miejscowość.

Źródłem do wskazania kwestii, które można uznać za dominujące w każdej z wymienionych wcześniej kategorii jest przede wszystkim diagnoza sytuacji w całej gminie Jeleśnia oraz ankietyzacja mieszkańców sołectwa Mutne.

Tabela 34 Analiza SWOT dla miejscowości Mutne

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dogodna lokalizacja ✓ Wysoki poziom bezpieczeństwa ✓ Walory przyrodnicze i krajobrazowe ✓ Wysoka jakość środowiska naturalnego ✓ Bardzo dobra gospodarka odpadami komunalnymi ✓ Dobry stan infrastruktury drogowej ✓ Stosunkowo niewielka, ale dobrze zintegrowana społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak infrastruktury sieciowej (wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej) ✓ Brak obiektów sportowo-rekreacyjnych ✓ Brak miejsc zabaw dla dzieci ✓ Mała aktywność organizacji pozarządowych ✓ Spadek liczby ludności (ujemny przyrost naturalny, emigracja) ✓ Bezrobocie (duża liczba osób długotrwale bezrobotnych) i niski poziom przedsiębiorczości
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw ✓ Pozyskiwanie środków zewnętrznych np. z funduszy unijnych ✓ Rozwój infrastruktury okołoturystycznej ✓ Wykorzystanie walorów krajobrazowych jako atrakcji turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak budowy lub rozbudowy infrastruktury sieciowej (wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej) ✓ Brak środków finansowych na inwestycje ✓ Niewykorzystanie atutów środowiskowych i krajobrazowych miejscowości ✓ Brak nowych miejsc pracy

✓ Rozwój komunikacji zbiorowej ✓ Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców	✓ Dalszy spadek przyrostu naturalnego oraz postępująca emigracja mieszkańców
---	--

Źródło: opracowanie własne

Jak przedstawia powyższa tabela Mutne to przede wszystkim miejscowość dogodnie usytuowana. Większość pozytywnych cech skupia się wokół walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Skorzystanie z nich w odpowiedni sposób może stanowić impuls do poprawy jakości życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Rozbudowa bazy turystycznej, a co za tym idzie zwiększenie liczby lokalnych przedsiębiorców ograniczyć może negatywne trendy, takie jak wysokie bezrobocie oraz postępująca emigracja osób w wieku produkcyjnym. Silnie zintegrowana lokalna społeczność może stanowić dobrą bazę do działania dla samorządu czy organizacji pozarządowych lub stowarzyszeń. Aby poprawić komfort życia mieszkańców należy przede wszystkim skupić się na rozbudowie lub budowie gazociągu, wodociągu i kanalizacji. Na atrakcyjność Mutnego jako dobrego miejsca do życia wpłynąć może stworzenie nowych obiektów sportowo – rekreacyjnych, placów zabaw czy rozbudowanie sieci komunikacji zbiorowej. Na przeszkodzie w realizacji rozwoju sołectwa stanąć może przede wszystkim brak możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na inwestycje, brak rozbudowy podstawowej infrastruktury sieciowej, czy nieskorzystanie z potencjału, jakim jest położenie i środowisko naturalne.

8. Wyniki badań ankietowych na terenie sołectwa Korbielów.

8.1. Analiza ankiet

Podobnie jak w przypadku ankietyzacji w sołectwie Mutne, w Korbielowie przeważali mężczyźni. Badając strukturę wiekową osób biorących udział w ankiecie zauważyć można, iż najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy w przedziale wiekowym 40 – 59 lat (7 osób). Nieznacznie mniej ludzi było w przedziale między 25 a 39 lat (5 ankietowanych). Dalsza w kolejności była kategoria 60 i więcej lat, a najmniej osób zaznaczyło przedział wiekowy 19 – 24 lata. Analizując ankietowanych pod kątem wykształcenia okazało się, iż wykształcenie zawodowe i wyższe mają dokładnie taką samą liczbę osób (po 5 w każdej z grup). Dominuje jednak wykształcenie średnie, które zadeklarowało 7 badanych. W ankiecie w Korbielowie nie brała natomiast udziału żadna osoba z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym. Patrząc na strukturę sytuacji zawodowej najwięcej było osób zatrudnionych (10 ankietowanych). Zdecydowanie mniej, bo tylko 4 osoby, znalazło się

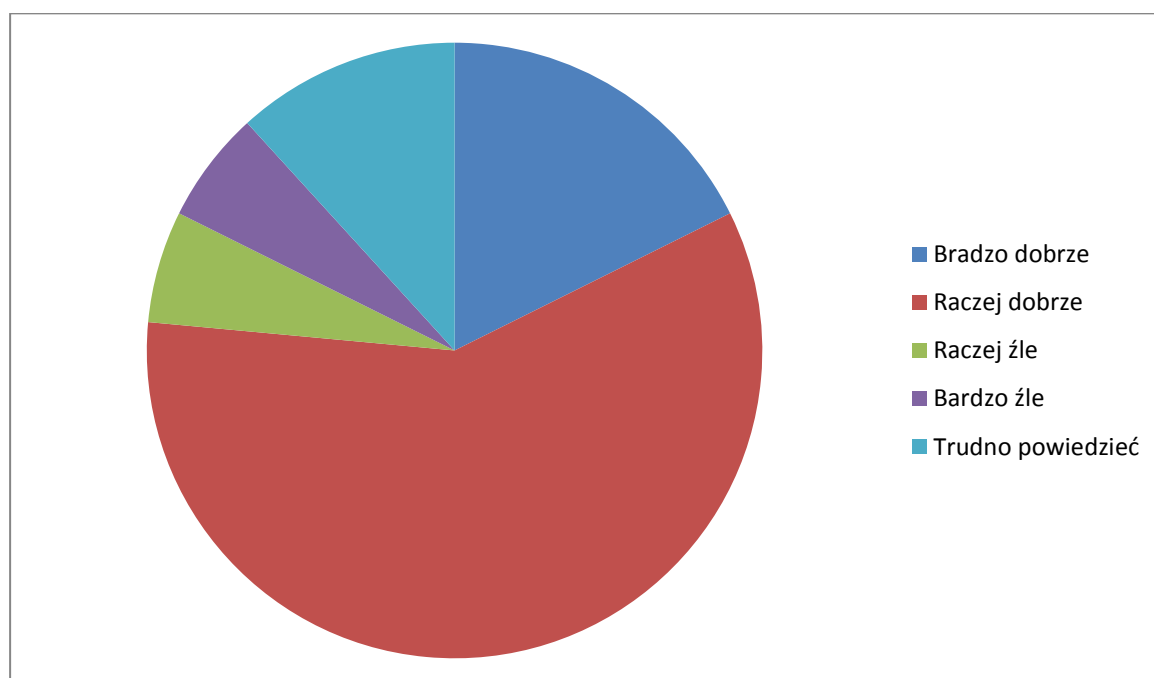

w kategorii „jestem na rencie/emeryturze”. W ankiecie brało udział tylko dwóch przedsiębiorców oraz jedna osoba bezrobotna. Nie było natomiast żadnego ucznia lub studenta oraz rolnika.

Poniżej znajduje się analiza wyników przeprowadzonego badania w podziale na poszczególne pytania.

Pytanie nr 1: Jak generalnie ocenia Pan(i) miejscowość Korbielów jako miejsce do życia?

Wykres 11 Ocena jakości życia w miejscowości Korbielów

Źródło: opracowanie własne

Jak widać na przedstawionym powyżej wykresie zdecydowana większość ankietowanych oceniła Korbielów pozytywnie pod względem ogólnej jakości życia. Dominowały odpowiedzi „raczej dobrze”, co może sugerować, że pewne kwestie są odbierane przez mieszkańców jako obniżające komfort życia i wymagają poprawy.

Oprócz zaznaczenia pewnej ogólnej oceny Korbielowa jako dobrego lub złego miejsca do życia, ankietowani zostali poproszeni o krótkie uzasadnienie swojej odpowiedzi. Jako pozytyw sołectwa wskazywano najczęściej atrakcyjne krajobrazy i dobry stan środowiska naturalnego, bliskość istotnych szlaków komunikacyjnych (droga wojewódzka), czy istnienie podstawowych instytucji publicznych (np. kościół, straż pożarna czy szkoła). Wśród negatywnych opinii na temat Korbielowa pojawiał się brak rozrywek i różnych opcji

spędzania czasu wolnego (pojawiała się nawet opinia o „zamieraniu” miejscowości poza sezonem turystycznym).

Pytanie nr 2: Proszę ocenić jakość życia na terenie miejscowości Korbielów w następujących obszarach w skali od 1 do 5, gdzie: 1 = bardzo źle; 2 = źle, 3 = przeciętnie; 4 = dobrze; 5 = bardzo dobrze.

Tabela 35 Ocena jakości życia w miejscowości Korbielów w podziale na obszary

	ilość ocen 1	ilość ocen 2	ilość ocen 3	ilość ocen 4	Ilość ocen 5
Poczucie bezpieczeństwa	0	2	0	11	4
Dostępność i poziom edukacji	1	3	8	5	0
Dostępność i jakość opieki zdrowotnej	2	1	10	4	0
Dostępność i jakość usług pomocy społecznej	1	2	12	2	0
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	4	4	2	4	3
Dostępność do oferty sportowo-rekreacyjnej	4	4	1	5	3
Aktywność i działalność organizacji pozarządowych	0	5	4	5	3
Współpraca z sąsiednimi samorządami	1	4	0	11	1
Jakość obsługi w instytucjach publicznych	0	2	1	11	3
Jakość i dostęp do Internetu	1	3	0	5	8
Dostęp do terenów pod inwestycje i ich jakość	3	0	2	5	7

Poziom przedsiębiorczości	2	2	5	2	6
Konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw	1	2	8	3	3
Ilość i jakość ofert pracy na lokalnym rynku	1	3	8	3	2
Dostępność komunikacyjna – transport zbiorowy	2	6	3	3	3
Stan zachowania zabytków i obiektów kultury	0	3	3	8	3
Zagospodarowanie przestrzeni ogólnodostępnych: parki itp.	1	4	2	9	1
Czystość i estetyka posesji	0	2	7	7	1
Dostępność przestrzeni dla niepełnosprawnych	2	1	7	6	1
Stan infrastruktury drogowej	1	2	5	8	1
Oświetlenie dróg i przestrzeni publicznych	0	1	5	11	0
Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	1	7	5	4	0
Stan infrastruktury przy drogach gminnych i powiatowych – rowy melioracyjne	1	2	9	4	1

Gospodarowanie odpadami	1	1	9	5	1
Sieć gazownicza	8	0	7	2	0
Jakość środowiska naturalnego i walory krajobrazowe	0	0	4	3	10
Poziom czystości powietrza i niska emisja	0	2	3	9	3
Zabezpieczenie przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe	3	1	5	5	3

Źródło: opracowanie własne

W powyższym zestawieniu w formie tabeli pokazano jak mieszkańcy Korbielowa ocenili poszczególne obszary mające wpływ na komfort życia w miejscowości. Pola wypełnione kolorem niebieskim pokazują, która z ocen była wystawiana przez ankietowanych najczęściej. Niektóre z obszarów mają wypełnione kolorem niebieskim dwa lub więcej pól. Oznacza to, że pewne oceny były wystawione przez ankietowanych w takiej samej ilości.

Najwięcej ocen negatywnych przypadło na sieć gazowniczą (8 osób wystawiło „jedynek”). Dość nisko oceniono również stan infrastruktury wodno – kanalizacyjnej (7 ankietowanych określiło jej stan jako „zły”). Negatywnie oceniono również dostępność komunikacji publicznej (6 badanych wystawiło złe noty) oraz aktywność i działalność organizacji pozarządowych.

Zdaniem ankietowanych jako „przeciętny” można określić przede wszystkim jakość i dostępność świadczonej pomocy społecznej (aż 12 ankietowanych oceniło ją w ten sposób) oraz dostęp do opieki zdrowotnej („trójka” od 10 ankietowanych). Dość dużo ocen przeciętnych uzyskały także stan infrastruktury przy drogach gminnych i powiatowych oraz system gospodarowania odpadami. Można więc stwierdzić, iż te kwestie w oczach społeczności lokalnej nie są złe, ale przy niewielkich zmianach ich standard się podniesie.

Wśród pozytywnie ocenianych obszarów życia mieszkańców Korbielowa największą ilość „piątek” otrzymała jakość środowiska naturalnego i walory krajobrazowe (10 ankietowanych przyznało najwyższe noty). Na dalszych pozycjach wśród aspektów najlepiej ocenianych uplasował się dostęp do Internetu (zdecydowany pozytywny dla

7 ankietowanych), dostępność i jakość terenów inwestycyjnych oraz poziom przedsiębiorczości. Wysokie oceny pośród „dobrych” obszarów życia otrzymały poczucie bezpieczeństwa, współpracę sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, jakość obsługi interesantów w instytucjach publicznych oraz oświetlenie dróg (każde z nich otrzymało „czwórkę” od 11 ankietowanych). Kolejnymi dobrze ocenianymi dziedzinami były m.in. poziom czystości powietrza, poziom zagospodarowania przestrzeni ogólnodostępnych, jak parki czy place, stan dróg czy stan opieki nad zabytkami.

Było również kilka obszarów, które miały taką samą ilość wskazań przy kilku ocenach. Najwięcej takich samych ocen uzyskał obszar dostępności i jakości oferty kulturalnej, ponieważ tyle samo osób oceniło go „źle”, „bardzo źle” oraz „dobrze” (po cztery wskazania w każdej z ocen). Patrząc jednak na ogólny trend w ocenie większość ankietowanych klasyfikuje kulturę negatywnie. Zabezpieczenie przeciwpożarowe i przeciwpowodziowe jest oceniane „przeciętnie” i „dobrze” przez taką samą liczbę ludzi. Czystość i estetyka posesji na terenie Korbielowa jest z jednej strony oceniana „przeciętnie”, a z drugiej strony „dobrze” przez identyczną ilość mieszkańców (po siedem wskazań w każdej kategorii). Aktywność organizacji pozarządowych miała tyle samo „dwójek” co „czwórek” (po 5 osób dla każdej z kategorii).

Pytanie nr 3: Proszę wskazać 3 najważniejsze atuty miejscowości Korbielów (np. położenie, rozwinięta infrastruktura techniczna itp.)

Ankietowani mogli w tym pytaniu samodzielnie wymienić te cechy ich miejsca zamieszkania, które powinno się uznać za pozytywne. Co ciekawe wszystkie ze wskazań w jakiś sposób były powiązane ze środowiskiem naturalnym. Za cechy pozytywne największą ilość osób uznała atrakcyjne walory krajobrazowe, a co za tym idzie także turystyczne. Często wymieniane było korzystne położenie. Dla ankietowanych ważne okazało się także małe zanieczyszczenie środowiska naturalnego, powiązane z oddaleniem Korbielowa od dużych ośrodków przemysłowych.

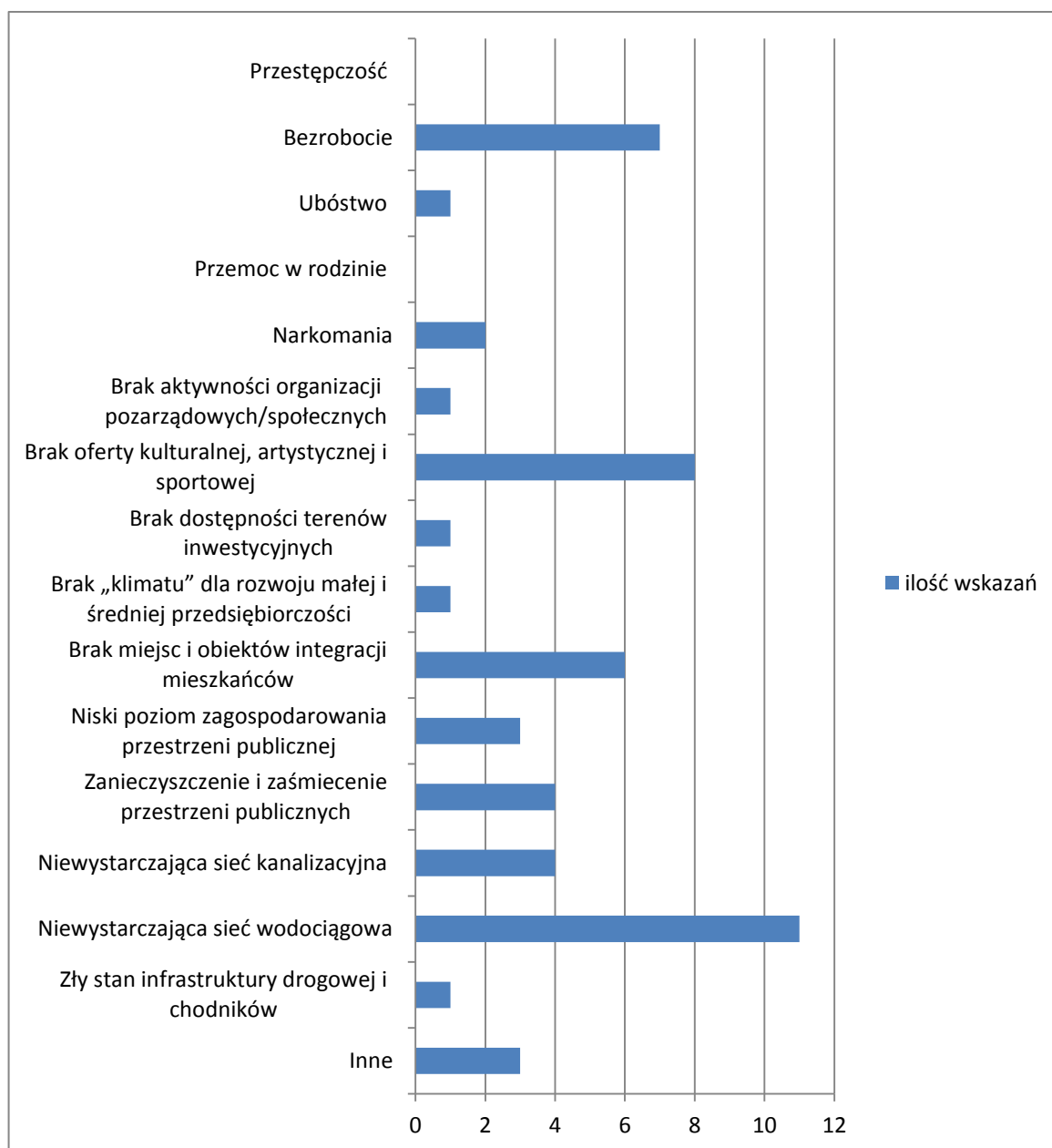
Pytanie nr 4: Proszę wskazać 3 słabe strony miejscowości Korbielów (np. bezrobocie, zły stan dróg itp.).

Podobnie jak w pytaniu wcześniejszym ankietowani zostali poproszeni o wymienienie tych kwestii, które traktują jako największe minusy sołectwa. Głównym problemem wskazanym przez ankietowanych była słabo rozwinięta branża turystyczna. Wielokrotnie zwracano również uwagę na zły stan sieci wodno – kanalizacyjnej. Brak

inwestycjiw infrastrukturę sportowo – rekreacyjną, zły stan dróg na terenie Korbielowa czy wysoki poziom bezrobocia, także były wskazywane jako obszary problemowe.

Pytanie nr 5: Czy Pana(i) zdaniem poniższe problemy dotyczą miejscowości Korbielów?

Wykres 12 Ocena najczęstszych problemów w miejscowości Korbielów

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z wykresu umieszczonego powyżej mieszkańcy Korbielowa za największy problem uważają niewystarczającą sieć wodociągową. Nieco rzadziej wskazywano brak w tejże miejscowości oferty kulturalnej, artystycznej czy sportowej. Dla wielu osób problemem okazało się również bezrobocie oraz brak obiektów, które mogłyby służyć

lokalnej społeczności jako miejsca integracji. Większość pozostałych problemów pojawiała się wśród wskazań ankietowanych w podobnej częstotliwości. Nikt z badanych nie uznał przestępczości czy przemocy w rodzinie za kwestie, które dotyczą Korbielowa. Ankietowani skorzystali również z możliwości dodania swoich problemów. Jako temat, który wymaga interwencji uznali brak odpowiedniej infrastruktury dla rowerzystów.

Pytanie nr 6: Proszę wskazać 3 czynniki, które mogą stanowić największe szanse rozwojowe dla miejscowości Korbielów (np. kapitał zewnętrzny, mała i średnia przedsiębiorczość, poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców itp.).

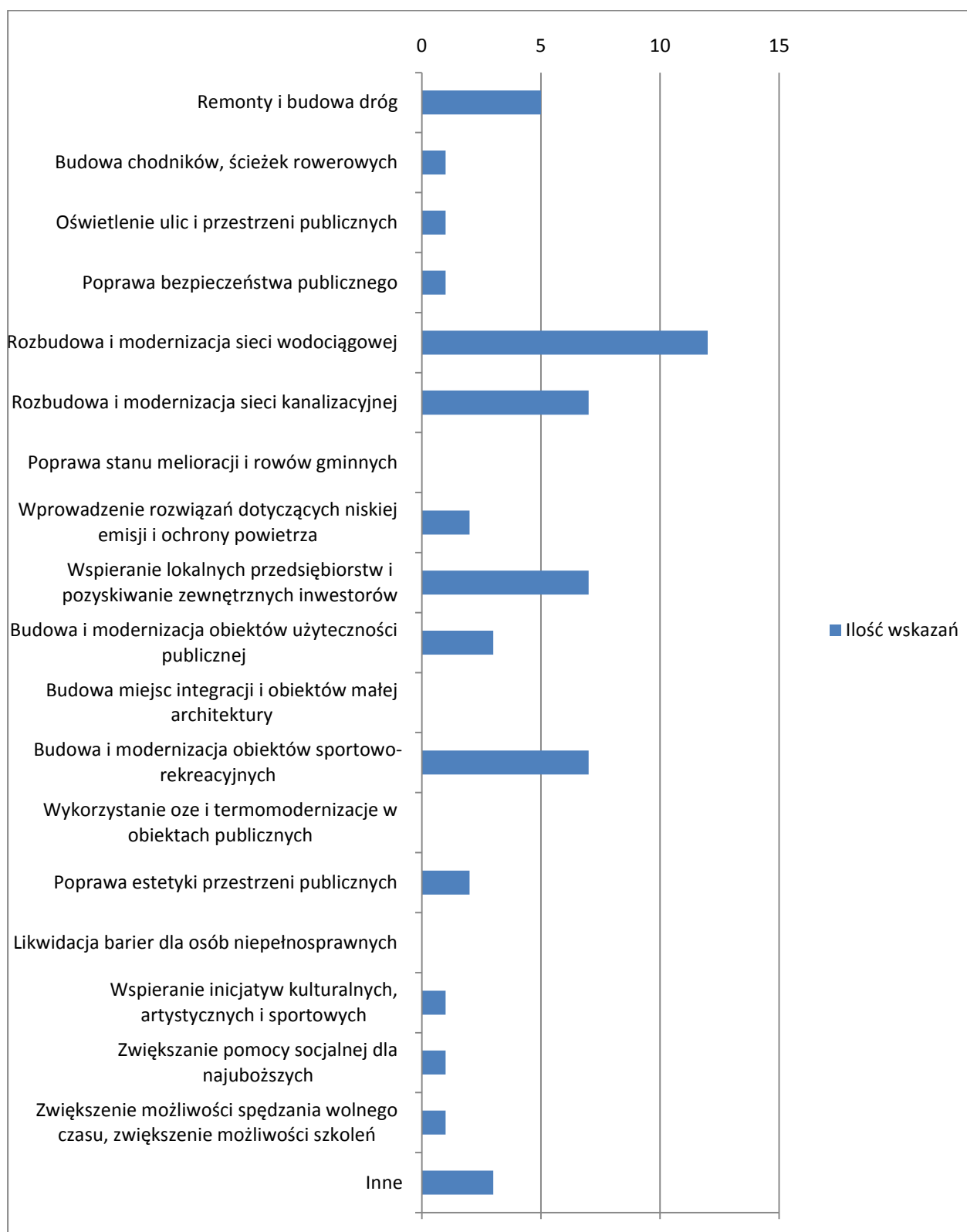
W kolejnym z serii pytań otwartych ankietowani mogli wymienić trzy aspekty bądź obszary tematyczne, dzięki którym Korbielów rozwinie swój potencjał. Dla największej ilości ankietowanych poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania (zarówno środki krajowe, jak i unijne) będzie impulsem do wprowadzania pozytywnych zmian. Tyle samo osób upatrywało szans dla Korbielowa w podniesieniu poziomu przedsiębiorczości i powiązanim z tym zwiększeniem ilości miejsc pracy oraz większej aktywności samorządu. Podnoszono także kwestię rozbudowy bazy hotelowo-turystycznej, co może stanowić wstęp do poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Pytanie nr 7: Proszę wskazać 3 największe zagrożenia dla miejscowości Korbielów(np. nowe zadania Gminy przy braku środków finansowych itp.).

Podobnie jak w pytaniu powyżej, osoby wypełniające ankietę mogły wymienić dowolne czynniki, które ich zdaniem mogły negatywnie wpłynąć na sytuację na terenie Korbielowa. Za takie zagrożenie najwięcej osób uznało brak lokalizowania w ich sołectwie różnego rodzaju inwestycji. Sporo ankietowanych obawiało się stagnacji w rozwoju ich miejsca zamieszkania oraz postępującego odpływu mieszkańców (zwłaszcza młodych). Innymi potencjalnymi zagrożeniami były brak wodociągu, pogorszenie się kondycji ekonomicznej mieszkańców czy słaba baza turystyczna.

Pytanie nr 8: Proszę określić, które z wymienionych przedsięwzięć jest priorytetowe do realizacji na terenie miejscowości Korbielów.

Wykres 13 Ocena przedsięwzięć priorytetowych w miejscowości Korbielów

Źródło: opracowanie własne

Powyższy wykres prezentuje rozkład działań, które mogłyby być ważne z punktu widzenia mieszkańców. Za priorytet na terenie Korbielowa ankietowani uznali rozbudowę

sieci wodociągowej. Bardzo istotne okazały się dla nich modernizacja i budowa sieci kanalizacji oraz stworzenie miejsc sportowo – rekreacyjnych. Podkreślano także konieczność wspierania lokalnych przedsiębiorców i w razie możliwości poszukiwanie inwestora zewnętrznego. Podnoszono również kwestię remontów dróg. Znacznie mniej ankietowanych za istotne przedsięwzięcia uznały budowę bądź modernizację budynków użyteczności publicznej, poprawę estetyki otoczenia czy ograniczenie niskiej emisji. Kilku ankietowanych w kategorii „inne” dopisało konieczność promowania przedsiębiorczości wśród osób młodych, a najlepiej tych silnie związanych z miejscowością

Pytanie nr 9: Proszę o wskazanie 3 konkretnych przedsięwzięć Pana(i) zdaniem najważniejszych do zrealizowania w miejscowości Korbielów w latach 2016-2025 (np. budowa placu zabaw przy ul..... itp.).

Ankietowani zostali również poproszeni o wymienienie trzech projektów lub działań, których realizacja będzie korzystna dla samego sołectwa i jego mieszkańców. Najczęściej pojawiały się kwestie wpływające pozytywnie na rozwój turystyki: rozbudowa bądź modernizacja tras narciarskich, budowa aquaparku czy rozwój bazy turystycznej. Wymieniano również konieczność rozbudowy sieci wodno – kanalizacyjnej, przeprowadzenie remontów dróg czy poprawę ogólnej estetyki sołectwa.

8.2. Wnioski z ankiet

Badania ankietowe pokazały, że braki w infrastrukturze wodnej, kanalizacyjnej czy gazowej stanowią w oczach mieszkańców problem, który należy rozwiązać. Wśród udzielonych odpowiedzi niezbyt dobrze oceniano także stan infrastruktury turystycznej, co w połączeniu z brakiem obiektów sportowo – rekreacyjnych może negatywnie oddziaływać na rozwój sołectwa. Problemem, na który zwrócili uwagę ankietowani, a który może mieć wpływ także na potencjalnych turystów jest brak ciekawej oferty sportowej, kulturalnej czy artystycznej w Korbielowie. Spośród problemów społecznych na terenie miejscowości najczęściej pojawiała się bezrobocie. Zmiany takiego stanu rzeczy ankietowani upatrywali przede wszystkim w pozyskaniu środków zewnętrznych na inwestycje, zachęcania ludzi do tworzenia własnych działalności gospodarczych. Wiodącą rolę w procesie zmian upatrywano w samorządzie lokalnym i zwiększeniu jego aktywności. Szansą rozwojową dla Korbielowa wydaje się być przede wszystkim oparta na zintegrowanym transporcie turystyka, ponieważ to właśnie walory krajobrazowe pojawiały się najczęściej jako cecha pozytywna.

8.3. Analiza SWOT

Podobnie jak w przypadku sołectwa Mutne, tak i w Korbielowie należy wykonać analizę SWOT. Pozwoli to na wskazanie nie tylko potencjału miejscowości oraz obszarów problemowych, ale przede wszystkim umożliwi określenie kierunków zmian oraz potencjalnych ograniczeń lub negatywnych trendów, które mogą zahamować rozwój.

Źródłem do wyznaczenia zjawisk, które z każdej w kategorii analizy można uznać za wskazania najsilniejsze jest głównie, zamieszczona wcześniej, diagnoza sytuacji w całej gminie oraz zbiorcze wyniki ankiet, które wypełniła część mieszkańców Korbielowa.

Tabela 36 Analiza SWOT dla miejscowości Korbielów

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Walory turystyczno – krajobrazowe ✓ Dobry stan środowiska naturalnego (duża odległość od ośrodków przemysłowych) ✓ Dobra współpraca z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego ✓ Dobry stan infrastruktury drogowej ✓ Dobre zagospodarowanie przestrzeni publicznej np. placów, skwerów ✓ Przebieg linii kolejowej przez Jeleśnię Dolną ✓ Ujęcie połączeń kolejowych na trasie Żywiec – Jeleśnia – Sucha Bekidzka w Planie Transportowym Województwa Śląskiego do roku 2020	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak infrastruktury sieciowej (wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej) ✓ Brak obiektów sportowo-rekreacyjnych ✓ Brak ciekawej oferty kulturalnej i sportowej ✓ Słabo rozwinięta branża turystyczna ✓ Bezrobocie (spory odsetek osób długotrwale bezrobotnych) ✓ Zły stan techniczny linii kolejowej nr 97C
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój lokalnej przedsiębiorczości (głównie małych i średnich przedsiębiorstw) ✓ Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych np. z funduszy unijnych ✓ Rozwój infrastruktury turystycznej (np. budowa tras narciarskich) i	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak budowy lub rozbudowy infrastruktury sieciowej (wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej) ✓ Brak środków finansowych na inwestycje ✓ Niewykorzystanie atutów środowiskowych i krajobrazowych miejscowości

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wyczerpanie walorów krajobrazowych jako atrakcji turystycznej ✓ Zwiększenie aktywności lokalnego samorządu (np. wspieranie przedsiębiorczości) ✓ Rewitalizacja linii kolejowej nr 97C 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego (np. obiekty sportowe, wydarzenia kulturalne) ✓ Emigracja osób w wieku produkcyjnym ✓ Brak nowych miejsc pracy ✓ Dalsza degradacja stanu technicznego linii kolejowej nr 97C
---	--

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie powyższej analizy można stwierdzić, iż Korbielów jest miejscowością bardzo atrakcyjną głównie ze względu na walory krajobrazowe, czyste środowisko, czy dobry stan dróg. Również dotychczasowe zagospodarowanie przestrzeni ogólnodostępnych należy uznać za atut. W odpowiednim wykorzystaniu atrakcyjnego środowiska naturalnego, poprzez rozbudowę bazy turystycznej (np. trasy narciarskie, szlaki piesze) oraz okołoturystycznej (np. baza noclegowa, gastronomia) widać szansę dla tego sołectwa. Szansą dla rozwoju Korbielowa jest wykorzystanie linii kolejowej Żywiec – Sucha Beskidzka i jej zintegrowanie z lokalnym systemem transportu poprzez uruchomienie regularnych dowozów busowych pomiędzy Korbielowem a Jeleśnią – Dworcem PKP. Pomocna może tu być przede wszystkim aktywność władz samorządowych, które poprzez poszukiwanie środków zewnętrznych czy pogłębioną współpracę z innymi gminami wspomogą proces zmian. Aby zmniejszyć bezrobocie i powstrzymać odpływ mieszkańców, warto zachęcać ludzi do zakładania własnych przedsiębiorstw np. w branży turystycznej. By mieszkańcy Korbielowa odbierali je jako miejsce atrakcyjne do życia należy przede wszystkim zbudować lub rozbudować sieć wodno-kanalizacyjną czy gazową. Organizacja nowych imprez kulturalnych, sportowych czy budowa nowych obiektów, gdzie można będzie spędzić czas, również podniesie atrakcyjność tej miejscowości. Czynnikiem, które mogą stanowić zagrożenie są przede wszystkim brak środków finansowych na inwestycje, a co za tym idzie zahamowanie rozbudowy infrastruktury sieciowej. Negatywnie na rozwój miejscowości wpłynie niewykorzystanie w odpowiedni sposób zasobów naturalnych (położenie, krajobraz, czyste środowisko).

9. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu oraz dokumentami strategicznymi gminy.

9.1. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Jest to najważniejszy dokument rozwojowy kraju. Określa on najistotniejsze dla Polski kierunki i zadania, które należy zrealizować do roku 2020, aby przyspieszyć rozwój kraju. W dokumencie określono 3 obszary strategiczne (sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i terytorialna), podzielone na różnego rodzaju cele służące zrównoważonej polityce rozwoju. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia na lata 2016 – 2025 jest zgodny ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 w następującym zakresie:

- 1) Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo,
  - a. Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem
    - i. I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego – poprzez realizację następujących działań: „Remont obiektu byłego dworca PKP w Jeleśni wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia z przeznaczeniem na świetlicę środowiskową”, „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”
  - b. Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela
    - i. I.3.2. Rozwój kapitału społecznego - poprzez realizację następujących działań: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczeniem na Centrum Zdrowych Innowacji”
- 2) Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka
  - a. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki
    - i. II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej - poprzez realizację następujących działań: „Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej (remonty i modernizacje tras narciarskich,

ścieżek rowerowych, powstanie basenu) i okołoturystyczne (modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej) zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej”, „Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i ochroną środowiska, montaż solarów i ogniw fotowoltaicznych, termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, wymiana źródeł ciepła zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo”.

b. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

- i. II. 4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej – poprzez realizację następujących działań: „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji”
- ii. II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego - poprzez realizację następujących działań: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji”

3) Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.

a. Cel III.1. Integracja społeczna

- i. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym - poprzez realizację następujących działań: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji”

- ii. III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych
  - poprzez realizację następujących działań: „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji”
- b. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
  - i. III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocniania potencjału obszarów wiejskich - poprzez realizację następujących działań: „Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej”, „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej”
  - ii. III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej - poprzez realizację następujących działań: „Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej”, „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej”

9.2. Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

Jest to dokument określający wizję rozwoju poszczególnych regionów kraju do 2020 roku. Wskazuje podstawowe kierunki, cele i polskiej polityki regionalnej. Zawiera także opis relacji pomiędzy władzą państwową, a samorządami wojewódzkimi i sposób koordynacji tej współpracy. GPR Gminy Jeleśnia jest zbieżny z założeniami tego dokumentu w zakresie:

- 1) Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów
  - a. 1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi.

- i. 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich - poprzez realizację następujących działań: „Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej (remonty i modernizacje tras narciarskich, ścieżek rowerowych, powstanie basenu) i okołoturystyczne (modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej) zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo”

2) Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

- a. 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe - poprzez realizację następujących działań: „Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej”, „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej”

9.3. Narodowy Program Rewitalizacji 2022

Nadrzędnym celem istnienia Narodowego Programu Rewitalizacji jest, zgodnie z jego założeniami, poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

9.4. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

Kolejnym dokumentem określającym kierunki rozwoju i jego główne cele jest Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego. To konkretne opracowanie przenosi na grunt wojewódzki założenia strategii krajowej i dostosowuje je do warunków panujących na niższym szczeblu administracyjnym. Głównym założeniem Strategii jest określenie wizji rozwoju, celów oraz głównych sposobów na ich osiągnięcie w kontekście występujących uwarunkowań województwa śląskiego w perspektywie 2020 roku.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jeleśnia jest spójny z tym dokumentem w zakresie następujących celów:

1) Obszar priorytetowy: (A) Nowoczesna- Gospodarka - *Cel strategiczny : Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność*

a. Cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy

- i. Kierunek: Tworzenie warunków dla wykorzystywania przez gospodarkę regionu potencjału osób o ograniczonej aktywności zawodowej, w tym rozwój elastycznych form zatrudnienia, praca na odległość, usuwanie barier w podejmowaniu pracy – poprzez realizację następujących działań: „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczeniem na Centrum Zdrowych Innowacji”

b. Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały

- i. Kierunek: Tworzenie i rozwój MŚP, w tym firm rzemieślniczych oraz promocja produktów lokalnych, w tym produktów tradycyjnych.
- ii. Kierunek: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.
- iii. Kierunek: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.
- iv. Kierunek: Wsparcie i promocja rozwoju podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej
- v. Kierunek: Rozwój mechanizmów wspierających wzrost zatrudnienia i inicjatyw lokalnych w tym zakresie.
- vi. Kierunek: Wsparcie sprzedaży lokalnych produktów na lokalnych rynkach
  - poprzez realizację następujących działań: „Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej (remonty i modernizacje tras narciarskich, ścieżek rowerowych, powstanie basenu) i okołoturystyczne (modernizacja bazy

noclegowej i gastronomicznej) zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo”, „Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej.”

2) Obszar priorytetowy: (B) szanse rozwojowe mieszkańców - *Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie*

a. Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców

- i. Kierunek: Realizacja długofalowych programów edukacji kulturalnej adresowanej do różnych grup odbiorców i zwiększających zainteresowanie uczestnictwem w kulturze.
- ii. Kierunek: Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kultury, sportu i rekreacji oferujących możliwości rozwoju mieszkańców oraz atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.

- poprzez realizację następujących działań: „Remont obiektu byłego dworca PKP w Jeleśni wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia z przeznaczeniem na świetlicę środowiskową”, „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”, „Restauracja i rewitalizacja oraz promocja zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy”.

b. Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców

- i. Wdrożenie działań poprawiających warunki startu życiowego i zawodowego osób młodych.
- ii. Rewitalizacja społeczna obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych.

- poprzez realizację następujących działań: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-

gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji”

3) Obszar priorytetowy: (C) Przestrzeń - *Cel strategiczny : Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni*

a. Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni

- i. Rewitalizacja terenów i obiektów, w tym poprzemysłowych i zdegradowanych na tereny/obiekty o funkcjach społeczno - gospodarczych oraz zapewnienie ich dostępności.
- ii. Tworzenie i rewitalizacja obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych.
- iii. Przywracanie pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym oraz symbolicznym w życiu społeczności lokalnych.
- iv. Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych, w tym starych dzielnic.
- v. Wsparcie działań podnoszących jakość planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym działań integracyjnych.

- poprzez realizację wszystkich działań zapisanych w Programie.

9.5. Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020

Jak czytamy we wstępie do tego dokumentu: „*Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 zawiera szeroką analizę społeczno-gospodarczą subregionu południowego, wraz z określeniem problemów, specjalizacji terytorialnych, wyzwań a także zdefiniowaniem priorytetów rozwojowych, celów i kierunków działań, przy uwzględnieniu różnego rodzaju źródeł ich finansowania.*”. GPR dla Gminy Jeleśnia wpisuje się w założenia Strategii w zakresie:

- 1) Cel strategiczny: subregion południowy regionem innowacji i nowoczesnej gospodarki.

a. Cel operacyjny: I.2 Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały.

- i. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw w obszarze turystyki aktywnej, kulturowej, agroturystyki oraz rekreacji, wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.
- ii. Wsparcie i promocja rozwoju podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej.
- iii. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego.
- iv. Wsparcie sprzedaży lokalnych produktów, w tym produktów spożywczych.
- v. Przyjazny „klimat” przedsiębiorczości (ulgi podatkowe, proste i sprawne procedury urzędowe).
  - poprzez realizację następujących działań: „Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej (remonty i modernizacje tras narciarskich, ścieżek rowerowych, powstanie basenu) i okołoturystyczne (modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej) zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo”, „Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej.”

2) Cel strategiczny: Poprawa spójności społecznej Subregionu południowego.

a. Cel operacyjny: II.1 Wzrost spójności społecznej i zmniejszenie dysproporcji w poziomie życia mieszkańców.

- i. Tworzenie centrów usług społecznościowych, realizujących m.in. usługi skierowane do grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ii. Realizacja usług wsparcia społecznego i zawodowego osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- poprzez realizację następujących działań: „Remont obiektu byłego dworca PKP w Jeleśni wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia z przeznaczeniem na świetlicę środowiskową”, „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji”

3) Cel Strategiczny: Subregion południowy regionem nowoczesnej infrastruktury zapewniającej dogodne warunki życia dla mieszkańców i wzrost gospodarczy.

a. Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.

- i. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez realizację inwestycji w sektorze wodno-ściekowym
- ii. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego
- iii. Wspieranie wdrożenia rozwiązań ograniczających zużycie zasobów środowiska i energii w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach użyteczności publicznej.

- poprzez realizację następujących działań: „Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej”, „Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i ochroną środowiska, montaż solarów i ogniw fotowoltaicznych, termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, wymiana źródeł ciepła zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo”.

b. Cel operacyjny III.5 Rewitalizacja obszarów miejskich, terenów zdegradowanych, przemysłowych i kolejowych.

- i. Przekształcenie przestrzeni publicznych i wprowadzenie nowych elementów o terapeutycznym/korygującym znaczeniu: np. placów zabaw, boisk, siłowni zewnętrznych; likwidacji barier dla niepełnosprawnych, wyrównywaniem szans grup zmarginalizowanych, przyciąganie przedsiębiorców i tworzenie miejsc pracy – poprzez realizację następujących działań: „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”, „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Budowa i remonty infrastruktury drogowej”.

9.6. Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw śląskiego i małopolskiego do roku 2020.

Strategia dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz wskazuje kierunki, typy projektów i projekty umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. GPR dla Gminy Jeleśnia wpisuje się w te założenia dzięki wpisywaniu się planowanych działań w dążenie do integrowania przestrzeni województw, zwłaszcza poprzez modernizację linii kolejowej Żywiec – Sucha Beskidzka. Cele Strategii, do których realizacji przyczyni się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia to:

- 1) Cel 2: Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych

Działanie 2.1 Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu

Działanie 2.2 Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu

Działanie 2.3 Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw

Działanie 2.4 Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi

- 2) Cel 3: Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu

Działanie 3.1 Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw

Działanie 3.2 Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym

Działanie 3.3 Kreowanie oferty inwestycyjnej

Działanie 3.4 Lobbing na rzecz makroregionu

- poprzez realizację wszystkich działań zapisanych w Programie.

9.7. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020

Dokumentem określającym wizję rozwoju na poziomie powiatowym jest w tym przypadku Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020. Jak czytamy we wstępie tego pracowania Strategia precyzuje cele i kierunki rozwoju powiatu w perspektywie piętnastoletniej. Celem tej spójnej wizji jest poprawa jakości życia na żywiecczyźnie przy uwzględnianiu walorów i zachowaniu suwerenności gmin. Gminy Program Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia wpisuje się w założenia strategii powiatowej w zakresie:

- 1) Priorytet I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie
  - a. Cel I.2 Rozwój usług turystycznych
  - b. Cel I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
- 2) Priorytet II Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców
  - a. Cel II.3 Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem
  - Cel II.4 Aktywizacja zawodowa mieszkańców
- 3) Priorytet III Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych
  - a. Cel III.1 Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych
  - b. Cel III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców

- poprzez realizację wszystkich działań zapisanych w Programie.

9.8. Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia 2015 – 2020

Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt. 2 tworzony GPR musi być zgodny z dokumentami strategicznymi danej gminy. Pierwszym takim dokumentem jest Jeleśni Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia na lata 2015 – 2020. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jeleśnia na lata 2016 – 2025 jest zbieżny tym dokumentem w zakresie:

- 1) Cel strategiczny 1. Rozwój turystyki i efektywna promocja Gminy

- a. Cel operacyjny 1.1 Rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej realizowana przez Gminę.
    - b. Cel operacyjny 1.3 Rozbudowa infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej przez podmioty prywatne
    - c. Cel operacyjny 1.4 Działania promocyjne
  - 2) Cel strategiczny 2. Poprawa stanu i dostępności do infrastruktury publicznej
    - a. Cel operacyjny 2.3 Poprawa infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej
  - 3) Cel strategiczny 3. Polepszenie stanu środowiska naturalnego oraz redukcja zagrożeń występujących na tym terenie.
    - a. Cel operacyjny 3.1 Poprawa środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do ziemi, wód i atmosfery
  - 4) Cel strategiczny 4. Rozbudowa usług publicznych wychodzących na przeciw potrzebom społecznym mieszkańców.
    - a. Cel operacyjny 4.2 Likwidacja zjawiska wykluczenia społecznego
    - b. Cel operacyjny 4.3 Redukcja bezrobocia w Gminie
  - 5) Cel strategiczny 5. Dbłość o stan dziedzictwa i kultury regionu
    - a. Cel operacyjny 5.1 Wzmocnienie potencjału kulturalnego Gminy
    - b. Cel operacyjny 5.2 Dbłość o dziedzictwo kulturalne
  - 6) Cel strategiczny 6. Rozwój gospodarczy i rolniczy oraz stymulacja przedsiębiorczości
    - a. Cel 6.1 Rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy
- poprzez realizację wszystkich działań zapisanych w Programie.

9.9. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia i Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Głównym celem dokumentów jest określenie wielokierunkowe określenie polityki rozwoju przestrzennego gminy wraz ze wskazaniem podstaw do prowadzenia polityki zagospodarowania przestrzennego, tak aby podniósł się komfort życia mieszkańców, a jednocześnie zachowane były zasady zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia wpisuje się w następujące założenia studium i planu:

- 1) 6. Kierunki i uwarunkowania zasady rozwoju funkcji gospodarczych
  - a. 6.3. Kierunki i zasady rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej

2) 7.Kierunki i wskaźniki rozwoju infrastruktury społecznej

a. 7.2. Infrastruktura usługowa

3) 8. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

a. 8.2. Zaopatrzenie w wodę.

b. 8.6. Zaopatrzenie w gaz i ciepło

W Studium określono również rodzaje inwestycji uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju gminy. Są wśród nich m.in. rozbudowa kanalizacji i wodociągu, gazyfikacja miejscowości. Jako istotne wskazano także zwiększenie infrastruktury turystycznej (np. ośrodki narciarskie, centrum rekreacyjno – sportowe) i okołoturystycznej (np. baza noclegowa, gastronomia).

Wszystkie działania zaplanowane do realizacji w ramach GPR wynikają wprost ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia i Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

9.10. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2013–2017

Ustawa o rewitalizacji wskazuje również w art. 15 ust. 1 pkt. 2, iż GPR ma być powiązany ze strategią rozwiązywania problemów społecznych danej miejscowości. Dokument ten stanowi zdiagnozowanie stanu lokalnej społeczności oraz największych problemów jakie jej dotyczą. Dzięki temu możliwe będzie określenie kierunków polityki społecznej, której realizacja wpłynie pozytywnie na jakość życia mieszkańców Jeleśni.

Gminny Program Rewitalizacji jest zbieżny z celami strategii społecznej w następującym zakresie:

1) Cel strategiczny 1.: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

a. Cel operacyjny 1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.

b. Cel operacyjny 2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego

2) Cel strategiczny 2.: Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

a. Cel operacyjny 1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.

- b. Cel operacyjny 2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
- 3) Cel strategiczny 3.: Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym
  - a. Cel operacyjny 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 4) Cel strategiczny 4.: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.
  - a. Cel operacyjny 1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
- 5) Cel strategiczny 5.: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.
  - a. Cel operacyjny 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

- poprzez realizację następujących działań: „Remont obiektu byłego dworca PKP w Jeleśni wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia z przeznaczeniem na świetlicę środowiskową”, „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia”, „Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczeniem na Centrum Zdrowych Innowacji”, „Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne)”.

10. Opis wizji i celów procesu rewitalizacji w Gminie Jeleśnia

10.1. Wizja obszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji

Realizacja ogólnych założeń rewitalizacji i celów określonych w Programie sprawi, że dotychczasowe obszary zagrożone zmienią swój charakter. Podniesie się komfort życia mieszkańców tych terenów, a sama Jeleśnia będzie postrzegana jako miejsce dobre aby się osiedlić lub odwiedzić ją w celach turystycznych. Po zakończeniu procesu rewitalizacji obszary zdegradowane będą charakteryzować się przede wszystkim dobrze rozwiniętą siecią infrastruktury technicznej. Będą istnieć miejsca, jak np. place zabaw czy obiekty sportowe, dzięki którym lokalna społeczność będzie mogła atrakcyjnie spędzić swój czas wolny. Pojawienie się takich miejsc wpłynie pozytywnie na proces integracji mieszkańców i zacieśniania więzi społecznych. Rozwinięta branża turystyczna sprawi, że na lokalnym rynku pracy zwiększą się możliwości zdobycia zatrudnienia. Wykorzystanie walorów krajobrazowych i środowiska naturalnego jako atrakcji turystycznych (np. rozwój narciarstwa,

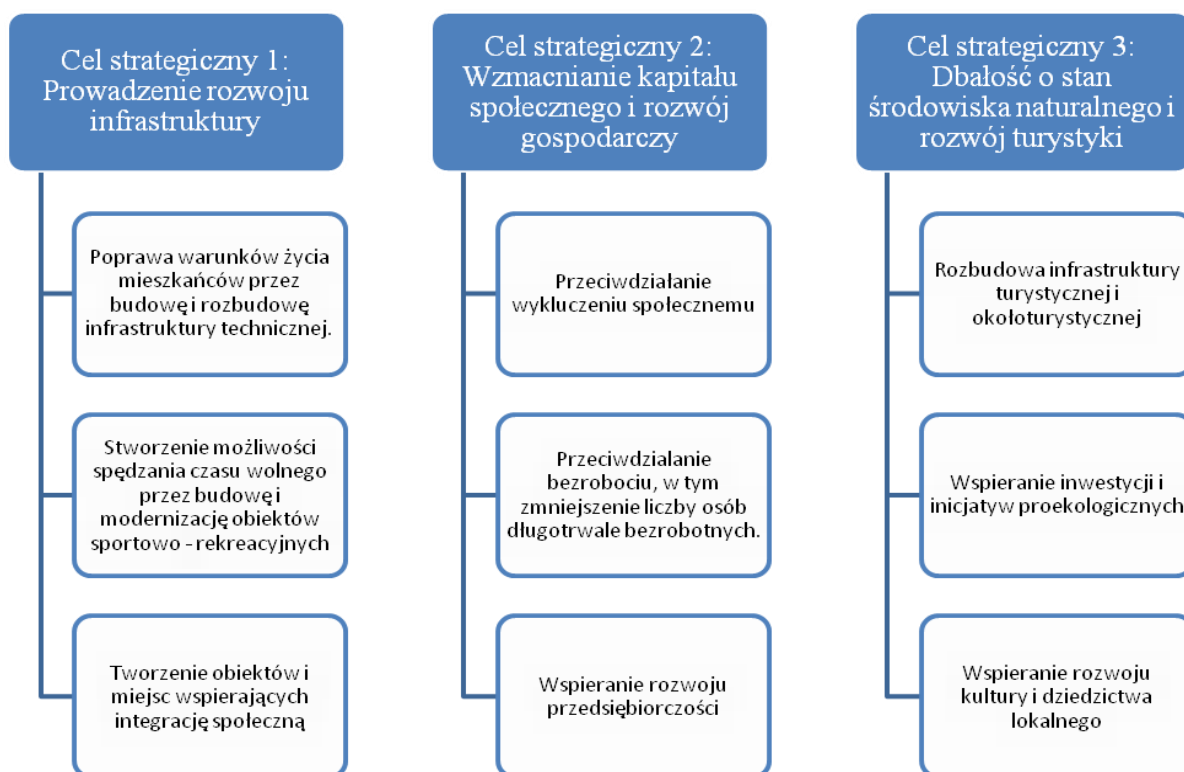
turystyki górskiej) sprawi, że gmina będzie rozpoznawana jako całoroczny ośrodek turystyczny. Bogata oferta imprez kulturalnych czy sportowych stanowić będzie nie tylko atrakcję dla lokalnej społeczności, lecz także dla turystów odwiedzających gminę. Poprawa sytuacji na obszarach zdegradowanych, a co za tym idzie w całej gminie sprawi, że zmniejszy się ilość osób (zwłaszcza młodych), które przeprowadzają się do innych miejscowości. Pozytywne efekty rewitalizacji będzie można osiągnąć przede wszystkim dzięki współpracy pomiędzy samorządem, a interesariuszami rewitalizacji (np. mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe).

10.2. Opis celów rewitalizacji

Głównym celem rewitalizacji prowadzonej na obszarach zagrożonych w gminie Jeleśnia jest poprawa ogólnego stanu obszarów zdegradowanych poprzez zniwelowanie negatywnych zjawisk, które degradację spowodowały lub ją pogłębiają.

Aby zrealizować cel główny określono cele strategiczne odnoszące się zarówno do sfery społecznej, jak i do sfery środowiskowej, gospodarczej, funkcjonalno – przestrzennej czy technicznej. Celami strategicznymi są:

Wykres 14 Cele Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Z każdym z celów strategicznych powiązane są główne kierunki działań, dzięki którym proces rewitalizacji będzie bardziej efektywny.

11. Lista podstawowych oraz dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Aby móc realizować założone cele procesu rewitalizacji należy określić przedsięwzięcia, które będą temu służyć. Co do zasady winny to być projekty realizowane przede wszystkim na wyznaczonych obszarach problemowych. Jednakże w przepisach prawa dopuszczono możliwość prowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych poza wskazanymi obszarami, jeżeli wynika to ze specyfiki działań. Oba projekty w Gminie Jeleśnia wpisane na listę przedsięwzięć podstawowych zlokalizowane są w sołectwie Jeleśnia. Wynika to przede wszystkim z ich zakresu. Rewitalizacja dworca PKP jest spowodowana m.in. złym stanem technicznym obiektu znajdującego się w centrum miejscowości oraz obniżaniem przez niego walorów estetycznych okolicy. Przekształcenie dworca w świetlicę środowiskową poprawi jego stan techniczny i wygląd, a co najważniejsze pozwoli lokalnej społeczności na korzystanie z nowego miejsca, w którym dzieci i młodzież będą mogły bezpiecznie i ciekawie spędzać czas. Ze świetlicy będą mogli korzystać mieszkańcy całej Jeleśni, a więc również osoby z terenów Mutnego i Korbielowa, gdzie koncentracja negatywnych zjawisk była największa. Drugie z przedsięwzięć, dotyczące terapii zajęciowej dla dzieci również prowadzone będzie w sołectwie Jeleśnia. Stanowi ono najważniejszą część gminy, z dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z pozostałymi sołectwami, tak więc dostęp do zajęć organizowanych w ramach projektu będzie łatwy dla szerszej grupy odbiorców. Oba przedsięwzięcia będą pozytywnie wpływać na obszary zdegradowane, ponieważ przede wszystkim poprawią jakość życia ludzi, zagospodarują czas wolny i sprawią, że mieszkańcy obszarów problemowych będą bardziej utożsamiać się z gminą jako atrakcyjnym miejscem przykładowo do osiedlenia się. Zadania znajdujące się na liście przedsięwzięć podstawowych, zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, powinny być wprowadzone do załącznika do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej (dalej: WPF). Dotyczy to jednak projektów, które służą realizacji zadań własnych gminy. Jeżeli informacje dotyczące tych przedsięwzięć są niewystarczające, aby wpisać je do WPF, Rada Gminy wprowadza je stosowną uchwałą dopiero wtedy, gdy informacje zostaną uzupełnione.

Tabela 37 Lista przedsięwzięć podstawowych

I.p	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja	Zakres przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Okres realizacji	Wskaźniki rezultatu
1.	Remont obiektu byłego dworca PKP w Jeleśni wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia z przeznaczeniem na świetlicę środowiskową	Gmina Jeleśnia	ul. Dworcowa 1, 34-340 Jeleśnia	Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni publicznej po istniejących przedsiębiorstwach państwowych (PKP) poprzez poprawę dostępności i utworzenie świetlicy środowiskowej. Prace obejmują m.in. wymianę pokrycia dachowego, docieplenie budynku, roboty remontowo – budowlane, zakup podstawowego wyposażenia, i zagospodarowanie terenu wokół obiektu. Do budynku ze względu na jego lokalizację będą mieć równy dostęp zarówno mieszkańcy Korbielowa jak i Mutne. Zrewitalizowane pomieszczenia mogą	około 618 601,55 zł; współfinansowanie ze środków EFRR w ramach Poddziałania 10.3.2 RPO WSL 2014-2020 w wysokości 85%, wraz z dopłatą wysokości 10% z budżetu państwa;	V.2018-VI.2019	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów w hektarach

				<p>służyć aktywizacji zawodowej (jako miejsce, w których można prowadzić kursy, szkolenia dla osób bezrobotnych, chcących podnieść swoje kwalifikacje). Miejsce może spełniać również funkcje integracyjną – w pomieszczeniach mogą odbywać się spotkania organizacji społecznych, kół zainteresowań itp., które obecnie nie mają możliwości rozwoju na terenie Korbielowa czy Mutne. W budynku w swoim czasie wolnym będzie się także spotykać młodzież regionu co wzmocni ich integrację, przyczyni się do powstania nieformalnych grup zainteresowań</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

2.	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia	Gmina Jeleśnia	ul. Dworcowa 1, 34-340 Jeleśnia	Realizacja usług społecznych obejmująca: terapię zajęciową, zajęcia z psychologiem (w zależności od potrzeb), wskazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu poprzez propagowanie np. sportu. Zakup niezbędnego wyposażenia np. meble, maty, sprzęt audiowizualny, materiały i gry edukacyjne, materiały biurowe itp. Planowane zajęcia będą skierowane przede wszystkim do młodzieży z rejonu miejscowości Mutne i Korbielów, która jest w grupie ryzyka związanym z wykluczeniem społecznym. Będzie to w szczególności młodzież żyjąca w ubóstwie, borykająca się z problemami	Około 593 800,00 zł; współfinansowanie ze środków EFS w ramach Poddziałania 9.2.2 RPO WSL 2014-2020 w wysokości 93%	VI.2019	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu
----	---	----------------	---------------------------------	---	---	---------	--

				przemocy w rodzinie czy alkoholizmu, jak również sięgająca po narkotyki czy alkohol.			
3.	Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczeniem na Centrum Zdrowych Innowacji	Solaris International Sp. z o.o.	ul. Kielbasów 24 34-340 Jeleśnia	Projekt rewitalizacji nieruchomości po byłym ośrodku wypoczynkowym „Lusia” w Jeleśni ma na celu udostępnienie go mieszkańcom jako miejsca pracy, rehabilitacji, poprawy stanu zdrowia i aktywnego	około 3 980 000,00 zł; współfinansowanie ze środków EFRR w ramach Poddziałania 10.3.3 lub 10.3.5 RPO WSL 2014-2020 w wysokości 85%;	2017 – 2019	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów w hektarach; Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie;

				<p>wypoczynku. Jego rewitalizacja ma przyczynić się w szczególności do stworzenia nowych miejsc pracy, zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości usług społecznych</p> <p>Realizacja projektu wzmocni kapitał społeczny i rozwój gospodarczy poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.</p> <p>Projekt doprowadzi także do rozwoju</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>infrastruktury technicznej, prozdrowotnej i rekreacyjnej oraz zmniejszy zagrożenia środowiskowe poprzez odnowę niszczącego obiektu. Techniczna realizacja projektu będzie polegać na remoncie, przebudowie i wyposażeniu zdegradowanej nieruchomości.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jeleśnia

Oprócz tzw. podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w Gminnych Programach Rewitalizacji można wskazać listę przedsięwzięć dodatkowych, których zrealizowanie wspomogą proces odnowy obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, a także wpłyną pozytywnie na rozwój całej gminy. W przypadku obszarów zlokalizowanych na terenie Gminy Jeleśnia można wskazać następujące przedsięwzięcia:

1. Budowa i rozbudowa istniejącej siecią gazowej i wodno – kanalizacyjnej.
2. Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego (np. place zabaw, tereny rekreacyjne).
3. Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej (remonty i modernizacje tras narciarskich, ścieżek rowerowych, powstanie basenu) i okolicy turystycznej (modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej) zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo.
4. Budowa i remonty infrastruktury drogowej.
5. Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i ochroną środowiska, montaż solarów i ogniw fotowoltaicznych, termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, wymiana źródeł ciepła zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo.
6. Restauracja i rewitalizacja oraz promocja zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy.

Planowane działania nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów chronionych oraz funkcjonowanie korytarzy ekologicznych (np. wycinka znacznej powierzchni lasu, zwiększenie penetracji przez ludzi obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, powstawanie barier liniowych i powierzchniowych, nasilenie się hałasu, wprowadzenie sztucznego oświetlenia w obszarach dotychczas niezainwestowanych, przekształcanie dolin cieków wodnych pełniących rolę korytarzy ekologicznych, zmniejszenie różnorodności biologicznej). Wszystkie inwestycje będą konsultowane z RDOŚ w Katowicach.

Planowane działania będą realizowane zgodnie z podstawowymi celami ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego i zabytków na terenie Gminy Jeleśnia są:

- Zachowanie i wyeksponowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego decydujących o tożsamości kulturowej gminy.
- Kształtowanie atrakcyjnego oblicza gminy, a szczególnie jej przestrzeni publicznych.
- Zachowanie krajobrazu otwartego obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych.

Zachowanie i ekspozycja wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego polegać będzie na:

- zachowaniu i rewaloryzacji zespołów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w ewidencji zabytków, ze zwróceniem szczególnej uwagi na tradycyjną zabudowę drewnianą z uwagi na jej zły stan techniczny i wyburzenia powodowane realizacjami nowych obiektów;
- pozyskiwaniu inwestorów zainteresowanych odnową, zagospodarowaniem i wykorzystaniem obiektów zabytkowych na cele usługowe, turystyczne itp.;
- promocji zasobów dziedzictwa kulturowego (również stanowiących o atrakcyjności turystycznej gminy) poprzez informację o zabytkach, oznaczenie obiektów i wyznaczenie tras turystycznych wiodących przez zachowa fragmenty tradycyjnej zabudowy;
- propagowaniu wśród mieszkańców gminy wartości zasobów dziedzictwa kulturowego gminy, jej wyglądu i atrakcyjności;
- zachowaniu historycznych układów przestrzennych oraz dalszego ich rozwoju na zasadzie kontynuacji, wymiany i uzupełnienia istniejącej zabudowy;
- ochronie udokumentowanych stanowisk archeologicznych.

Kształtowanie krajobrazu kulturowego wiąże się z:

- ustaleniem zasad kształtowania formy współczesnej zabudowy jednorodzinnej oraz przy przebudowie obiektów istniejących, zgodnie z tradycją (m.in. dachy dwuspadowe lub wielospadowe o nachyleniu głównych połaci 30°- 45°, wyodrębniony szczyt, rzut prostokątny, tradycyjna kolorystyka);
- dążeniem do poprawy wyglądu i ujednolicenia wnętrza, zwłaszcza na terenach mieszkaniowych, poprzez zwrócenie uwagi na ogrodzenia, zieleń, małą architekturę oraz poprawę form obiektów;
- niedopuszczeniem do rozpraszania zabudowy, jej żywiołowego rozwoju;
- podniesieniem atrakcyjności centrów usługowych (przestrzeni publicznych) - ze względu na ważną rolę w percepcji gminy;

- zachowaniem istniejących zadrzewień i założeń zielonych, obudowy cieków wodnych oraz
- rozłogu pól.

Zachowanie i ekspozycja krajobrazu otwartego wymaga:

- przeciwdziałania degradacji krajobrazu naturalnego, stanowiącego główny zasób gminy, poprzez zakaz zabudowy: terenów eksponowanych krajobrazowo, zespołów charakterystycznych dla gospodarki pasterskiej Beskidu Żywieckiego z zachowaną znaczną ilością szałasów lub letnich zagród oraz dróg, ciągów i punktów widokowych;
- niedopuszczenia do dewastacji krajobrazu przez budowę elementów infrastruktury technicznej i turystycznej, zwłaszcza w terenach o wysokich walorach;
- bezwzględnego przestrzegania zasad zapisanych w rozporządzeniach o powołaniu szczególnych form ochrony przyrody.

12. Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Zgodnie z zapisami ustawowymi proces rewitalizacji jest procesem kompleksowego wyprowadzania obszarów zdegradowanych z sytuacji kryzysowej poprzez szereg powiązanych ze sobą działań i dzięki angażowaniu interesariuszy z różnych grup. Kwestia kompleksowości działań nie oznacza jednak realizowania w tym samym czasie i na tym samym obszarze dużej liczby projektów przy udziale wielu różnych interesariuszy. Jest to bardziej rozłożone w pewnej perspektywie czasowej prowadzenie różnego typu działań, które docelowo dadzą pozytywny efekt. Kompleksowość działań bywa określana jako komplementarność, która może zachodzić na różnych poziomach. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 opracowane przez Ministerstwo Rozwoju określają 5 płaszczyzn komplementarności. Są to:

- 1) **Komplementarność przestrzenna** - konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności

przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

W przypadku gminy Jeleśnia komplementarność przestrzenna zachodzić będzie poprzez:

- Prowadzenie inwestycji związanych z budową lub rozbudową infrastruktury sieciowej (wodociąg, gazociąg, kanalizacja). Tego typu inwestycje ze względu na ich charakter prowadzone są na większym obszarze, dlatego też efekt ich oddziaływania jest szeroki. Zwiększenie dostępu do tego typu infrastruktury jest również związane z poprawą warunków życia ludzi oraz wzrostem atrakcyjności miejscowości. Można więc stwierdzić, że realizacja inwestycji liniowych wpłynie pozytywnie nie tylko na sferę przestrzenno – funkcjonalną, lecz także na społeczną.
- Realizację przedsięwzięć zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji, ale mających na niego pozytywny wpływ. Gmina oprócz działań skupionych na obszarach zdegradowanych i rewitalizacji prowadzi także inwestycje w innych częściach miejscowości. Dzięki temu podnoszenie poziomu życia czy poprawianie jakości przestrzeni publicznej będzie równomierne na terenie całej gminy. Niektóre z działań z uwagi na swój charakter (np. remonty dróg, budynków, projekty społeczne) muszą być realizowane w określonych lokalizacjach, niejednokrotnie poza obszarami rewitalizacji. Będą one jednak tak realizowane, aby pozytywnie wpływać także na obszary rewitalizacji i ich mieszkańców.
- Dążenie do wyrównania poziomu życia i jakości przestrzeni publicznej na terenie gminy. Gmina jest elementem spajającym poszczególne sołectwa. Aby pozytywnie odbierać ją jako całość konieczne jest poprawienie zagospodarowania przestrzeni ogólnodostępnej (np. nowe obiekty sportowo-rekreacyjne) oraz aktywizacja mieszkańców obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. Dzięki temu zmniejszą się różnice pomiędzy sołectwami gminy Jeleśnia.

- 2) **Komplementarność problemowa**- Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Ma to przeciwdziałać fragmentacji działań (np.tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

W przypadku gminy Jeleśnia komplementarność problemowa zachodzić będzie poprzez:

- Zaangażowaniu w proces opracowywania i realizacji programu rewitalizacji interesariuszy (np. przez konsultacje społeczne, Komitet Rewitalizacji) i powiązanie ich w ten sposób z instytucjami (np. gminą).
- Ujęcie w określonych celach rewitalizacji gminy Jeleśnia takich kwestii, jak przeciwdziałanie wykluczeniu, ożywienie lokalnej przedsiębiorczości, poprawa stanu infrastruktury czy rozwój turystyki.
- Ujmowanie na liście przedsięwzięć takich działań, które mogą się wzajemnie uzupełniać (np. remonty budynków mogą przyczynić się do stworzenia miejsc do realizacji działań dla lokalnej społeczności).

- 3) **Komplementarność proceduralno-instytucjonalna** oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

W przypadku gminy Jeleśnia komplementarność proceduralno - instytucjonalna zachodzić będzie poprzez:

- Stworzenie Komitetu Rewitalizacji, w skład którego, oprócz przedstawicieli interesariuszy, wejdą przedstawiciele gminy i gminnych jednostek organizacyjnych.
  - Dokonywanie ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji w sposób określony w programie, przez Wójta Gminy Jeleśnia i przedkładanie sprawozdań do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji.
- 4) **Komplementarność międzyokresowa** - W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020. W oparciu o dokonaną analizę możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.

W przypadku gminy Jeleśnia komplementarność międzyokresowa zachodzić będzie poprzez:

- Poszukiwanie możliwości pozyskania środków w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 i realizacja przedsięwzięć, które będą mogły uzupełnić lub rozszerzyć zadania realizowane w ramach środków unijnych w perspektywie 2007 – 2013.
- 5) **Komplementarność źródeł finansowania**, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego

dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

W przypadku gminy Jeleśnia komplementarność źródeł finansowania zachodzić będzie poprzez:

- Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w oparciu o źródła krajowe i/lub środki pochodzące z Unii Europejskiej. W szczególności, na przedsięwzięcia wykorzystywane będą środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz środki pozostające w dyspozycji Lokalnej Grupy Działania Żywiecki Raj.
- Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków budżetowych gminy i/lub ze środków prywatnych.

13. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia.

Przedsięwzięcia znajdujące się w Gminnym Programie Rewitalizacji oraz inne zadania zmierzające do ograniczania zjawisk negatywnych na terenie Gminy Jeleśnia mogą pochodzić z różnych źródeł.

Wyróżnić możemy trzy grupy środków:

- 1) Środki publiczne krajowe:
  - a. Programy i fundusze rządowe;
  - b. Programy i fundusze szczebla wojewódzkiego;
  - c. Budżet Gminy Jeleśnia – środki własne samorządu
- 2) Środki publiczne zagraniczne
  - a. Fundusze europejskie;
  - b. Inne instrumenty finansowe pochodzenia zagranicznego.
- 3) Środki prywatne:

- a. Instrumenty rynku finansowego;
- b. Środki finansowe inwestorów prywatnych;
- c. Środki finansowe mieszkańców Gminy;
- d. Środki finansowe organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

Tabela 38Szacunkowe ramy finansowe GPR

l.p.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Źródło finansowania
1.	Remont obiektu byłego dworca PKP w Jeleśni wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia z przeznaczeniem na świetlicę środowiskową	około 618 601,55 zł	85% - Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020, 10% - budżet państwa; 5% - środki własne
2.	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia	około 593 800,00 zł	93 % - Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020; 7% - wkład własny
3.	Promowanie włączenia społecznego i aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizowanego Gminy Jeleśnia poprzez rewitalizację byłego ośrodka wypoczynkowego „Lusia” w Jeleśni z przeznaczenie na Centrum Zdrowych Innowacji	około 3 980 000,00 zł	85% - Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020; 15% - środki własne
4.	Budowa i rozbudowa istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej	Około 3 200 000,00 zł	63,63% - PROW 2014- 2020; 37,36% – środki własne
5.	Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc do spędzania czasu wolnego	Około 100 000,00 zł	63,63% - PROW 2014- 2020; 37,36% – środki

	(np. place zabaw, tereny rekreacyjne).		własne
6.	Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej (remonty i modernizacje tras narciarskich, ścieżek rowerowych, powstanie basenu) i okołoturystyczne (modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej)zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo.	Około 1 000 000,00 zł	50% - PROW 2014-2020; 50% – środki własne
7.	Budowa i remonty infrastruktury drogowej.	Około 1 000 000,00 zł	50% - PRPiGID (budżet państwa); 50% - środki własne
8.	Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i ochroną środowiska, montaż solarów i ogniw fotowoltaicznych,termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, wymiana źródeł ciepła zgodnie z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem obszarów cennych przyrodniczo.	Około 800 000,00 zł	50% - WFOŚiGW (budżet państwa); 50% - środki własne
9.	Restauracja i rewitalizacja oraz promocja zabytków zlokalizowanych	1 000 000,00 zł	50% - MKiDN (budżet państwa);

	na terenie Gminy		50% - środki własne
--	------------------	--	---------------------

Źródło: opracowanie własne

Szacunkowe ramy finansowe GPR mogą ulec zmianie, ponieważ sam Program jest dokumentem realizowanym w dłuższej perspektywie czasu. Pojawienie się nowych przedsięwzięć do realizacji spowoduje konieczność rozszerzenia listy. Modyfikacje mogą się pojawić również w obszarze źródeł finansowania (np. wprowadzenie nazw konkretnych programów operacyjnych, pojawienie się nowych dysponentów środków finansowych) oraz samych szacunkowych wartości przedsięwzięć (np. zmniejszenie bądź rozszerzenie zakresu przedsięwzięcia).

14. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja realizacji Programu

Ustawa z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji nakreśla schemat prac nad programem rewitalizacji. Analizując kolejne artykuły ustawy można wyróżnić:

1. Przygotowanie do rozpoczęcia prac;
2. Stworzenie projektu Programu poprzedzone przyjęciem przez Radę Gminy Jeleśnia uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji;
3. Konsultacje społeczne opracowanego projektu Programu;
4. Procedura opiniowania projektu przez instytucje wskazane w ustawie;
5. Wprowadzanie do projektu ewentualnych zmian jakie pojawiły się w trakcie konsultacji społecznych lub procesu opiniowania;
6. Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji;
7. Realizacja założeń i przedsięwzięć Programu.

14.1. Zarządzanie realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji prowadzenie całości procesów rewitalizacyjnych stanowi zadanie własne gmin. Należy więc przyjąć, iż nadzór nad realizacją założeń Programu Rewitalizacji sprawował będzie Wójt Gminy Jeleśnia. Organem koordynującym wdrażanie Programu z ramienia Wójta będzie Grupa Robocza ds. Rewitalizacji, w skład której wchodzić będą:

- Przedstawiciel/e Referatu Finansów;
- Przedstawiciel/e Referatu Podatków i Opłat Lokalnych;
- Przedstawiciel/e Referatu Planowania Przestrzennego, Środowiska i Spraw Komunalnych;
- Przedstawiciel/e Referatu Inwestycji i Funduszy Europejskich;
- Przedstawiciel/e Referatu Obsługi Placówek Oświatowych
- Przedstawiciel/e Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Wymienione powyżej Referaty i jednostki organizacyjne stanowić będą trzon Grupy Roboczej. Na spotkania Grupy zapraszani mogą być także inni pracownicy Urzędu Gminy Jeleśnia oraz przedstawiciele gminnych jednostek organizacyjnych, jeżeli ich obecność będzie konieczna.

Do zadań Grupy Roboczej ds. Rewitalizacji należeć będą m.in.:

- propagowanie założeń GPR wśród mieszkańców gminy;
- gromadzenie propozycji aktualizacji zapisów GPR;
- gromadzenie propozycji przedsięwzięć, które mają znaleźć się w GPR;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych, jeżeli pojawi się konieczność ich zorganizowania;
- poszukiwanie możliwości współfinansowania ze środków zewnętrznych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR;
- monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć oraz sytuacji na obszarach rewitalizacji;
- sporządzanie okresowych sprawozdań z realizacji GPR;
- zorganizowanie ewaluacji GPR.

Ustawa o rewitalizacji przewiduje powołanie do życia tzw. Komitetu Rewitalizacji. Zgodnie z zapisami ustawowymi Komitet to organ opiniodawczo – doradczy Wójta, a zarazem forum dyskusji między gminą, a interesariuszami rewitalizacji. W przypadku Gminy Jeleśnia przewiduje się podjęcie uchwały Rady Gminy Jeleśnia powołującej Komitet do życia w terminie do 3 miesięcy od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Uchwała dotycząca Komitetu określi m.in. sposób powoływania jego członków, zasady działania, sposób zajmowania stanowiska.

Do zadań Komitetu Rewitalizacji należeć będzie m.in.:

- opiniowanie ocen realizacji GPR przygotowanych przez organ koordynujący z ramienia Wójta – Grupę Roboczą ds. Rewitalizacji;
- opiniowanie ewaluacji ex-post dla GPR;
- gromadzenie przedsięwzięć, które mogą zostać dodane do GPR i przekazywanie ich Grupie Roboczej;
- pełnienie funkcji forum dyskusji na temat procesu rewitalizacji, zmian w treści GPR itp.;
- inicjowanie partnerstw pomiędzy różnymi podmiotami, dzięki którym usprawni się przebieg realizacji procesu rewitalizacji;
- zgłaszanie problemów natury społecznej, technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej, gospodarczej lub środowiskowej, które pojawiają się na obszarach rewitalizacji lub w innych częściach gminy.

14.2. Monitoring

Sprawozdania z realizacji GPR będą przygotowywane przez Grupę Roboczą ds. Rewitalizacji raz na 3 lata. Najważniejszym elementem takiego sprawozdania będzie informacja o przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, które zostały zrealizowane (ze wskazaniem ich nazwy, podmiotu odpowiedzialnego, zakresu, kosztu, źródeł finansowania i poziomu realizacji wskaźników), a także określenie przedsięwzięć, które nie zostały zrealizowane (ze wskazaniem ich nazwy, podmiotu odpowiedzialnego, zakresu, kosztu, źródeł finansowania, powodów, które nie pozwoliły na wykonanie przedsięwzięcia). Oprócz tego w sprawozdaniu ujęta zostanie analiza wskaźników branych pod uwagę w diagnozie (jaki jest ich stan w porównaniu do stanu z diagnozy). Przygotowane sprawozdanie zostanie niezwłocznie przedłożone Wójtowi. W terminie 14 dni od dnia otrzymania sprawozdania Wójt Gminy Jeleśnia zwołuje posiedzenie Komitetu Rewitalizacji, celem zaopiniowania sprawozdania. Będzie ono oprócz tego podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jeleśnia i na jej stronie internetowej. Samo sprawozdanie jest prezentowane na najbliższej, po uzyskaniu opinii Komitetu, sesji Rady Gminy. Jeżeli z przygotowanego sprawozdania wynikać będzie, iż założenia GPR są nadal aktualne Wójt nie podejmuje dalszych czynności, a realizacja Programu jest kontynuowana.

W przypadku stwierdzenia, iż konieczne jest wprowadzenie zmian do GPR, Wójt występuje do Rady Gminy ze stosownym wnioskiem. Wraz z wnioskiem przekazuje Radzie opinię na temat sprawozdania przygotowaną przez Komitet Rewitalizacji. Zmiany Programu następują w takim samym trybie, w którym jest on uchwalany. Możliwe jest odstąpienie od przeprowadzenia konsultacji społecznych oraz uzyskiwania opinii organów określonych w ustawie (np. zarząd powiatu, Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny itp.), jeżeli zmiany nie dotyczą modyfikacji listy przedsięwzięć podstawowych lub przyjęcia uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji.

Jeżeli ze sprawozdania wynikać będzie, iż zostały osiągnięte cele rewitalizacji, Rada Gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek Wójta uchyla w całości lub w części uchwałę w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

14.3. Zgłaszanie zadań

Wszyscy Interesariusze rewitalizacji wskazani w ustawie, a także instytucje lub podmioty planujące działania na obszarze rewitalizacji, mogą zgłaszać swoje propozycje zadań do Gminnego Programu Rewitalizacji. Będzie to możliwe raz w roku. Zgłoszenie powinno zawierać: nazwę projektu, zakres, podmiot odpowiedzialny za realizację, koszt wraz z podstawą wyliczenia, źródła finansowania, planowane do osiągnięcia wskaźniki i termin realizacji. Musi być ono podpisane przez osobę uprawnioną do reprezentowania zgłaszającego, a w przypadku zgłaszania przedsięwzięcia przez mieszkańców, należy dołączyć listę z podpisami minimum 20 osób.

Proces zgłaszania projektów wyglądać będzie następująco:

- przekazanie zgłoszenia zawierającego wszystkie wymagane dane Grupie Roboczej ds. Rewitalizacji do dnia 25 lipca danego roku.
- Grupa Robocza zbiera się w ciągu 7 dni od upływu terminu przewidzianego na zgłaszanie zadań, aby przeanalizować złożone propozycje, wskazać przedsięwzięcia, które zamierza realizować gmina lub jej jednostki organizacyjne, zaopiniować wszystkie złożone propozycje;
- gdy w danym roku, w wyznaczonym terminie nie pojawią się żadne propozycje przedsięwzięć Grupa Robocza stwierdza ten fakt protokolarnie;

- zebrane i zaopiniowane przedsięwzięcia są przekazywane przez Grupę Roboczą Komitetowi Rewitalizacji, którego posiedzenie zostanie zwołane przez Wójta Gminy w terminie siedmiu dni od dnia przekazania listy przedsięwzięć;
- jeżeli w wyniku procesu oceny i opiniowania przedsięwzięć konieczna będzie zmiana listy przedsięwzięć podstawowych, Grupa ds. Rewitalizacji organizuje konsultacje społeczne zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji.
- jeżeli pojawiła się konieczność dopisania do listy przedsięwzięć podstawowych, projektów, które służą realizacji zadań własnych gminy, Rada Gminy Jeleśnia dokonuje wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie WPF (o ile dostępne są wszystkie niezbędne do takiej czynności informacje).

14.4. Zgłaszanie zmian

Podobnie jak w przypadku zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, do zgłaszania ewentualnych zmian przebiegu obszarów rewitalizacji lub danych diagnostycznych, uprawnieni są wszyscy Interesariusze oraz podmioty lub instytucje planujące działania na obszarze rewitalizacji. Zgłoszenie zmian będzie możliwe raz do roku. Powinno ono zawierać określenie charakteru zmiany wraz z jej uzasadnieniem. Musi być ono podpisane przez osobę uprawnioną do reprezentacji zgłaszającego, a w przypadku zgłaszania zmian przez mieszkańców, należy dołączyć listę z podpisami minimum 20 osób.

Procedura zgłaszania zmian wyglądać będzie następująco:

- przekazanie zgłoszenia zawierającego wszystkie wymagane dane Grupie Roboczej ds. Rewitalizacji do dnia 25 lipca danego roku.
- Grupa Robocza zbiera się w ciągu 7 dni od upływu terminu przewidzianego na zgłaszanie zmian, aby przeanalizować złożone propozycje i je zaopiniować;
- gdy w danym roku, w wyznaczonym terminie nie pojawią się żadne propozycje zmian Grupa Robocza stwierdza ten fakt protokolarnie;
- zebrane i zaopiniowane zmiany są przekazywane przez Grupę Roboczą Komitetowi Rewitalizacji, którego posiedzenie zostanie zwołane przez Wójta Gminy w terminie siedmiu dni od dnia przekazania listy zmian;
- jeżeli w wyniku procesu oceny i opiniowania zmian konieczna będzie zmiana przebiegu obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji lub któregoś z elementów GPR, Grupa ds. Rewitalizacji organizuje konsultacje społeczne zgodnie z wymogami

ustawy o rewitalizacji. Ciąg dalszy wprowadzania zmian następuje zgodnie ze ścieżką przewidzianą w ustawie.

14.5. Ewaluacja

W przypadku Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jeleśnia przyjmuje się ewaluację ex-post tzn. po zakończeniu realizacji przedmiotowego programu. Najważniejszym elementem ewaluacji będzie zestawienie wniosków z okresowych sprawozdań z realizacji GPR (sporządzonych w latach obowiązywania dokumentu), powtórny analizę problemów, które zadecydowały o wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, powtórny analizę problemów, które stwierdzono na wyznaczonych obszarach. Dzięki temu możliwe będzie określenie efektów, jakie dała realizacja założeń GPR. Za zorganizowanie badania ex-post odpowiedzialna będzie Grupa Robocza ds. Rewitalizacji. Sprawozdanie z ewaluacji zostanie przekazane przez Grupę Roboczą Komitetowi Rewitalizacji oraz Radzie Gminy Jeleśnia do zaopiniowania, a także podane do publicznej wiadomości przez zamieszczenie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

W ramach ewaluacji rezultaty wdrażania programu (osiągnięcia programu) będą monitorowane za pomocą następującego zestawów wskaźników, których wartość będzie wyliczana na podstawie zbieranych w tym celu i aktualnych danych dla obszarów rewitalizacji:

- powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (jednostka miary – hektar);
- liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (jednostka miary - sztuka)
- liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (jednostka miary – sztuka);
- przedsiębiorczość na obszarze rewitalizowanym (jednostka miary – ilość podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizowanego);
- wskaźniki dotyczące poziomu ubóstwa (np. ilość osób uzyskujących pomoc społeczną z tego powodu / 1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji);

Realizacja ww. wskaźników przyczyni się do osiągnięcia celów programu.

15. Określenie zmian w uchwałach Rady Gminy Jeleśnia

15.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji daje samorządom możliwość ustanowienia na obszarze rewitalizacji tzw. Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Jest ona wyznaczana wtedy, gdy gmina chce dodatkowo zagwarantować sprawną realizację założeń GPR.

Na terenie Gminy Jeleśnia na dzień przyjęcia uchwały o Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje się ustalania Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Jednakże, zgodnie z art. 25 ustawy o rewitalizacji Gmina zastrzega sobie możliwość jej stworzenia, jeżeli zajdzie taka potrzeba.

15.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia na lata 2016 – 2025 nie powodują konieczności wprowadzania zmian w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia, jednakże Gmina Jeleśnia zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian w studium w przypadku zmian lub/ oraz aktualizacji zapisów GPR.

15.3. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jeleśnia.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jeleśnia na lata 2016 – 2025 nie powodują konieczności wprowadzania zmian w obowiązującym Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia, jednakże Gmina Jeleśnia zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian w planie w przypadku zmian lub/ oraz aktualizacji zapisów GPR.

Spis wykresów:

Wykres 1 Struktura ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Jeleśnia w roku 2014.....	6
Wykres 2 Migracje w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014.....	8
Wykres 3 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014	13
Wykres 4 Rodzaje przestępstw na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014.....	21
Wykres 5 Podmioty nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane z rejestru REGON na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014.....	28
Wykres 6 % przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarze poszczególnych miejscowości Gminy Jeleśnia w roku 2014	29
Wykres 7 Pustostany w Gminie Jeleśnia w roku 2014.....	50
Wykres 8 Ocena jakości życia w miejscowości Mutne.....	93
Wykres 9 Opinia na temat najczęstszych problemów w miejscowości Mutne.....	98
Wykres 10 Ocena działań priorytetowych w miejscowości Mutne.....	100
Wykres 11 Ocena jakości życia w miejscowości Korbielów	104
Pytanie nr 5: Czy Pana(i) zdaniem poniższe problemy dotyczą miejscowości Korbielów? Wykres 12 Ocena najczęstszych problemów w miejscowości Korbielów	109
Wykres 13 Ocena przedsięwzięć priorytetowych w miejscowości Korbielów.....	111
Wykres 14 Cele Gminnego Programu Rewitalizacji.....	129

Spis tabel:

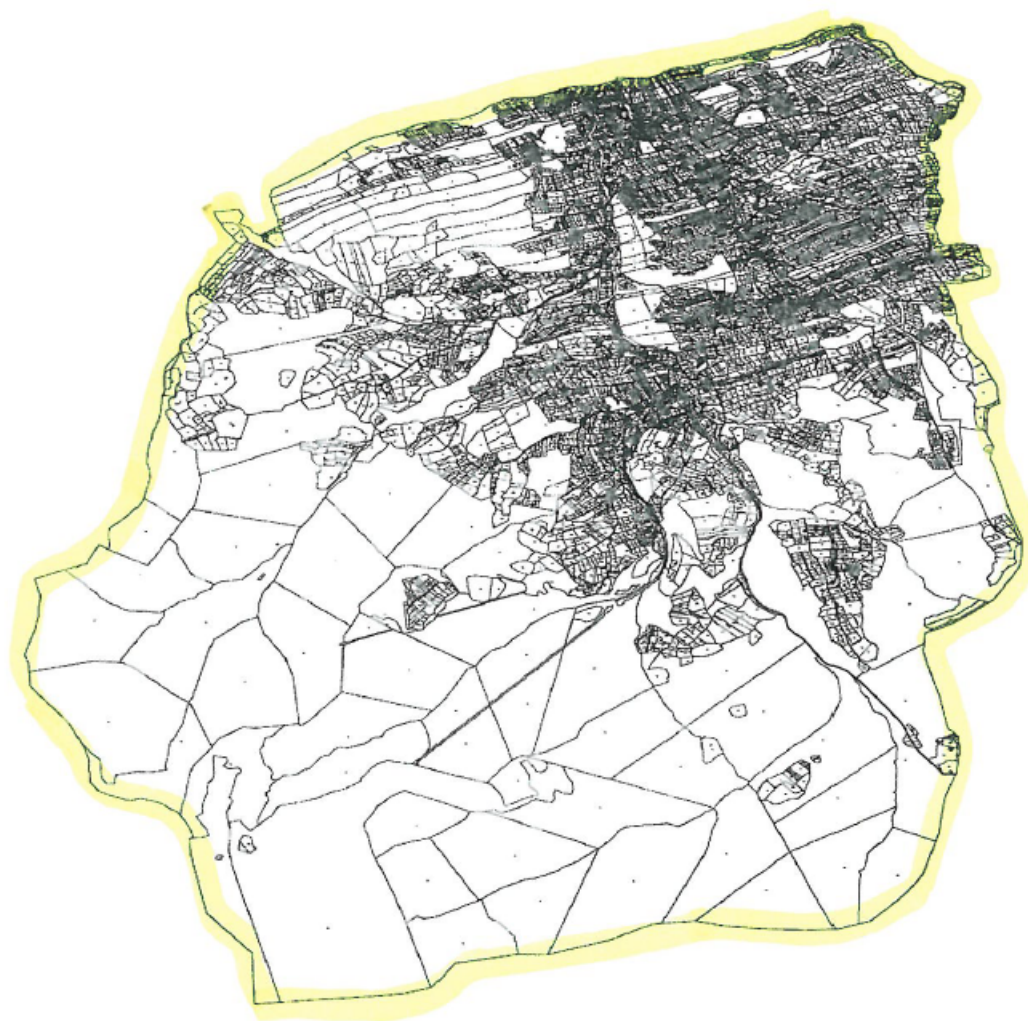
Tabela 1 Liczba ludności (kobiety, mężczyźni, ogółem) w miejscowościach Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014.....	5
Tabela 2 Zmiana liczby ludności w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014.....	5
Tabela 3 Udział ludności według ekonomicznych grup w latach 2011-2014.....	7
Tabela 4 Liczba urodzeń w Gminie Jeleśnia w latach 2012-2014.....	7
Tabela 5 Liczba zgonów w Gminie Jeleśnia w latach 2012-2014.....	8
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych w sołectwach Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014.....	10
Tabela 7 Liczba kobiet bezrobotnych w sołectwach Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014.....	10
Tabela 8 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2011.....	11
Tabela 9 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2012.....	11
Tabela 10 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2013.....	12
Tabela 11 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2014.....	12
Tabela 12 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2011 ...	14
Tabela 13 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2012 ...	15
Tabela 14 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2013 ...	15
Tabela 15 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Jeleśnia w roku 2014 ...	16
Tabela 16 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Jeleśnia w latach 2011-2014 w podziale na miejscowości.....	17
Tabela 17 Wypadki drogowe i kolizje w Gminie Jeleśnia w latach 2011–2014.....	19
Tabela 18 Przestępstwa ogółem na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014.....	20
Tabela 19 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2011.....	22
Tabela 20 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2012.....	22
Tabela 21 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2013.....	23
Tabela 22 Przestępstwa ze względu na rodzaj na terenie Gminy Jeleśnia w roku 2014.....	23
Tabela 23 Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie.....	24
Tabela 24 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2014 w poszczególnych miejscowościach Gminy.....	25
Tabela 25 Baza noclegowa Gminy Jeleśnia.....	27
Tabela 26 Ilość wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych na terenie Gminy Jeleśnia (stan na rok 2013).....	34
Tabela 27 Dzikie wysypiska na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011-2015.....	38
Tabela 28 Drogi na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011–2014.....	40
Tabela 29 Liczba dzieci w przedszkolach na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015.....	44
Tabela 30 Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015.....	45
Tabela 31 Mieszkalnictwo w Gminie Jeleśnia w roku 2014.....	49
Tabela 32 Powierzchnia i liczba mieszkańców obszarów o największym natężeniu negatywnych zjawisk.....	58
Tabela 33 Ocena jakości życia w miejscowości Mutne w podziale na obszary tematyczne.....	94
Tabela 34 Analiza SWOT dla miejscowości Mutne.....	102
Tabela 35 Ocena jakości życia w miejscowości Korbielów w podziale na obszary.....	105
Tabela 36 Analiza SWOT dla miejscowości Korbielów.....	113
Tabela 37 Lista przedsięwzięć podstawowych.....	131
Tabela 38 Szacunkowe ramy finansowe GPR.....	144

Mapa obszaru zdegradowanego i rewitalizacji na terenie wiejskim Gminy Jeleśnia
Skala 1:5000

Sołectwo Korbielów

LEGENDA

 Obszar zdegradowany i rewitalizacji

Sołectwo Krzyżówki

LEGENDA

 Obszar zdegradowany

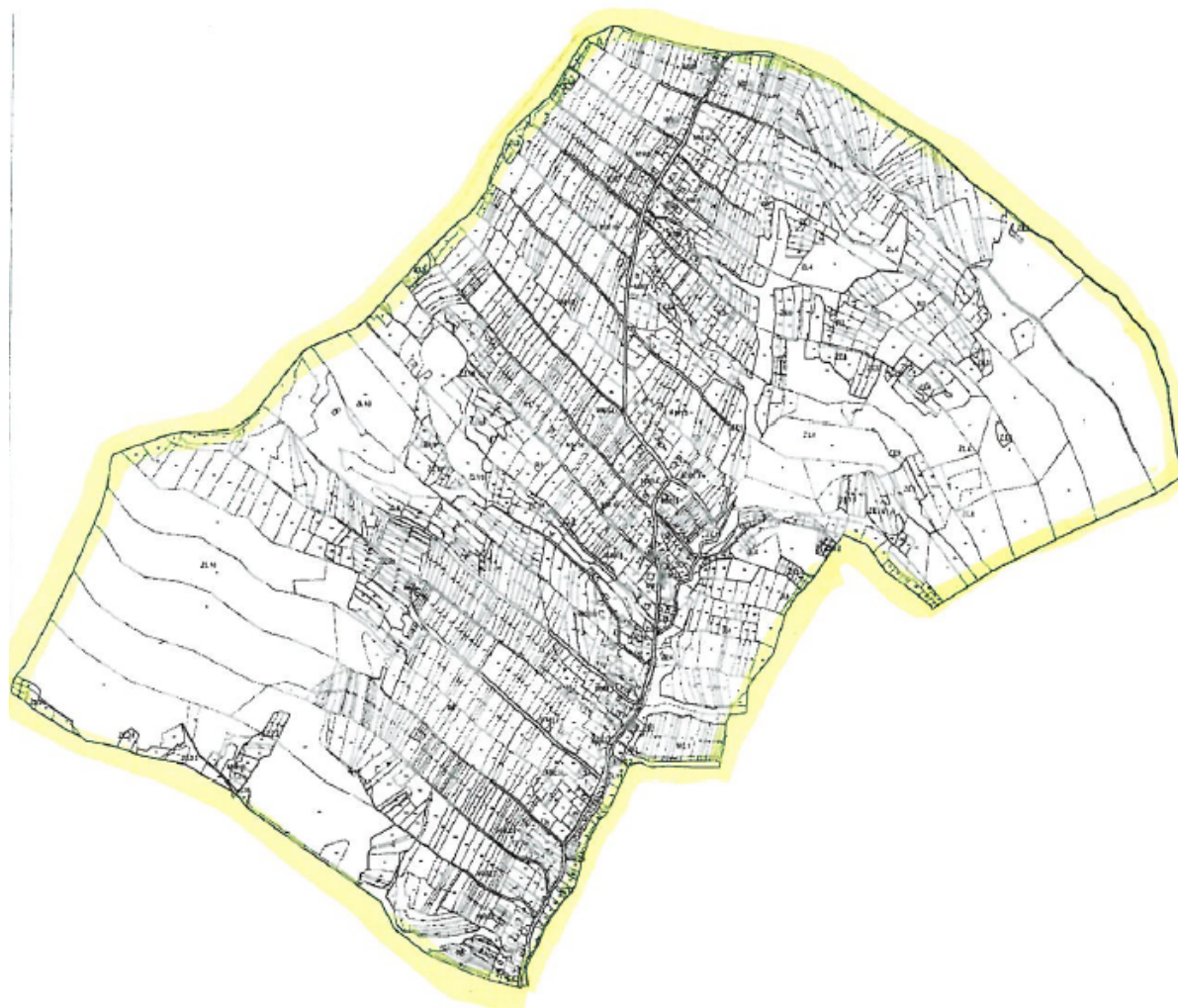

Sołectwo Mutne

LEGENDA

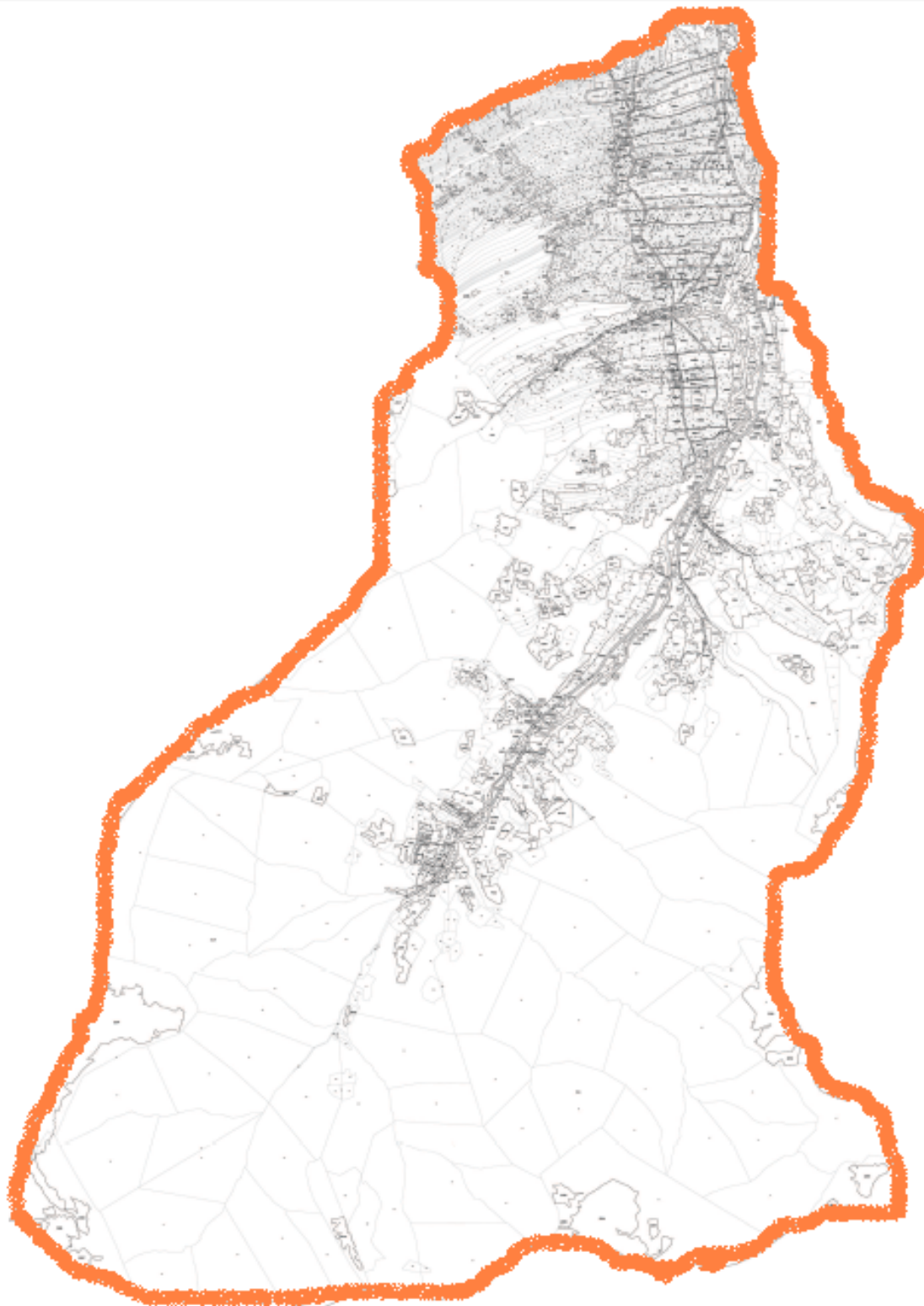
 Obszar zdegradowany i rewitalizacji

Sołectwo Sopotnia Wielka

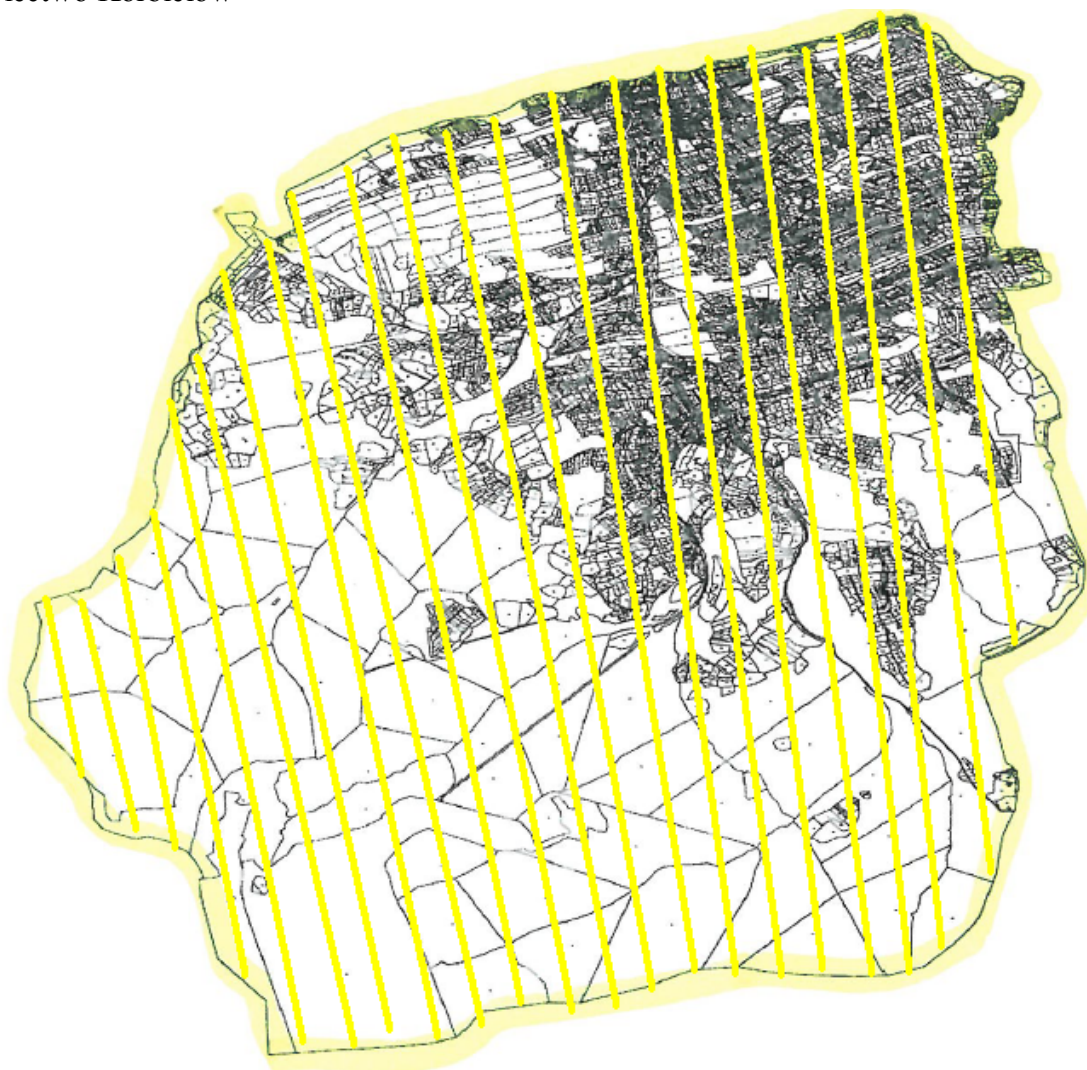
LEGENDA

 Obszar zdegradowany

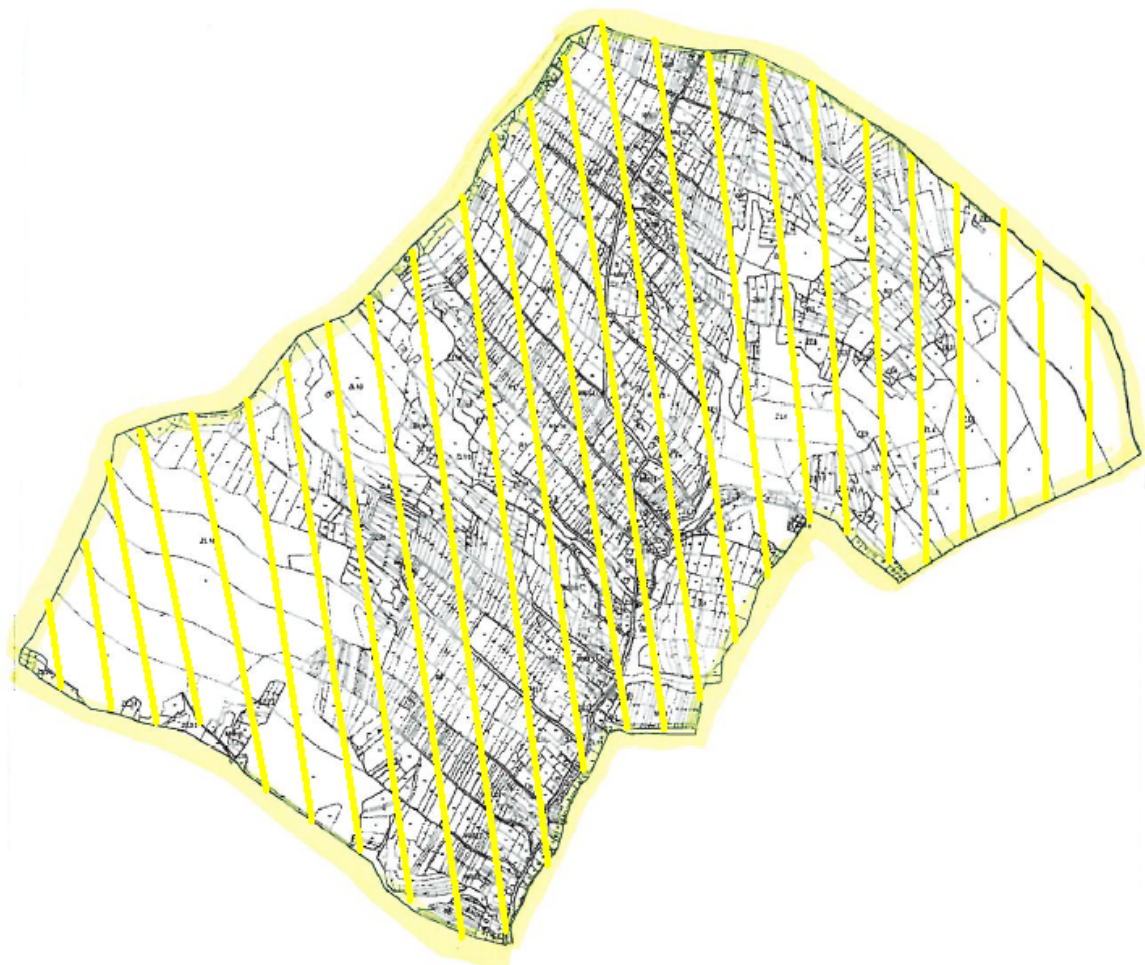
Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji
Skala 1:5000

Sołectwo Korbielów

Z uwagi na brak wskazań miejsca konkretnych inwestycji (konkretnych lokalizacji) dla planowanych działań na obszarze rewitalizacji, Gmina nie może pokazać graficznie konkretnych zmian. Zaznaczono więc cały obszar, gdyż zmiany będą związane ze zmianami dla całego obszaru.

Z uwagi na brak wskazań miejsca konkretnych inwestycji (konkretnych lokalizacji) dla planowanych działań na obszarze rewitalizacji, Gmina nie może pokazać graficznie konkretnych zmian. Zaznaczono więc cały obszar, gdyż zmiany będą związane ze zmianami dla całego obszaru.